

Interreg

**Co-funded by
the European Union**

Central Baltic Programme

PROGRAMMIJUHEND

Kesk-Läänemere programm 2021-2027

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Mis on Kesk-Läänemere programm?.....	5
1.1. Kesk-Läänemere programmi projekti põhiomadused	5
2. Projektiidee sobivus Kesk-Läänemere programmi.....	8
Programmieesmärk 1 ROHKEM EKSPORTIVAID VKE-SID	9
Programmieesmärk 2 ROHKEM UUSI KASVUETTEVÕTEID	13
Programmieesmärk 3 ÜHISED RINGMAJANDUSE LAHENDUSED.....	16
Programmieesmärk 4 PAREM RANNIKU- JA MEREKESKKOND	20
Programmieesmärk 5 VÄHEM CO ₂ -HEITEID	24
Programmieesmärk 6 PAREMAD VÕIMALUSED TÖÖTURUL	28
Programmieesmärk 7 PAREMAD AVALIKUD TEENUSED JA LAHENDUSED INIMESTELE	32
2.1. Kesk-Läänemere projekti muud põhiomadused.....	37
2.2. Erinevat tüüpi projektid.....	40
3. Kesk-Läänemere projekti taotlemine.....	41
3.1. Kes saab olla partner?.....	41
3.2. Projekti koostamine.....	46
3.3. Eelarve planeerimine	48
3.4. Taotlemis- ja hindamisprotseduurid	50
4. Projekti elluviimine	61
4.1. Lepingu sõlmimise etapp.....	61
4.2. Projekti elluviimine	63
4.3. Aruandlus ja toetuse maksmine	64
4.4. Projektiplaani ajakohastamine elluviimise ajal	67
4.5. Kulude abikõlblikkus	69
4.6. Programmi lihtsustatud kuluvalikud.....	70
4.7. Muud reeglid	79
4.8. Projekti kommunikatsioon	83
4.9. Auditid	87
4.10. Projekti lõpetamine	89
4.11. Tööülesanded pärast projekti lõppu	90
5. Lisad	91
LISA 1: Kohaldatavad eeskirjad.....	91
LISA 2: Indikaatorite kirjeldused	92
LISA 3: Eelmise programmijuhendiga võrreldes tehtud muudatused	119

Lühendid

EL – Euroopa Liit

EUSBSR – Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia

Jems – ühine elektrooniline seiresüsteem

VKE – Väike- ja keskmise suurusega ettevõtte

KM – käibemaks

Sissejuhatus

Kesk-Läänemere programm rahastab piiriülest koostööd, et toetada piirkonna regionaalarengut ja ühtekuuluvust.

See programmijuhend on kirjutatud projektitaotlejatele ja -partneritele. Juhendi eesmärk on anda teile vajalikku teavet nii rahastamise taotlemiseks kui ka projekti elluviimiseks. Programmijuhend sisaldab õiguslikult siduvat teavet programmide protsesside ja reeglite kohta ning on kõige olulisem programmi kohta avaldatud dokument.

Programmijuhendis sisalduv teave on üldisel tasemel. Programmijuhendit täiendavad mitmed praktilised juhenddokumendid. Vajaduse korral on juhendis neile viidatud. Need dokumendid annavad teile üksikasjalikku ja tehnilist teavet ning neid tuleks lugeda koos programmijuhendiga. Lisaks võite meie veebilehelt või meie üritustelt leida näpunäiteid, korduma kippuvaid küsimusi või videoid, mis selgitavad üksikasjalikumalt programmi reegleid ja tavasid.

Viimaseks, kuid kindlasti mitte vähemtähtsaks, on programmi töötajad, et aidata kõiki taotlejaid ja nõustada neid projektide elluviimisel.

Pakume tuge projekti elutsükli kõikides etappides: konsultatsioone projektiidee koostamisel ja pidevat tuge projekti elluviimisel. Samuti on meil kõigis programmiirikes kontaktpunktide võrgustik, mis annab teavet meie programmi kohta.

Meie programmi keel on inglise keel. Kogu ametlik suhtlus toimub inglise keeles ja kõik programmidokumendid koostatakse ainult inglise keeles. Projekti taotlemine ja aruandlus toimub samuti inglise keeles. Mitteametlik suhtlus projekti sees ning projekti ja programmi organite vahel võib loomulikult toimuda ka teistes keeltes.

Kasutame veebipõhist rakendus- ja aruandlussüsteemi Jems. Seda kasutatakse kogu ametlikuks suhtluseks ning projekti rakendamise kõigis etappides. Süsteemi kasutavad kõik projektid ja programmiorganid.

Kui programmi veebilehel avaldatakse programmijuhendi uus versioon, hakkab see kehtima alates avaldamise hetkest. Alati tuleks kasutada programmijuhendi uusimat versiooni.

1. Mis on Kesk-Läänemere programm?

Kesk-Läänemere programm on piiriülese koostöö programm ja üks nn Interregi programmidest. Neid programme rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Interreg ise on üks EL-i ühtekuuluvuspoliitika eesmärkidest. See tähendab, et Kesk-Läänemere programmiprojektide raamistik parandab Kesk-Läänemere piiriülese regiooni elanike eluolu ning toob kaasa piirkonna arengu ja ühtekuuluvuse.

1.1. Kesk-Läänemere programmi projekti põhiomadused

Projekti olemus

Projekti taotlemisel ja elluviimisel edu saavutamiseks on oluline mõista, mida projekt sisuliselt tähendab. Projekt on toiming, mida piiritlevad selle eesmärgid ja ülesanded, kestus ja eelarve. Kui täpsem olla:

- Projektil on piiritletud ja fikseeritud eesmärgid ja ülesanded. Projekti tegevused peavad täiendama kaasatud organisatsioonide tavategevusi ja mitte olema osa nende igapäevategevustest.
- Projektil on piiratud eelarve. Eesmärgid ja ülesanded tuleb täita projekti eelarves ette nähtud rahaliste vahenditega ning ERF-i poolt ette nähtud summa ja osaga.
- Projektil on piiratud eluiga. Eesmärgid ja ülesanded tuleb täita kindlaksmääratud aja jooksul, pärast mida projekt lõppeb.
- Projekt peab olema selgelt piiriülene.

Iga projekti **eesmärgid** ja tegevused peavad olema selgelt määratletud. Projekt lahendab teatud probleemi või ülesande, kasutades eelnevalt määratletud meetmete kogumit. Ülesandeid, mis on osa organisatsiooni tavatööst ja mille elluviimine on pidev, ei saa nimetada projektideks ja neid ei rahastata. Alusuuringuid programm ei rahasta.

Projekt viiakse tavaliselt ellu uue meetodi või lahenduse proovimiseks, kasutades välist rahastamist. Projektid sobivad eriti hästi uute uuenduslike mudelite või meetodite proovimiseks või levitamiseks või uue koostöö loomiseks.

Projekti testimisperioodile peaks järgnema järeltule tegemine. Kui testitud meetod on osutunud edukaks, peaksid kaasatud organisatsioonid koos teiste potentsiaalsete lõppkasutajatega uued toimivad tööriistad kasutusele võtma. Uute lahenduste katsetamise olemuse tõttu on projektides alati ka riskielement. Programm aktsepteerib riski, kuid raha tulutu kasutamise riski minimeerimiseks peaks igal projektil olema hea arusaam vajadusest, millele nad kavatsevad lahendusi leida, ja usaldusväärne plaan nende lahendusteni jõudmiseks.

Nagu öeldud, tuleb projekt alati üles ehitada vajadusest lähtuvalt. Tuleks teha vahet „huvitavatel“ ja „olulistel“ projektiideedel. Programmi eesmärk on rahastada piirkonna jaoks olulisi projektiideid.

Vajaduspõhine lähenemine peaks kajastuma ka selles, kuidas projekti eesmärk on sõnastatud: projekt peaks olema pigem lahenduste otsimine kui olemasolevate asjade arendamine.

Seda erinevust tuleks projekti tegevuste ettevalmistamisel silmas pidada.

Vajaduspõhine lähenemine nõuab oma projekti sihtrühmade ja lõppkasutajate võimalikult suurt kaasamist planeerimisfaasis. Tuleks mõelda, kuidas sihtrühma arvamusi projekti planeerimisel arvesse võetakse, kuidas neid elluviimisse kaasatakse ja kuidas nendega tagatakse projekti tulemuste kestvus.

Vastavalt riski võtmise ja vajadustele vastamise põhimõtetele ei rahastata programmist sama tegevust kaks korda. Seetõttu peaks iga projekt seadma oma individuaalsed eesmärgid, isegi kui see põhineb teisel projektil. See kehtib olenemata algse projekti rahastamisallikast. Seda silmas pidades peab iga projekt andma ülevaate sellest, milliseid töid on tema tegevusvaldkonnas juba tehtud, kuidas projekt haakub suuremahuliste strateegiatega ning kuidas see erineb varasemast tööst või annab sellele lisaväärtust.

Projekti **kestus** ja tegevused on omavahel seotud. Projekti kestus määratakse vastavalt eesmärkidele ja ülesannetele, kuid see on alati piiritletud ja selgelt määratletud. Projektid kestavad olenevalt tegevustest tavaliselt 1,5-3 aastat. Projektid, mis arendavad uusi töömeetodeid või tööriistu, peaksid alati sisaldama katseperioodi, millele järgneb analüüs ja järelduste tegemine projekti tulemuste edaspidiseks kasutamiseks.

Vaatamata projekti piiratud elueale on ülioluline arvestada projekti tegevuste ja tulemuste **jätkusuutlikkust**. Edukas projekt loob praktikaid, mudeleid, lahendusi, võrgustikke ja/või teadmisi, mis kestavad edasi pärast projekti lõppu ka ilma projekti rahastuseta. Tulemuste jätkusuutlikkusele tuleb mõelda juba projekti planeerides.

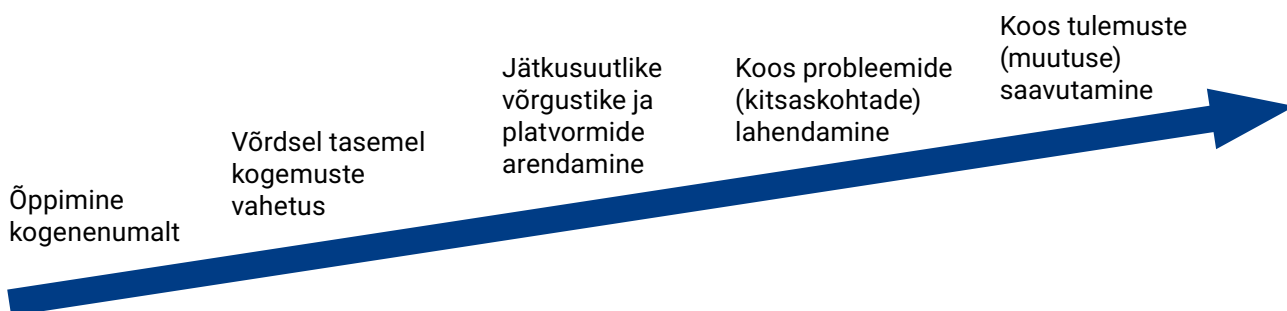
Seatud eesmärkide saavutamiseks peab projektil olema realistlik ja elluviidav eelarve. Eelarve määratakse taotlusvormis ja kinnitatakse projekti rahastamise otsusega. Toetuslepingus sätestatakse ERF-i kogurahastus, projekti kogueelarve ja kaasfinantseerimise määr. Antud tasemeid ei tohi ületada.

Vajalik on piiriülene koostöö

Kesk-Läänemere programmist rahastuse saamiseks peavad projektid olema selgelt piiriülesed ja kaasama partnereid vähemalt kahest programmiirigist. Piiriülene koostöö peaks alati tooma lisaväärtust projekti eesmärkide saavutamiseks. Projektitaotluses palutakse partneritel selgitada, miks on projekti eesmärkide saavutamiseks vaja piiriülest koostööd. Muud tüüpi projektide puhul on asjakohasemad riiklikud või riikidevahelised rahastamisprogrammid.

Koostöö Kesk-Läänemere programmis seisneb ühiste probleemide lahendamises või Kesk-Läänemere regiooni ühiste võimaluste toetamises. Selleks eeldab programm partneritelt koostööd võrdsete partneritena. Iga projektipartner peaks projekti panustama asjatundlikkuse, ideede, personali või muude ressurssidega. Programm ei toeta projekte, kus ühel partneril on õpetaja roll ja teine/teised lihtsalt kopeerivad mudelit.

Alloleval pildil (Joonis 1.) on näha tüüpiline koostöö areng. Koostöö algab tavaliselt võrgustumisest ja üksteise tundmaõppimisest. Kui esimene etapp õnnestub ja koostöö jätkub, hakkavad inimesed või organisatsioonid üksteiselt õppima. Kõige tihedamas koostöövormis on kaasatud inimesed või organisatsioonid tuvastanud ühised vajadused, mida nad saavad (ainult) koos lahendada.

Joonis 1. Koostöö areng

Me ei toeta puhtalt võrgustumisprojekte. Eeldatakse, et võrgustikud on juba olemas. Projektid peaksid keskenduma tööle, mille kaudu saavutatakse oodatud tulemused ja eesmärgid. Projekt võib sisaldada teatud võrgustiku loomise elemente, kui see on vajalik konkreetsete tegevuste läbiviimiseks projekti jooksul. Mõnel juhul võib piisata sellest, et partnerid on tuvastanud ühise vajaduse ja õpivad üksteiselt, et arendada oma individuaalseid lähenemisviise ning seeläbi luua suuremas plaanis edusamme ja toetada valitud programmieesmärgi tulemusi.

Samamoodi eeldame, et partnerid on valmis töötama tulemuse saavutamise nimel juba projekti algusest peale. Eeldatakse, et partnerid ei kuluta palju aega planeerimisele või analüüsile, sest see töö peaks olema juba tehtud.

Programmi eesmärk on lahendada ühiseid probleeme koos või töötada ühiste võimaluste kallal. Kõik projektid peaksid seda kavatsust näitama ja aitama kaasa programmi eesmärkide saavutamisele.

Koostöö olemus kajastub projekti elutsükli kõikides etappides:

Ühine arendus tähendab, et projekti peavad ette valmistama kõigi partnerorganisatsioonide esindajad koos. Projektiettepanek peab selgelt integreerima kõigi osalevate partnerite ideed, ootused, prioriteedid ja panused. Ettevalmistustesse tuleks kaasata projekti eesmärkide saavutamiseks olulised partnerid. Partnerid peaksid jagama arusaama projekti vajadustest ja panustama tulemuste saavutamisse.

Ühine rakendamine tähendab, et tegevusi peavad ellu viima ja koordineerima kõik osalevad partnerid. Projektidel peaks olema ühine lähenemine, tuleks teha koostööd ning lõpuks tuleks paika panna ühised lahendused. Ülesannete ja vastutuse jaotus peab olema tasakaalus, partnerite tegevused peavad olema seotud ja toimima peab regulaarne kontaktide hoidmine.

Ühine personali haldamine tähendab, et projektis on ülesanded jaotatud ja partnerid ei tee kattuvaid töid. Kogu projektil peaks olema üks ühine projektijuht. Tavaliselt on see juhtivpartneri kohustus.

Ühisrahastamine tähendab, et erinevad partnerite eelarved moodustavad koos kogu projekti ühiseelarve. Projekti kohta on ainult üks toetusleping.

Koos töötamine ühise hüvangu nimel

Meie programmi eesmärk on kasutada koostööd piiriüleste regioonide elanike elujärje parandamiseks. Seetõttu peab kõiki projekti väljundeid ja tulemusi olema võimalik meie regioonis ja võimalikult laialdaselt kopeerida, üle kanda ja reklaamida. Soovime, et jagaksite oma saavutusi piirkonnaga.

Mõelge algusest peale teistele projektidele/organisatsioonidele/inimestele jne, kes võivad teie loodud tulemustest kasu saada ja neid kasutada. Teil palutakse mitte hoida oma tööd endale, vaid levitada ja jagada seda nii palju kui võimalik. Meie projektid peaksid tootma avatud lähtekoodiga andmeid või lahendusi, mida teised saavad kopeerida. Lihtsamalt öeldes: avalik rahastamine tähendab avalikke tulemusi.

Eelneva loogiline tagajärg on see, et Interregi projektis toodetu kasutamise eest ei tohiks raha võtta. Projektides loodu peaks olema kõigile tasuta kättesaadav. EL-i ja Kesk-Läänemere programmi logo või viited tekstides projekti rahastamisele on märgid avaliku raha kulutamisest selle väljundi/tulemuse kõigini jõudmiseks ja peaksid tavaliselt näitama, et teenus või väljund on tasuta. Väga harvadel juhtudel võib kulude katmiseks tasu küsimine olla vältimatu. Neid juhtumeid tuleb sekretariaadiga võimalikult varakult arutada.

2. Projektiidee sobivus Kesk-Läänemere programmi

Rahastame projekte seitsme programmieesmärgi raames. Need on esitatud nelja prioriteedi all (Joonis 2):

INNOVAATILINE ETTEVÕTLUS	PAREM KESKKONNA JA RESSURSSIDE KASUTUS	PAREM TÖÖHÕIVE	PAREMAD AVALIKUD TEENUSED
1. Rohkem eksportivaid VKE-sid	3. Ühised ringmajanduse lahendused	6. Paremad võimalused tööturul	7. Paremad avalikud teenused ja lahendused inimestele
2. Rohkem uusi kasvuettevõtteid	4. Parema ranniku- ja merekeskkond		
	5. Vähem CO ₂ -heiteid		

Joonis 2. Programmi prioriteetid ja 7 programmieesmärki

Programmi eesmärgid on määratletud programmieesmärkidena, mida iseloomustavad tulemusindikaatorid.

Tulemusindikaatorid kajastavad muutust, mida programm soovib piirkonnas saavutada. Kuna projekte hinnatakse lähtuvalt nende asjakohasusest programmi jaoks ja selle järgi, kui hästi need aitavad programmil eesmärke saavutada, peaksid projektid otseselt kaasa aitama rahastatavate tulemusindikaatorite saavutamisele. Väljund- ja tulemusindikaatorite põhielemente on selgitatud programmijuhendis. Indikaatorite täielik programmi dokumendile vastav kirjeldus on esitatud Lisas nr 2.

Iga projekt peab valima ainult ühe programmieesmärgi. Kui programmieesmärgil on mitu tulemusindikaatorit, peab iga projekt valima ainult ühe saadaolevatest tulemusnäitajatest. See on vajalik projektide piisava keskendatuse tagamiseks. Projektiplaan peab olema selge ja keskendunud vastavale sihtrühmale.

Iga programmieesmärk on kujundatud nii, et sellel oleks oma eripära. Nii on programmieesmärgi 7 ja teiste vahel tööjaotus: eesmärk 7 ei saa toetada projekte, mis kuuluvad programmieesmärkide 1, 2, 3, 4, 5, 6 konkreetsete teemade alla.

Programmieesmärk 1

ROHKEM EKSPORTIVAID VKE-SID

Lähenemisviis ja ulatus

Lähenemisviis tuleneb väljakutsetest, mis on seotud majandustega, kus domineerivad VKE-d ning nende suutlikkusega viia tooteid ja teenuseid uutele turgudele. Toimivate VKE-de peamine kitsaskoht on oma toodete ja teenuste uute turgude tuvastamine ja neile sisenemine. Ekspordile keskendumine võimaldab saavutada reaalselt majanduslikku mõju. Lisaks turundusele ja uutele turule sisenemise tegevustele on olulised tegevused toodete, protsesside ja oskuste arendamine.

Käesoleva programmieesmärgiga on hõlmatud kõik asjaomased majandussektorid, kus on ühine huvi uutele turgudele sisenemiseks. Toetatakse Kesk-Läänemere piirkonna ettevõtete (VKE-de) ühiseid jõupingutusi uutele turgudele (Euroopa Liidu/Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EL/EFTA) välistele turgudele) sisenemiseks. See programmi eesmärk loetakse täidetuks ka juhul, kui projektid osalevad ühispakkumistega rahvusvahelistele organisatsioonidele (müük rahvusvahelisele organisatsioonile, näiteks ÜRO agentuurid, Maailma Terviseorganisatsioon (WHO), Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO), Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (OSCE)). Rahvusvaheliste organisatsioonide peakorterid peaksid asuma väljaspool Kesk-Läänemere programmi piirkonda ning tooted või teenused peaksid olema mõeldud kasutamiseks väljaspool EL/EFTA piirkondi.

Innovaatilisteks ettevõteteks loetakse ettevõtteid, kes pakuvad sektoris ja piirkonnas keskmisest kõrgemat lisandväärtust.

Toetatud soovituslikud ühistegevused

- VKE-de ja asjaomaste organisatsioonide teadlikkuse tõstmine sihtturgudel
- Potentsiaalselt eksporditavate toodete või teenuste arendamine
- Toodete ja teenuste ühispakkumiste väljatöötamine sihtturgudele
- Toote/teenuse arenduse ja uute turule sisenemisega seotud protsesside arendamine ja digitaliseerimine
- Osalevate ettevõtete oskuste arendamine ja kvaliteedijuhtimine
- Turuinfo ja -uuringud turule sisenemise plaanide täiustamiseks
- Toodete ja teenuste brändimine ja turundamine sihtturgudele
- Müügitoetustegevused sihtturgudel: sihtturgude külastused ja ostjate külastused Kesk-Läänemere piirkonda, messid, turuekspertide teenused
- Kogemuste vahetus ja õppimine ühistegevuste tulemusena

Mainitud tegevuste nimekiri pole tähtsuse järjekorras. Projektid kasutavad mainitud tegevusi vastavalt projekti teemale. Projektitegevused peavad aitama saavutada projekti ja programmi tulemusi.

Projekti lähenemisviisi osas tuleks liiteelemente selgelt kirjeldada. Soovitatakse kasutada klastripõhist lähenemist.

See programmieesmärk aitab kaasa EUSBSR-i poliitikavaldkondade innovatsiooni ja turismi tegevustele.

Abikõlblikud turud

Turud väljaspool EL-i/EFTA-t, rahvusvahelised organisatsioonid

Potentsiaalsed partnerid

Mitteärilised organisatsioonid, mis saavad ja on pädevad ellu viima uutele turgudele sisenemise projekte, näiteks mitteärilised organisatsioonid, kellel on pädevus ja kogemus ekspordi ja tootearenduse vallas, valdkondlikud ühendused, kaubanduskojad või regionaalarengu organisatsioonid.

Peamised sihtrühmad

Toimivad innovaatilised erinevate sektorite väike- ja keskmise suurusega ettevõtted (VKE-d), millel on rahvusvahelise koostöö kogemus ja võimekus.

Lisaselgitused

Abikõlblikud on kõikide majandussektorite projektid, mis on suunatud uutele turgudele sisenemisele.

Teenuste ekspordi osas toimub teenuste osutamine sageli programmi piirkonna piires, kuid sihtturu klientidele.

Näitena võiks tuua turismisektori, kus eksportijateks on külastajad/turistid sihtturgudelt, kes saavad meie piirkonda ja ostavad kohalike teenusepakujate teenuseid (majutus, restoranid, üritused, transport jne).

Piiriüleste elementide selgitus

Igas projektis tuleks kirjeldada ühiseid elemente, mis piiriülest koostööd õigustavad ja väärtust lisavad. Projekti lähenemisviis ja tegevuskava peaksid olema ühised ja integreeritud.

Projektide soovituslikud ühised piiriüleSED elemendid on:

- projektitegevustes osalevad segasihtrühmad (nt ühiskoolitustel, ühistel ärimissioonidel, ühisstendidel messidel jne);
- ühised toodete/teenuste pakkumised ja paketid;
- turuinfo ühine hankimine ja kasutamine;
- ühine turunduskampaaniate väljatöötamine ja läbiviimine;
- ühiste sihtturu ekspertide kasutamine.

Indikaatorid

Programmieesmärk 1

Programmieesmärgi 1 projektide puhul kasutatakse tulemusindikaatorit „Suurenenud müügid ja lepingud uutel turgudel“.

Sihtrühma ettevõtted peaksid uute turgude müüki saavutama ühistegevuse kaudu (EL-i/EFTA-välised turud).

Tulemuse arvestamisel peaks ettevõttel olema näiteks kirjalik või digitaalne leping, tõend tehingu kohta sihtturult ostjaga kauba või teenuse kohaletoimetamiseks või muu samaväärne kirjalik/digitaalne tõend.

Turismisektori ja muude teenindussektorite müüki arvestatakse juhul, kui välisostja kasutab teenust Kesk-Läänemere programmi piirkonnas – turistide ostud sihtturgudel.

Projektipartnerid vastutavad osalevate ettevõtete ja nende saavutatud müügi üle arvestuse pidamise eest (ettevõtte nimi, kontaktisiku nimi, müügi/lepingu tõendid). Kehtivad konfidentsiaalsusreeglid: müügi- ja tehinguteavet ei avaldata ilma asjaomase ettevõtte loata.

Numbriliste tulemuste saamiseks loendatakse unikaalsed ettevõtted ja koondatakse need projekti tasemel projekti kestuse jooksul.

Projektide aruandlus toimub igal aastal alates projekti 2. täisaastast. Projektid esitavad viimase tulemuste üldarvu 1 aasta pärast projekti lõppu.

Kasutatakse järgmisi väljundindikaatoreid:

1. „VKE-d, kes juurutavad turunduslikke või organisatsioonilisi uuendusi“

Turundusinnovatsiooni defineeritakse kui konkreetsete ettevõtete jaoks uusi ja kasutusele võetud turundusmeetodeid ja -viise.

Organisatsiooniline innovatsioon on muutused ja kohandused ettevõtte organisatsioonilistes struktuurides ja/või protsessides, sealhulgas uute tarkvaralahenduste kasutamine turunduses.

2. „Mitte-finantsilise toega ettevõtted“

Selle näitaja osas arvestatakse ettevõtete esindajate aktiivset osalemist projektitegevuses. Puhtalt teabe saajaid (uudiskirjad, e-kirjad) ja muid passiivseid tegevusi ei arvestata.

Mõlema väljundindikaatori puhul arvestatakse saavutusena unikaalseid ettevõtteid: 1 ettevõtte võib osaleda mitmes projektitegevuses, kuid arvesse läheb üks. Ühest ettevõttest võib olla rohkem kui üks esindaja, kuid arvesse läheb üks.

Projekti partnerid vastutavad osalevate ettevõtete üle arvestuse pidamise eest. Andmed peaksid sisaldama ettevõtte nimesid, kontaktandmeid ja seda, millistes projektitegevustes osaleti.

Väljundindikaatoreid kajastatakse igal aastal (1 aasta/12-kuulised perioodid) projekti kestuse jooksul ja koondatakse projekti tasandil. Programmi tasandil summeeritakse kõikide projektide panuste saavutused.

Projektide aruandlus toimub igal aastal ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.

Programmi eesmärkide 1 ja 2 puhul kasutatakse programmi tasandil väljundindikaatorit „Piiriüleselt koostööd tegevad organisatsioonid“ aruandluseks Euroopa Komisjonile.

See indikaatori tulemused hõlmavad näitaja „Mitte-finantsilise toega ettevõtted“ saavutusi pluss projektipartnerite arvu. Pange tähele, et koondamine ja aruandlus toimub programmi tasandil ühissekretariaadi poolt.

Projektid peavad andma teavet osalevate organisatsioonide/ettevõtete/(koolitustel) osalejate kohta eelnevalt määratletud vormide kaudu, et oleks tagatud osalejate ja projekti tegevustes osalevate organisatsioonide ainulaadsus.

Programmieesmärk 2

ROHKEM UUSI KASVUETTEVÕTEID

Lähenemisviis ja ulatus

Lähenemisviis tuleneb uute kasvuettevõtete tegevuse laiendamise väljakutsetest. Toetatakse uusi ettevõtteid, kellel on potentsiaal kasvada ja kasutada Kesk-Läänemere idufirmade ökosüsteemide potentsiaali. Neil peaks olema vajalik tootearenduse võimekus ja ambitsioon kasvamiseks. Nad peaksid sihiks seadma oma äritegevuse laiendamise (investeeringute suurendamise, koduturuvälise kohaloleku loomise või ärimudelite arendamise).

Potentsiaalsete osalevate ettevõtete kasvuambitsioone selgitavad välja partnerorganisatsioonid.

Toetatud soovituslikud ühistegevused

- Potentsiaalsete kasvuettevõtete teadlikkuse tõstmine
- Tootearendus sihtrühma ettevõtete kasvu soodustamiseks
- Sihtrühma ettevõtete protsesside arendamine ja digitaliseerimine
- Oskuste arendamine sihtrühma ettevõtete võimekuse tõstmiseks
- Turuvõimaluste uuring toetatavate ettevõtete laienemistegevuse toetamiseks
- Sihtrühma ettevõtete äriarengut soodustav bränding ja turundus
- Ärimudeli arendamine ja tegevuse laiendamine sihtrühma ettevõtetes
- Kogemuste vahetus ja õppimine ühiste tegevuste rakendamise tulemusena

Mainitud tegevuste nimekiri pole tähtsuse järjekorras. Projektid kasutavad mainitud tegevusi vastavalt projekti teemale. Projektitegevused peavad aitama saavutada projekti ja programmi tulemusi.

Projekti lähenemisviisi osas tuleks liiteelemente selgelt kirjeldada.

See programmi eesmärk aitab kaasa EUSBSR-i poliitikavaldkonna meetmete innovatsioonile.

Potentsiaalsed partnerid

Mitteärilised organisatsioonid, kellel on pädevus ja kogemused uute ettevõtete arendamiseks, tootearenduseks ja rahvusvahelistumiseks: äriarendusorganisatsioonid, teaduspargid, ettevõtete ühendused ja regionaalarengu organisatsioonid.

Peamised sihtrühmad

Uued ettevõtted, kellel on laienemiseväljakutsed ja -ambitsioonid. Sihtrühmaks on kõik sektorid, kus on kasvupotentsiaal ja ühine huvi.

Piiriüleste elementide selgitamine

Igas projektis tuleks kirjeldada ühiseid elemente, mis piiriülest koostööd õigustavad ja sellele väärtust lisavad. Projekti lähenemisviis ja tegevuskava peaksid olema ühised ja integreeritud.

Projektide soovituslikud ühised piiriüleSED elemendid on:

- projektitegevustes (nt ühiskoolitused, ühisüritused jne) osalevad segasihtrühmad;
- ühised laienemis- ja tootearendusprotsessid;
- ühiste äriarenduse ekspertide kasutamine;
- ühiselt välja töötatud ja kasutatud arendusmetoodikad ja -tehnikad.

Lisainformatsioon

Peamine sihtrühm on uued ettevõtted, mille ambitsioon on kasvada 5 aasta jooksul alates tegevuse algusest.

Erandjuhtudel võivad sihtrühmaks olla uued ettevõtted, kelle ambitsioon on kasvada kuni 7 aasta jooksul alates tegevuse algusest:

- projekt hõlmab sektoreid, kus arendamine võtab teaduse/teadmiste intensiivsuse tõttu kauem aega;
- nt süvatehnoloogia, biomeditsiin, farmaatsia, materjalitehnoloogia jne;
- projekti kuuluvad ettevõtted, mis tegutsevad hajaasustusega ja eraldatud piirkondades, kus laienemist ja kasvu takistavad ümbritsevad tingimused.

Põhjendatud juhtudel võivad projektipartnerid töötada ka vanemate, kuid sarnaste laienemisprobleemidega ettevõtetega.

Indikaatorid

Programmieesmärk 2

Programmieesmärgi 2 projektide puhul kasutatakse tulemusindikaatorit „Uute kasvuettevõtete arv“.

Kasvuettevõtte staatus tuleks sihtrühma ettevõtete jaoks saavutada projektipartnerite ühistegevuse kaudu.

Kasvuettevõtte on määratletud järgmiselt: ettevõtte, mis kaasas investeeringuid, laiendas oma kohalolekut väljaspool koduturgu, töötas välja ärimudeli, töötas välja uue toote/teenuse, laiendas võtmemeeskonda, on ühinenud või omandatud, osales IPO-l (aktsiate esmasel avalikul pakkumisel).

Projektipartnerid vastutavad osalevate ettevõtete ja nende saavutatud laienemistulemuste kohta arvestuse pidamise eest (ettevõtte nimi, kontaktisiku nimi, tõendid laienemise kohta). Kehtivad konfidentsiaalsusreeglid: teavet ei avaldata ilma asjaomase ettevõtte loata.

Numbriliste tulemuste saamiseks loendatakse eri ettevõtted ja koondatakse need projekti tasemel projekti kestuse jooksul.

Projektide aruandlus toimub igal aastal alates projekti rakendamise 2. täisaastast. Projektid esitavad viimase tulemuste üldarvu 1 aasta pärast projekti lõppu.

Kasutatakse väljundindikaatorit „Mitte-finantsilise toega ettevõtted“.

Selle näitaja saavutamiseks arvestatakse ettevõtete esindajate aktiivset osalemist projektitegevuses. Arvesse ei lähe ainult teabe (uudiskirjad, e-kirjad) saamine ja muud passiivsed tegevused.

Mõlema väljundindikaatori puhul kajastatakse saavutustena eri ettevõtteid: üks ettevõtte võib osaleda mitmes projektitegevuses, kuid arvesse läheb üks. Ühest ettevõttest võib olla rohkem kui üks esindaja, kuid arvesse läheb üks.

Projektipartnerid vastutavad osalevate ettevõtete üle arvestuse pidamise eest. Andmed peaksid sisaldama ettevõtete nimesid, kontaktandmeid ja seda, millistes projektitegevustes osaleti.

Väljundindikaatorite saavutusi kajastatakse igal aastal (1 aasta/12 kuu pikkused perioodid) projekti kestuse jooksul ja koondatakse projekti tasandil. Programmi tasandil summeeritakse kõikide projektide panuste saavutused.

Projektide aruandlus toimub igal aastal ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.

Programmieesmärkide 1 ja 2 puhul kasutatakse programmi tasandil väljundindikaatorit „Piiriüleselt koostööd tegevad organisatsioonid“ aruandluseks Euroopa Komisjonile.

See näitaja saavutused hõlmavad näitaja „Mitte-finantsilise toega ettevõtted“ saavutusi pluss projektipartnerite arvu. Pange tähele, et koondandmete saamine ja aruandlus toimub programmi tasandil ühissekretariaadi poolt.

Projektid peavad andma teavet osalevate organisatsioonide/ettevõtete/osalejate (koolitustel) kohta eelnevalt määratletud vormide kaudu, et oleks tagatud osalejate ja projekti tegevustes osalevate organisatsioonide ainulaadsus.

Programmieesmärk 3

ÜHISED RINGMAJANDUSE LAHENDUSED

Lähenemisviis ja ulatus

Lähenemisviis tuleneb väljakutsetest, mis on seotud kõrge jäätmetaseme, toodete ja materjalide vähese taaskasutuse, toitainete ja ohtlike ainete jõudmisega Läänemerre ning vähese teadlikkusega.

Ringmajanduse raames on projekti keskmes kolm põhikomponenti: toodete ja/või teenuste kogu elutsükli kujundamine, teadlikkuse tõstmine ning tarbijate, tootjate ja teenusepakkujate käitumise muutmine. Antud programmieesmärk ei ole otseselt suunatud toitainete, toksiinide ja ohtlike ainete mõju vähendamisele Läänemeres läbi veemajandamise süsteemide.

Projektid võivad olla suunatud kõikidele jäätmete põhikategooriatele, kui on tuvastatav ja põhjendatud Kesk-Läänemere mastaap ning kus on võimalused jäätmete vähendamiseks või toodete või materjalide taaskasutamise suurendamiseks. Kesk-Läänemere skaalat määratleb piiriülese toote/teenuse elutsükli või ahela olemasolu või lahendus, mis ulatub üle Kesk-Läänemere piiride või mida saab vähendada Kesk-Läänemere skaalale.

Euroopa Komisjoni ringmajanduse tegevuskavas välja toodud võtmetoodete väärtusahelad (väärtusahelate loetelu ei ole ammendav ning sihtmärgiks saavad olla ka teiste valdkondade väärtusahelad):

1. Elektroonika ja IKT
2. Akud ja sõidukid
3. Pakendamine
4. Plastid
5. Tekstiilid
6. Ehitus ja hooned
7. Toit, vesi ja toitained

Toetatavad soovituslikud ühistegevused:

- Tarbijate ja organisatsioonide teadlikkuse tõstmine, kellel on potentsiaali ringlust kohandada
- Piiriüleste tootetsükli/-ahelate kaardistamine projektis, et paremini mõista ringluse parendamise vajadusi
- Tasuvusuuringud, plaanid ja kavandid edasisteks tegevusteks
- Suunatud osalejate koolitused ja oskuste arendamine ringmajanduse põhimõtete paremaks rakendamiseks
- Ühised tootearenduse prototüüpide loomise tegevused ja piiriülesed häkatonid
- Meetodite ja tehnoloogiate väljatöötamine ja rakendamine, et vähendada materjalide kasutamist ja jäätmeid ning suurendada materjalide taaskasutamist

- Ringmajanduse protsesside arendused ja protsesside digitaliseerimine
- Väikesemahulised investeeringud materjalikasutuse, jäätmete vähendamiseks ja materjalide taaskasutamise suurendamiseks
- Uued ressursitõhusad lahendused ringmajanduse parandamiseks
- Kogemuste vahetus ja õppimine ühiste rakendustegevuste tulemusena

Mainitud tegevuste nimekiri pole tähtsuse järjekorras. Projektid kasutavad mainitud tegevusi vastavalt projekti teemale. Projektitegevused peavad aitama saavutada projekti ja programmi tulemusi.

Projekti lähenemisviisi osas tuleks liiteelemente selgelt kirjeldada.

See programmi eesmärk aitab kaasa EUSBSR-i biomajanduse poliitikavaldkonna meetmetele.

Potentsiaalsed partnerid

Sihttooteahelate jaoks olulised avalik-õiguslikud ja mittetulundusorganisatsioonid.

Peamised sihtrühmad

Inimesed, kogukonnad ja ettevõtted saavad kasu esmakordsete materjalide kasutamise vähenemisest, jäätmete vähenemisest ning toodete ja materjalide suuremast taaskasutamisest.

Piiriüleste elementide selgitamine

Igas projektis tuleks kirjeldada ühiseid elemente, mis piiriülest koostööd õigustavad ja väärtust lisavad. Projekti lähenemisviis ja tegevuskava peaksid olema ühised ja integreeritud.

Projektide soovituslikud ühised piiriülesed elemendid on (ühine Kesk-Läänemere piirkonna piiriülene toote-/teenuseahel peaks olema paigas ja määratletud projekti eeltingimusena):

- projektitegevustes (nt ühiskoolitused, üritused jne) osalevad segasihtrühmad;
- ühiselt välja töötatud või kasutusele võetud lähenemisviisid, meetodikad ja/või tehnoloogiad;
- ühiselt välja töötatud ja rakendatud lahendused;

Indikaatorid

Programmieesmärk 3

Programmieesmärgi 3 projektide puhul kasutatakse tulemusindikaatorit „Täiustatud toote-/teenuseahelate arv“.

Projektid peaksid ühistegevuses olema suunatud Kesk-Läänemere programmi piirkonna piiriüleste toote-/teenuseahelate täiustamisele.

Toote-/teenuseahel paraneb, kui saavutatakse järgmine mõju:

- kasutatud esmaste materjalide vähenenud kogused ja/või
- vähenenud jäätmekogused ja/või
- taaskasutatud toodete ja materjalide koguse kasv

Üks projekt saab tegeleda ühe või kõigi kolme tulemusindikaatoriga.

Iga fookuses oleva ahela jaoks määratakse lähtepunkt projekti tegevuste alguses, et edasiminekut oleks võimalik mõista. Siht on seatud eesmärkidele, mida tuleks saavutada. Kui seatud eesmärk on saavutatud, loetakse toote-/teenuseahel „täiustatuks“.

Kui projekt algab tegevuste kaardistamisega, mis on seotud selle üksikasjalikuma lähenemisviisi ja fookuse määramisega, peavad need tegevused toimuma esimesel rakendusperioodil, enne põhilisi rakendustegevusi. Pärast üksikasjaliku fookuse kindlaksmääramist tuleb esitada ka paranduste mõõtmise metoodika.

Parendamise lähtepunkt ja eesmärk tuleks võimaluse korral määrata arvuliselt.

Projektide aruandlus toimub igal aastal alates projekti 2. täisaastast. Projektid esitavad viimase tulemuste üldarvu 1 aasta pärast projekti lõppu.

Võimalike täiustuste erinevaid komponente ei koondata.

Kui paranemine saavutatakse ühes või enamas komponendis, loetakse see „täiustatud ahelaks“ – arvuliselt läheb kirja 1 tulemus.

Ühe projektiga saab täiustada rohkem kui üht toote-/teenuseahelat. Kõigi projektide täiustatud ahelad koondatakse programmi tasemel üheks numbriliseks väärtuseks.

Kasutatakse järgmisi väljundindikaatoreid:

1. „Piiriülestes ühistegevustes osalemine“

Selle näitaja saavutamisel arvestatakse organisatsioonide/ettevõtete esindajate aktiivset osalemist projektitegevustes. Arvesse ei lähe ainult teabe (uudiskirjad, e-kirjad) saamine ja muud passiivsed tegevused.

Üks ettevõtte võib osaleda mitmes projektitegevuses, kuid arvesse läheb üks. Ühest ettevõttest võib olla rohkem kui üks esindaja, kuid arvesse läheb üks.

Väljundindikaatorite saavutusi kajastatakse igal aastal (1 aasta/12-kuulised perioodid) projekti kestuse jooksul ja koondatakse projekti tasandil. Programmi tasandil summeeritakse kõikide projektide panuste saavutused.

Projektide aruandlus toimub igal aastal ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.

2. „Ühiselt välja töötatud ja projektides ellu viidud piloottegevused”.

See indikaator kirjeldab ühiselt välja töötatud ja toetatud projektide raames ellu viidud piloottegevusi. Ühiselt välja töötatud piloottegevuse ulatus võib hõlmata protseduuride, uute instrumentide, vahendite, katsetamise või tavade ülekandmise testimist.

Selle näitaja järgi arvestamiseks ei pea piloottegevust mitte ainult välja töötama, vaid ka projekti raames ellu viima ning pilootmeetme rakendamine peaks olema projekti lõpuks lõpule viidud.

Ühiselt välja töötatud piloottegevus eeldab vähemalt kahe osaleva riigi organisatsioonide kaasamist.

Väljundindikaatorite saavutusi kajastatakse igal aastal (1 aasta/12-kuulised perioodid) projekti kestuse jooksul ja koondatakse projekti tasandil. Programmi tasandil summeeritakse kõikide projektide panuste saavutused.

Projektide aruandlus toimub igal aastal ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.

Programmieesmärgi 3 puhul kasutatakse programmi tasandil väljundindikaatorit „Piiriüleselt koostööd tegevad organisatsioonid” aruandluseks Euroopa Komisjonile.

Pange tähele, et koondamine ja aruandlus toimub programmi tasandil ühissekretariaadi poolt.

Projektid peavad andma teavet osalevate organisatsioonide/ettevõtete/osalejate kohta (koolitustel) eelnevalt määratletud vormide kaudu, et oleks tagatud osalejate ja projekti tegevustes osalevate organisatsioonide ainulaadsus.

Programmieesmärk 4

PAREM RANNIKU- JA MEREKESKKOND

Lähenemisviis ja ulatus

See lähenemisviis tuleneb Läänemere halva seisukorraga seotud väljakutsetest.

Lähenemisviisi eesmärgiks on kasutada olemasolevaid ja uusi meetmeid, et vähendada toitainete, ohtlike ainete, plastide ja toksiinide sissevoolu Läänemerre. Toetatakse nii ennetavaid kui ka otseseid meetmeid. See lähenemisviis aitab kaasa ka bioloogilise mitmekesisuse suurendamisele.

Läänemerd mõjutavad fookusala on määratletud riiklikes veemajanduskavades ja merestrategieates. Kuna kahjulike ainete koormus pärineb peamiselt valgaladest, on ühistegevuste keskmises maapealsed koormuseallikad nagu näiteks põllumajandussektor, metsandus ja linnasüsteemide mõju. Fookusesse võib võtta ka merepõhiseid koormusallikaid nagu setted. Eelistatakse projekte, millel on otsene positiivne mõju Läänemerele.

Toetatud soovituslikud ühistegevused

- Projekti sihtrühmadele suunatud teadlikkuse tõstmise tegevused mere seisundi parendamise kohta
- Info kogumine ja küsitlused konkreetsete projektitegevuste toetamiseks ja täpsustamiseks, mis vähendavad keskkonnamoormust
- Keskkonnamoormust vähendavate tegevuste teostamise analüüs, plaanid, joonised ja kavandid
- Sihtsektorite koormuse vähendamise meetodite kavandamine ja kohandamine
- Planeerimine ja investeerimine digilahendustesse ja protsessidesse, mis aitavad vähendada keskkonnamoormust
- Ühised praktilised piloottegevused toitainete, toksiinide ja ohtlike ainete sissevoolu vähendamiseks
- Väikesed investeeringud toitainete, toksiinide ja ohtlike ainete sissevoolu vähendamiseks
- Kogemuste vahetus ja õppimine ühiste tegevuste rakendamise kaudu

Mainitud tegevuste nimekiri pole tähtsuse järjekorras. Projektid kasutavad mainitud tegevusi vastavalt projekti teemale. Projektitegevused peavad aitama saavutada projekti ja programmi tulemusi.

Projekti lähenemisviisi osas tuleks liiteelemente selgelt kirjeldada.

See programmieesmärk aitab kaasa EUSBSR-i poliitikavaldkondade toitaained ja ohtlikud ained tegevustele.

Potentsiaalsed partnerid

Riiklikud ja mittetulunduslikud organisatsioonid ja ametiasutused riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, samuti eraettevõtted, mille tegevus on seotud toitainete, toksiinide ja ohtlike ainete vähendamisega.

Peamised sihtrühmad

Inimesed, kogukonnad ja ettevõtted, kes saavad kasu vähendatud emissioonidest.

Piiriüleste elementide selgitamine

Igas projektis tuleks kirjeldada ühiseid elemente, mis piiriülest koostööd õigustavad ja sellele väärtust lisavad. Projekti lähenemisviis ja tegevuskava peaksid olema ühised ja integreeritud.

Projektide soovituslikud ühised piiriüleSED elemendid on:

- segasihtrühmade osalemine projektitegevustes (nt ühiskoolitused, üritused jne);
- ühised ja sünkroniseeritud planeerimis- ja juhtimisprotsessid;
- lahenduste ja tehnoloogiate ühine arendamine ja kasutamine.

Indikaatorid

Programmieesmärk 4

Programmeesmärgi 4 projektide puhul kasutatakse tulemusindikaatorit „Parendatud linnakeskkonna ja põllumajandusliku äravoolu-/koormusallikate arv“.

Äravoolu/koormuste vähendamine või kõrvaldamine peaks olema sihipärane ja reaalselt saavutatav ühiselt elluviidavate projektidega.

Ühe projekti keskmes võib olla enam kui üks „täiustatud äravoolu-/koormuseallikat“.

Täiustatud äravoolu-/koormuseallikaks on hajutatud või punktallikas, kus saavutatakse toitainete või toksiinide või ohtlike ainete sissevoolu mõõdetav vähenemine.

Potentsiaalselt täiustatud allikas võib asuda maismaal/rannikul või meres (merepõhjas).

Iga potentsiaalselt täiustatud allika lähtetaseme määrab projekti tegevuste algus. Eesmärk on seatud sellele, mida tuleks saavutada. Kui eesmärk on saavutatud, loetakse allikas „täiustatuks“.

Projektide aruandlus toimub igal aastal alates projekti 2. täisaastast. Projektid esitavad viimase tulemuste üldarvu 1 aasta pärast projekti lõppu.

Kasutatakse järgmisi väljundindikaatoreid:

1. Osalemine piiriülestes ühistegevustes

Selle näitaja saavutamisel arvestatakse organisatsioonide/ettevõtete esindajate aktiivset osalemist projekti tegevustes. Arvesse ei lähe ainult teabe (uudiskirjad, e-kirjad) saamine ja muud passiivsed tegevused.

Üks organisatsioon/ettevõtte võib osaleda mitmes projektitegevuses, kuid arvesse läheb üks. Ühest ettevõttest võib olla rohkem kui üks esindaja, kuid arvesse läheb üks.

Väljundnäitajate saavutusi kajastatakse igal aastal (1 aasta/12-kuulised perioodid) projekti kestuse jooksul ja koondatakse projekti tasandil.

Projektide aruandlus toimub igal aastal ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.

2. „Ühiselt välja töötatud ja projektides ellu viidud piloottegevused“

See indikaator kirjeldab ühiselt välja töötatud ja toetatud projektide raames ellu viidud piloottegevusi. Ühiselt välja töötatud piloottegevuste ulatus võib hõlmata protseduuride, uute instrumentide, vahendite, katsetamise või tavade ülekandmise testimist.

Selle näitaja järgi arvestamiseks ei pea piloottegevust mitte ainult välja töötama, vaid ka projekti raames ellu viima ning pilootmeetme rakendamine peaks olema projekti lõpuks lõpule viidud.

Ühiselt välja töötatud piloottegevus eeldab vähemalt kahe osaleva riigi organisatsioonide kaasamist.

Väljundnäitajate saavutusi kajastatakse igal aastal (1 aasta/12-kuulised perioodid) projekti kestuse jooksul ja koondatakse projekti tasandil. Programmi tasandil summeeritakse kõikide projektide panuste saavutused.

Projektide aruandlus toimub igal aastal ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.

Programmieesmärgi 4 puhul kasutatakse programmi tasandil väljundindikaatorit „Piiriüleselt koostööd tegevad organisatsioonid“ aruandluseks Euroopa Komisjonile.

Pange tähele, et koondamine ja aruandlus toimub programmi tasandil ühissekretariaadi poolt.

Projektid peavad andma teavet osalevate organisatsioonide/ettevõtete/(koolitustel) osalejate kohta eelnevalt määratletud vormide kaudu, et oleks tagatud osalejate ja projekti tegevustes osalevate organisatsioonide ainulaadsus.

Programmieesmärk 5

VÄHEM CO₂-HEITEID

Lähenemisviis ja ulatus

Lähenemisviis tuleneb väljakutsetest, mis on seotud transpordisüsteemide CO₂-intensiivsusega, multimodaalse integratsiooni puudumisega ja vähem CO₂-mahukate liikumislahenduste vähese kasutamisega.

Käesoleva programmieesmärgi valdkonda kuuluvad olemasolevad Kesk-Läänemere transpordisõlmed ja -piirkonnad, mobiilsuslahenduste täiustamine suurtes ja väikestes linnatranspordisüsteemides (ka linnade äärealasid teenindavates piirkondades). Eesmärk on saavutada ühisliikuvuse lahendused ja täiustatud intermodaalse liikuvuse lahendused, mis aitavad vähendada CO₂ heitkoguseid.

Samuti tuleks saavutada transpordisõlmede ja -piirkondade ning linnade intermodaalsete süsteemide tõhususe ja kasutatavuse paranemine.

Toetatud soovituslikud ühistegevused

- Sihtrühmade teadlikkuse tõstmine CO₂-jalajälje vähendamise kohta
- Analüüs ja küsitlused valitud konkreetsete projektitegevuste toetamiseks ja fokuseerimiseks
- Plaanid, joonised ja kujundused vähem CO₂-mahukate lahenduste jaoks fookuses olevates transpordisõlmedes või -piirkondades
- Digitaalsete lahenduste ja protsesside kavandamine ja nendesse investeerimine, et aidata saavutada transpordisektoris süsinikuneutraalsust
- Väikesemahulised investeeringud praktilistesse tegevustesse, mis vähendavad CO₂ heitkoguseid transpordisõlmedes ja -piirkondades
- Uute liikuvuslahenduste katsetamine, et edendada vähem CO₂-mahukat transporti
- Kogemuste vahetus ühisseminaride, õppekäikude ja koolituste tulemusena, et toetada CO₂ vähendamise saavutamist

Mainitud tegevuste nimekiri pole tähtsuse järjekorras. Projektid kasutavad mainitud tegevusi vastavalt projekti teemale. Projektitegevused peavad aitama saavutada projekti ja programmi tulemusi.

Projekti lähenemisviisi osas tuleks liiteelemente selgelt kirjeldada.

See programmieesmärk aitab kaasa EUSBSR-i laevanduse ja transpordi poliitikavaldkonna meetmetele.

Potentsiaalsed partnerid

Avalik-õiguslikud ja mittetulunduslikud organisatsioonid ja ametiasutused riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, eraettevõtted, kes mängivad olulist rolli transpordisõlmede/-piirkondade parandamisel ja CO₂-heidete vähendamise saavutamisel.

Peamised sihtrühmad

Inimesed, külastajad ja ettevõtted kui vähenenud CO₂-heitega, täiustatud transpordisõlmede/-alade, multimodaalsete ja mobiilsuslahenduste kasutajad.

Lisaselgitused

Intermodaalne transpordisõlm tähendab kohta või asukohta, kus on omavahel seotud erinevad transpordiliigid.

Intermodaalne transpordipiirkond/-süsteem viitab linnapiirkonnale koos selle äärealadega, kus toimivad ja eksisteerivad koos erinevad transpordiliigid.

Piiriülese elemendi selgitamine

Igas projektis tuleks kirjeldada ühiseid elemente, mis piiriülest koostööd õigustavad ja sellele väärtust lisavad. Projekti lähenemisviis ja tegevuskava peaksid olema ühised ja integreeritud.

Projektide soovituslikud ühised piiriülesed elemendid on:

Projektipiirkonnas peaks olema olema intermodaalne piiriülene transpordisõlm või intermodaalne/multimodaalne transpordisüsteem, millel on ühised väljakutsed.

- segasihtrühmade osalemine projektitegevustes (nt ühiskoolitused, teadlikkuse tõstmise üritused);
- ühised sünkroniseeritud planeerimisprotsessid;
- kasutatavad ühislahendused ja -tehnoloogiad.

Indikaatorid

Programmieesmärk 5

Programmieesmärgi 5 projektide puhul kasutatakse järgmist tulemusindikaatorit: „Parendatud intermodaalsed transpordisõlmed ja -piirkonnad CO₂ vähendamiseks“.

CO₂ heitkoguste vähendamine peab olema sihipärane ja reaalselt saavutatav transpordisõlmes või intermodaalses transpordipiirkonnas/-süsteemis, et kvalifitseeruda „vähendatud CO₂ transpordisõlmeks või intermodaalseks transpordipiirkonnaks“.

Üks projekt võib olla suunatud rohkem kui ühele „CO₂ vähendamiseks seotud intermodaalsele transpordisõlmale ja -alale“.

Et transpordisõlm loetaks „täiustatuks“, peab olema saavutatud mõõdetav CO₂ vähenemise kogus.

Lähteolukorra määrab projekti tegevuste algus. Eesmärk on seatud sellele, mida tuleks saavutada. Kui eesmärk on saavutatud, loetakse transpordisõlm/transpordipiirkond „täiustatuks“.

Lisaks CO₂ vähendamisele tuleks saavutada ka intermodaalse transpordisõlme/-piirkonna tõhusus.

CO₂ heitkoguste sihipärase vähendamise saavutamiseks võib selle programmi eesmärgi projektidel olla pikem rakendusaeg kui tavaprojektidel.

Kui projekti lõpuks on realistlik tegevuskava paigas rakendustegevused otsustatud, võib transpordisõlme/-piirkonda lugeda „täiustatuks“.

Projektide aruandlus toimub igal aastal alates projekti 2. täisaastast. Projektid esitavad viimase tulemuste üldarvu 1 aasta pärast projekti lõppu.

Kasutatakse järgmisi väljundindikaatoreid:

1. „Osalemine piiriülestes ühistevõttes“.

Selle näitaja puhul arvestatakse organisatsioonide/ettevõtete esindajate aktiivset osalemist projekti tegevustes. Arvesse ei ainsult teabe (uudiskirjad, e-kirjad) saamine ja muud passiivsed tegevused.

Üks organisatsioon/ettevõte võib osaleda mitmes projektitegevuses, kuid arvesse läheb üks. Ühest ettevõttest võib olla rohkem kui üks esindaja, kuid arvesse läheb üks.

Väljundnäitajate saavutusi kajastatakse igal aastal (1 aasta/12-kuulised perioodid) projekti kestuse jooksul ja koondatakse projekti tasandil. Programmi tasandil summeeritakse kõikide projektide panuste saavutused.

Projektide aruandlus toimub igal aastal ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.

2. „Ühiselt välja töötatud ja projektides ellu viidud piloottegevused“

See indikaator kirjeldab ühiselt välja töötatud ja toetatud projektide raames ellu viidud piloottegevusi. Ühiselt välja töötatud piloottegevuse ulatus võib hõlmata protseduuride, uute instrumentide, vahendite, katsetamise või tavade ülekandmise testimist.

Selle indikaatori arvestamiseks ei pea piloottegevust mitte ainult välja töötama, vaid ka projekti raames ellu viima ning piloottegevuse rakendamine peaks olema projekti lõpuks lõpule viidud.

Ühiselt välja töötatud piloottegevus eeldab organisatsioonide kaasamist vähemalt kahest osalevast riigist. Väljundindikaatorite saavutused raporteeritakse igal aastal (1 aasta/12-kuulised perioodid) projekti kestuse jooksul ja koondatakse projekti tasandil. Programmi tasandil summeeritakse kõikide projektide panuste saavutused.

Projektide aruandlus toimub igal aastal ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.

Programmieesmärgi 5 puhul kasutatakse programmi tasandil väljundindikaatoreid „Piiriüleselt koostööd tegevad organisatsioonid“ ja „Intermodaalsetele transpordisõlmedele ja -piirkondadele suunatud projektide arv“ aruandluseks Euroopa Komisjonile.

Pange tähele, et nende koondamine ja aruandlus toimub programmi tasandil ühissekretariaadi poolt.

Projektid peavad andma teavet osalevate organisatsioonide/ettevõtete/osalejate (koolitustel) kohta eelnevalt määratletud vormide kaudu, et oleks tagatud osalejate ja projekti tegevustes osalevate organisatsioonide ainulaadsus.

Programmieesmärk 6

PAREMAD VÕIMALUSED TÖÖTURUL

Lähenemisviis ja ulatus

Lähenemisviis tuleneb ühiskonna vähem konkurentsivõimeliste rühmade väljakutsetest juurdepääsul töövõimalustele ja tööturu paindumatusest.

Eesmärk on piirkonna ühiste jõupingutuste kaudu tugevdada ja parandada tööhõivevõimalusi tööturul. Selle programmi eesmärgi ulatus hõlmab tegevusi, mis on suunatud kõigile tööturu osapooltele (st tööandjate organisatsioonidele, ametiühingutele, valitsustele) ja kõikidele sektoritele, kus pakutakse töövõimalusi (sh osalise tööajaga). Toetatakse ka tööjõu pakkumise ja nõudluse piiriülest soodustamist ning ettevõtluse arendamise tegevusi vähem konkurentsivõimeliste vanuserühmade ja noorte suunas. Ettevõtluskoolitus sihtrühmadele võib hõlmata sotsiaalse ettevõtluse koolitust. Kõik tegevused peavad arvestama võrdsete võimaluste ja mittediskrimineerimise põhimõtetega (vt jaotist 2.1 Kesk-Läänemere projekti muud põhiomadused).

Toetatud soovituslikud ühistegevused

- Teadlikkuse tõstmine vähem konkurentsivõimeliste sihtrühmade ja tööandjate seas
- Koolituste kavandamine ja läbiviimine sihtrühmadele nende oskuste ja töövõimaluste parandamiseks
- Stiimulid ja teenused tööandjatele (nt mentorlus), et parandada juurdepääsu töökohtadele
- Võrgustumine ja dialoogid tööturu osapoolte vahel (nt abi tööotsimisel)
- Tööriistad digi- ja veebioskuste arendamiseks ja digikeskkonnas töötamiseks
- Ettevõtlust edendavad simulatsioonid ja problemlahenduse harjutused ettevõtlikkuse edendamiseks
- Osalejate liikuvus ühise tööturu nõudmistele vastamise hõlbustamiseks
- Kogemuste vahetus ja õppimine ühiste tegevuste rakendamise tulemusena

Mainitud tegevuste nimekiri pole tähtsuse järjekorras. Projektid kasutavad mainitud tegevusi vastavalt projekti teemale. Projektitegevused peavad aitama saavutada projekti ja programmi tulemusi.

Projekti lähenemisviisi osas tuleks liiteelemente selgelt kirjeldada.

See programmi eesmärk aitab kaasa EUSBSR-i hariduse poliitikavaldkonna tegevustele.

Potentsiaalsed partnerid

Tööturu pädevust ja kogemust omavad avalik-õiguslikud ja mitteärilised organisatsioonid, töötajaid esindavad organisatsioonid, tööandjad, ametiasutused, ebasoodsas olukorras olevaid rühmi esindavad organisatsioonid, sotsiaalsed ettevõtted ja organisatsioonid, kellel on pädevus ja kogemus ettevõtluse arendamise vallas.

Peamised sihtrühmad

Vähem konkurentsivõimelised rühmad (sh alla 25-aastased noored, eelpensionärid, pensionärid, immigrandid ning erivajadustega inimesed ja muud vähem konkurentsivõimelised rühmad) ja ettevõtted.

Lisaselgitused

- Vähem konkurentsivõimelised rühmad: alla 25-aastased noored, eelpensionärid, pensionärid, immigrandid, erivajadustega inimesed ja muud vähem konkurentsivõimelised rühmad.
- Iga projekt peaks määratlema vähem konkurentsivõimelise rühma, kellega nad töötavad; projektitaotluses tuleks ka täpsustada, kuidas või miks peetakse seda rühma vähem konkurentsivõimeliseks.

Piiriülese elemendi selgitus

Igas projektis tuleks kirjeldada ühiseid elemente, mis piiriülest koostööd õigustavad ja sellele väärtust lisavad. Projekti lähenemisviisi ja tegevuskava peaksid olema ühised ja integreeritud.

Projektide soovituslikud ühised piiriülesed elemendid on:

- segasihtrühmade osalemine projektitegevustes (nt ühiskoolitused, seminarid jne);
- ühiselt välja töötatud ja ellu viidud seminaride koolitusprogrammid sihtrühma töötajatele ja tööandjatele;
- ühiselt välja töötatud ja kasutatud meetodid õppimiseks ja töötamiseks;
- ühiselt välja töötatud ja juurutatud kaugtöö ja kaugõppe lahendused;
- diskrimineerimisvastaste poliitikate koostamine ja rakendamine organisatsioonide poolt.

Indikaatorid

Programmieesmärk 6

Programmieesmärgi 6 projektide puhul kasutatakse järgmisi tulemusindikaatoreid:

1. „Suurenenud konkurentsivõimega inimeste arv tööturul”;
2. „Diskrimineerimisvastast poliitikat rakendavate organisatsioonide arv”;
3. „Suurenenud ettevõtlikkusega inimeste arv”;

Sellel programmieesmärgil on kolm erinevat fookust, mille jaoks kasutatakse kolme programmi põhist tulemusindikaatorit. Kolme tulemusindikaatori sihtväärtused ja saavutused on koondatud eraldi.

- Suurenenud konkurentsivõimega inimesed: tööleping sõlmitud; saavutatud töökuuluvus; omandatud uus kvalifikatsioon, õppekava läbimist tõendav tunnistus; aktiivselt tööd otsiv.
- Ettevõtted, kus rakendatakse diskrimineerimisvastast poliitikat: poliitika on koostatud, kinnitatud ja seda rakendatakse.
- Suurenenud ettevõtlikkusega inimesed: kompleksse ettevõtlusprogrammi edukas läbimine.

Numbriliste tulemuste saamiseks loendatakse eri isikud ja ettevõtted projekti tasemel kokku ja koondatakse need projekti kestuse jooksul.

Tulemusindikaatori kolme komponendi puhul rakendatakse koondamist eraldi.

Projektide aruandlus toimub igal aastal alates projekti 2. täisaastast. Viimane üldine tulemuste arv esitatakse lõpparuandes.

Kasutatakse järgmisi väljundindikaatoreid:

„Piiriülestes ühistegevustes osalemine”:

- organisatsioonid/ettevõtted, mis täidavad tulemusindikaatorit 2,
- või

- üksikisikud (sihtrühmas osalejad), kelle puhul on täidetud tulemusindikaatorid 1 ja 3.

Organisatsioonide ja üksikisikute osalemine projektitegevustes, millest organisatsioonide/ettevõtete esindajad või üksikisikud aktiivselt osa võtavad. See tähendab, et igas projektis arvestatakse unikaalseid aktiivseid osalejaid (organisatsioone või üksikisikuid).

Teabe saamist (uudiskirjad, e-kirjad) ja muid passiivseid tegevusi ei arvestata.

Üks organisatsioon/ettevõtte/isik võib osaleda mitmes projektitegevuses – arvesse läheb üks.

Ühest organisatsioonist/ettevõttest võib olla rohkem kui üks esindaja – arvesse läheb üks. Väljundindikaatorite saavutusi kajastatakse igal aastal (1 aasta/12-kuulised perioodid) projekti kestuse jooksul ja koondatakse projekti tasandil. Programmi tasandil summeeritakse kõikide projektide panuste saavutused.

Projektide aruandlus toimub igal aastal ja pärast projekti lõppu lõpparuandes. Programmieesmärgi 6 puhul kasutatakse programmi tasandil väljundindikaatorit „Piiriüleselt koostööd tegevad organisatsioonid“ aruandluseks Euroopa Komisjonile.

Pange tähele, et koondamine ja aruandlus toimub programmi tasandil ühissekretariaadi poolt.

Projektid peavad andma teavet osalevate organisatsioonide/ettevõtete/(koolitustel) osalejate kohta eelnevalt määratletud vormide kaudu, et oleks tagatud osalejate ja projekti tegevustes osalevate organisatsioonide ainulaadsus.

Programmieesmärk 7

PAREMAD AVALIKUD TEENUSED JA LAHENDUSED INIMESTELE

Lähenemisviis ja ulatus

See lähenemisviis tuleneb väljakutsetest ja takistustest, mis on seotud haldus-, regulatiivsete, keele- ja kultuuribarjääridega avalikus halduses. See hõlmab kõiki ühiskonna harusid, mida programmi eesmärgid 1–6 ei kata, ning avaliku halduse kogemuste vahetamist ja üksteiselt õppimist. Programmieesmärgid peaksid viima praktiliste lahenduste ja poliitika täiustamiseni ja/või uute või täiustatud avalike teenusteni. Siia kuulub ka avalike teenuste digitaliseerimine. Samuti toetatakse täiustatud lahenduste ja teenuste kavandamisel aset leidvaid osalusprotsesse. Programmieesmärgi ulatus ei hõlma ühisõppekavade väljatöötamist haridussüsteemides.

Toetatud soovituslikud ühistegevused

- Teadlikkuse tõstmine;
- koolitused ja võrgustike loomine;
- tasuvusuuringud;
- plaanid ja projektid (sh strateegiline ja maakasutuse planeerimine);
- osalusprotsesside täiustamine teenuste arendamiseks;
- avalike teenuste ja lahenduste täiustamine;
- ühiste piiriüleste teenuste loomine;
- ühiste avalike teenuste digitaliseerimine.

Mainitud tegevuste nimekiri pole tähtsuse järjekorras. Projektid kasutavad mainitud tegevusi vastavalt projekti teemale. Projektitegevused peavad aitama saavutada projekti ja programmi tulemusi.

Projekti lähenemisviisi osas tuleks liiteelemente selgelt kirjeldada.

See programmi eesmärk on ette nähtud aitama kaasa mitmetele EUSBSR-i poliitikavaldkondade meetmetele. Võimalik panus, mis selgub hindamise käigus, sõltub projektide fookusest.

Potentsiaalsed partnerid

Avaliku sektori organisatsioonid kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil.

Peamised sihtrühmad

Inimesed, kes saavad kasu avaliku sektori mistahes tasandil pakutavatest täiustatud teenustest ja lahendustest.

Lisaselgitused

Selle programmieesmärgi sekkumisloogika on suunatud Kesk-Läänemere programmi piirkonna avalike teenuste loomisele, kasutuselevõtule või laiendamisele.

Võimalikud on 2 erinevat tüüpi sekkumist:

1. Tavaprojektid, mille tulemuseks on piiriülesed avalikud teenused ja avalike teenuste digitaliseerimine.
2. Väikeprojektid, kus kogemuste vahetamise ja üksteiselt õppimisega peaksid kaasnema praktilised lahendused, mis viivad avalike teenuste täiustamiseni.

Väike- ja tavaprojektide üksikasju on selgitatud peatükis 2.4 Erinevat tüüpi projektid.

Selle programmieesmärgi projektid ei tohi kattuda programmieesmärkidega 1, 2, 3, 4, 5 või 6. Need võivad küll olla samas üldvaldkonnas, kuid peaksid olema suunatud erineva sisu ja tulemuste poole.

Näide – programmieesmärgi 1 raames peaks projekti raames tegema koostööd, et suurendada VKE-de eksporti nii, et VKE-d saaksid projektist kasu. Programmieesmärgi 7 raames julgustatakse samu partnereid tegema koostööd VKE-dele pakutavate teenuste digitaliseerimiseks või kogemuste vahetamiseks ja õppimiseks, mis viib täiustatud teenuseni. Sellistel juhtudel tuleks kohaldada kahte erinevat projekti. Sarnaseid näiteid võib leida ka teiste programmieesmärkidega.

Piiriüleste elementide selgitamine

Igas projektis tuleks kirjeldada ühiseid elemente, mis piiriülest koostööd õigustavad ja sellele väärtust lisavad. Projekti lähenemisviis ja tegevuskava peaksid olema ühised ja integreeritud.

Projektide soovituslikud ühised piiriülesed elemendid on:

tavaprojektide puhul tuleks kirjeldada väljakutseid, takistusi või tõkkeid Kesk-Läänemere piirkonnas, millele projekt peab keskenduma ja mida lahendama või ületama.

Tavaprojektide soovituslikud ühistegevused:

- Sidusrühmade ja sihtrühmade teadlikkuse tõstmine ühise poliitika ja avalike teenuste kavandamise ja rakendamise parandamiseks
- Koolitused sihtrühmadele ja võrgustike loomine (näiteks avalike ürituste korraldamine avalike teenuste täiustamise toetamiseks)
- Tasuvusuuringud ühiste avalike teenuste loomise ja täiustamise toetamiseks sihtteenuste sektorites
- Kavad ja kavandid (sealhulgas strateegiline ja maakasutuse planeerimine) uute või ühtlustatud ühisteenuste ja teenuste infrastruktuuri jaoks
- Osalusprotsesside täiustamine teenuste arendamiseks
- Avalike teenuste ja lahenduste täiustamine näiteks neid sünkroniseerides ja ühtlustades
- Uute ühiste piiriüleste teenuste loomine või olemasolevate teenuste ühtlustamine
- Ühiste avalike teenuste (sh andmemajanduslahenduste) digitaliseerimine kasutatavuse parandamiseks

Väikeprojektide puhul tuleks kirjeldada parimaid tavaid, jagada kogemusi ja keskenduda parendustegevustele:

- segasihtrühmade osalemine projektitegevustes (nt ühiskoolitused, seminarid, üritused);
- koolituste ja seminaride ühine arendamine ja läbiviimine;

- lahenduste ühine väljatöötamine (nt avalike teenuste täiustamine, avalike teenuste digitaliseerimine, uued ühisteenused, uus strateegiline või maakasutuse planeerimise praktika jne).

Väikeprojektide soovituslikud ühistegevused:

- õppekäigud ja kogemuste vahetamise seminarid;
- koolitused ja võrgustike loomine;
- täiustuste jaoks olulised tasuvusuuringud, plaanid ja kavandid;
- avalike teenuste parendamine ja avalike teenuste täiustamiseni viivad lahendused.

Indikaatorid

Programmieesmärk 7

Programmieesmärgi 7 projektide puhul kasutatakse tulemusindikaatorit „Organisatsioonide poolt kasutusele võetud või täiustatud lahendused“.

„Lahendused“ sisaldavad kahte alamkomponenti, mis esindavad 2 erinevat sekkumist programmieesmärgi 7 raames:

1. uued ühised piiriülesed avalikud teenused ja digitaliseeritud avalikud teenused (tavaprojektide puhul);
2. uued praktilised lahendused, mis viivad avalike teenuste täiustamiseni (väikeprojektide puhul).

Mõlemat tüüpi tulemusi arvestatakse eraldi, kuid neid saab koondada üheks sihtväärtuseks.

Parendus või uus lahendus saavutatakse, kui see on klientide (kasutajate) poolt testitud/piloteeritud või kasutusele võetud.

Igas projektiplaanis tuleb määratleda praktiline lahendus ja avalike teenuste täiustamine.

Näited: teenuse kõrgem kvaliteeditase, vastu võetud täiustatud regulatsioon, vastu võetud poliitikadokument või plaan, teenuse osutamise aja lühenemine, laiendatud sihtrühm, teenuse parem kasutatavus, paranenud osalemisvõimalused (sh tagasiside) jne.

Loodud ühist avalikku teenust ja digitaliseeritud avalikku teenust peaksid kliendid (kasutajad) testima/piloteerima või kasutama.

Projektide aruandlus toimub igal aastal alates projekti 2. täisaastast. Viimased koondtulemused esitatakse üks aasta pärast projekti lõppu.

Kasutatakse järgmist väljundindikaatorit:

1. „Ühiselt välja töötatud lahendused“.

Mõlemat tüüpi tulemusi arvestatakse eraldi, kuid neid saab koondada üheks sihtväärtuseks.

Selle näitaja alla lähevad arvesse kõik klientide (kasutajate) poolt testitud/piloteeritud või kasutusele võetud lahendused, millele lisanduvad need, mis ei jõudnud tasemele „kasutusele võetud“.

Üks projekt võib saavutada üle ühe „väljatöötatud lahenduse“.

Projektide aruandlus toimub igal aastal alates projekti elluviimise 1. täisaastast. Viimased koondtulemused esitatakse lõpparuandes.

Programmieesmärgi 7 puhul kasutatakse programmi tasandil väljundindikaatorit „Piiriüleselt koostööd tegevad organisatsioonid“

aruandluses Euroopa Komisjonile.

Pange tähele, et koondamine ja aruandlus toimub programmi tasandil ühissekretariaadi poolt.

Projektid peavad andma teavet osalevate organisatsioonide/ettevõtete/osalejate kohta (koolitustel) eelnevalt määratletud vormide kaudu, et oleks tagatud projekti tegevustes osalevate osalejate ja organisatsioonide ainulaadsus.

2.1. Kesk-Läänemere projekti muud põhiomadused

Lisaks asjakohastele programmieesmärkidele hinnatakse kõiki projekte nende panuse alusel programmi horisontaalsete põhimõtete täitmisesse. Nendeks on säästev areng (sealhulgas kahju tegemata jätmise põhimõte), võrdsed võimalused ja mittediskrimineerimine, meeste ja naiste võrdõiguslikkus.

Jätkusuutlik areng

Jätkusuutlik areng on kõikide programmide rakendamise horisontaalne põhimõte. Eesmärk on tagada, et kõik programmi tegevused oleksid sotsiaalselt, ökoloogiliselt, kultuuriliselt ja majanduslikult jätkusuutlikud. Mõju keskkonnale, kliimale ja inimeste heaolule peaks olema positiivne. Samuti on oluline projekti enda ja selle tulemuste jätkusuutlikkus. See viitab projektiga loodud tavadele, mudelitele, lahendustele, võrgustikele ja/või teadmistele, mis peaksid pärast projekti lõppu edasi kestma.

Hindamisprotsessi käigus hinnatakse panust jätkusuutlikusse arengusse. Projekt peab andma aruande selle mõju kohta ja kui on ette näha negatiivne mõju, peab projekt selgitama, kuidas negatiivset mõju leevendada. Projekte, millel on otsene negatiivne mõju keskkonnale ja jätkusuutlikule arengule, ei rahastata.

Mitmed programmieesmärgid on otseselt seotud keskkonnakaitse ja ressursitõhususega. Seega peavad nende eesmärkide raames rahastatavad projektid avaldama otsest positiivset mõju jätkusuutlikule arengule. Jätkusuutlik areng peaks olema kõigi programmieesmärkide puhul fookuses, toetades seeläbi programmi panust jätkusuutlikusse arengusse.

Võrdsed võimalused ja mittediskrimineerimine

Võrdsete võimaluste tagamine ja diskrimineerimise vältimine on olulised põhimõtted kogu programmi rakendamisel. Kedagi ei tohi diskrimineerida soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel. Selle asemel peaksid programmi- ja projektitegevused võimalusel suurendama kõikide rühmade võimalusi ühiskondlikes tegevustes osaleda.

Need põhimõtted kehtivad nii programmi kui terviku elluviimisel kui ka üksikute projektide valikul ja elluviimisel. Hindamiskriteeriumiks on panus horisontaalsete eesmärkide elluviimisel. Projekte, millel on negatiivne mõju võrdsetele võimalustele ja mittediskrimineerimisele, ei rahastata.

Ülaltoodud põhimõtteid peavad kõik projektid oma tegevusi korraldades arvestama. Eelkõige peavad õppe- ja koolitustegevused (olgu siis võrgus või näost näkku) olema laialdaselt kättesaadavad kõigile, sõltumata puude olemasolust, järgima juurdepääsetavuse direktiivi (veebitegevuste osas) ja olema mittediskrimineerivad. Projektid peaksid kohandama koolitustegevusi puudest tulenevate vajaduste katmiseks. Samuti on oluline lisada koolituspakumistesse digitaalse ligipääsetavuse teadlikkuse tõstmise koolitus.

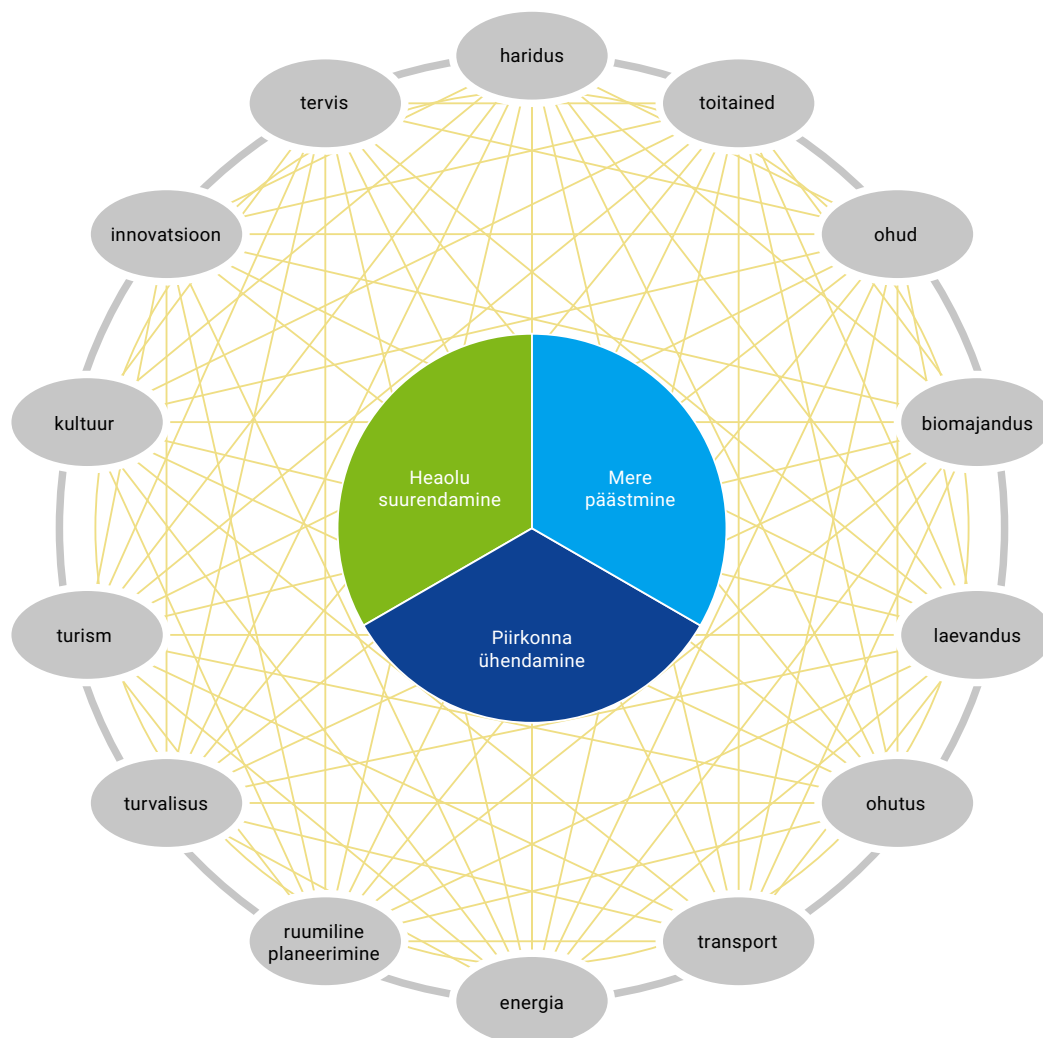
Võrdseid võimalusi ja diskrimineerimisvastast võitlust otseselt toetavad projektid võivad olla kõige asjakohasemad programmieesmärgi 6 või 7 raames, kuid asjakohaseid meetmeid võib ette näha ka kõigi teiste programmieesmärkide raames. Eeldatakse, et projektid on võrdsete võimaluste ja mittediskrimineerimise osas positiivsed või neutraalsed, ühegi projekti tegevused ei tohiks neid põhimõtteid negatiivselt mõjutada.

Meeste ja naiste võrdõiguslikkus

Lisaks üldisele diskrimineerimisvastasele põhimõttele pööratakse programmis tähelepanu meeste ja naiste võrdõiguslikkusele. Hinnatakse soo olulisust projektis: kas projekt arvestab soo kriteeriumiga, kas projekt mõjutab meeste ja naiste võrdõiguslikkust jne. Meeste ja naiste võrdõiguslikkusele negatiivset mõju avaldavaid projekte ei rahastata. See põhimõte kehtib kõigi projektide ja prioriteetide puhul. Toetada saab projekte, mis keskenduvad ühele ebasoodsas olukorras olevale soole. Meeste ja naiste võrdõiguslikkust arvestatakse ka programmi elluviimisel, näiteks personali värbamisel ja kogu personalipoliitikas.

EL-i Läänemere piirkonna strateegia (EUSBSR)

Kesk-Läänemere programm 2021–2027 on loodud selleks, et aidata kaasa EUSBSR-ile, toetades strateegia kõiki kolme eesmärki: „Mere päästmine“, „Piirkonna ühendamine“ ja „Heaolu suurendamine“. Programm aitab otseselt kaasa seitsmele üheksast EUSBSR-i alaeesmärgist. Programmieesmärgid ja ka rahastatavate projektide valikukriteeriumid peegeldavad EUSBSR-i eesmäärke (Joonis 3.).

Joonis 3. EUSBSR-i eesmärgid ja poliitikavaldkonnad¹

Projektitaotlejad peaksid olema kursis EUSBSR-i eesmärkidega. Selles peatükis selgitatakse asjakohaseid seoseid programmi ja EUSBSR-i vahel. Projektid peaksid püüdma toetada EUSBSR-i ja olla ühenduses poliitikavaldkonna koordinaatorite või teiste EUSBSR-iga seotud osalejatega, et tagada programmi rahastamise ja EUSBSR-i vahel maksimaalne lisandväärtus.

Projektid peavad taotlusvormis kirjeldama oma panust EUSBSR-i. Kui see on asjakohane, peaksid projektid saama juhtivprojekti staatuse, nagu on selgitatud hiljem käesolevas peatükis, ja teavitama programmi taotlusvormis esitatud seostest.

Täpsemat teavet EUSBSR-i, selle asjaomaste osalejate ja vastutusalade jaotuse kohta leiate aadressilt www.balticsea-region-strategy.eu.

¹ EL-i Läänemere piirkonna strateegia. Tegevuskava https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/baltic/action_15022021_en.pdf

Allolev tabel (Tabel 1) kirjeldab, kuidas programmi prioriteetid aitavad kaasa EUSBSR-i poliitikavaldkondadele.

Tabel 1. Programmi prioriteetide seos EUSBSR-i poliitikavaldkondade ja horisontaalsete tegevustega.

EUSBSR-i poliitika-valdkonnad	1. prioriteet Innovaatiline äriarendus	2. prioriteet Parem keskkond ja ressursside kasutamine	3. prioriteet Ligipääsetavam ja kaasavam tööturg	4. prioriteet Täiustatud lahendused inimestele
Biomajandus	x	x		x
Kultuur				x
Haridus			x	x
Energia				x
Ohud		x		x
Tervis			x	x
Innovatsioon	x			x
Toitained		x		x
Ohutus				x
Turvalisus				x
Laevandus		x		x
Turism	x			x
Transport		x		x
Ruumiline planeerimine				x

Täiendavus ja muud programmid

Täiendavuse põhimõte viitab sellele, et projekti tegevused peaksid tooma lisaväärtust või täiendama teiste rahastamisvahendite või riiklike skeemide raames juba ellu viidud või kavandatud tegevusi. Programmi rahastus ei tohi asendada partnerorganisatsioonide riiklikke või samaväärseid kulutusi, vaid see peab täiendama riiklikke regionaalpoliitika vahendeid.

See tähendab ka seda, et iga partnerlus peaks hoolikalt kaaluma, milline on nende idee jaoks parim rahastamisvahend. Mitmel juhul ei ole Kesk-Läänemere programm kõige sobivam variant, vaid parem oleks mõni muu riiklik, regionaalne või rahvusvaheline rahastamisallikas.

On olemas mitu Interregi programmi, mis osaliselt kattuvad Kesk-Läänemere programmi piirkonnaga. Seetõttu on tehtud hoolikas tööjaotus Kesk-Läänemere programmi ja Interreg Läänemere regiooni ehk Eesti-Läti lähiprogrammide vahel.

Hindamis- ja valikuprotsessis pööratakse erilist tähelepanu võimalike temaatiliste ja geograafiliste kattumiste vältimisele. Temaatilise ja geograafilise kattumise kombinatsiooni tuleks vältida. Temaatiline kattumine on olemas, kui programmide jaoks on valitud samad konkreetsed eesmärgid. Geograafiline kattumine on olemas, kui programmide geograafilised piirkonnad kattuvad. Seetõttu tuleks Eesti-Läti kahepoolsed projektid suunata Eesti-Läti programmi, kui mõlemad programmid katavad sama teemat. Kahe-, kolme- ja neljapoolsed projektid Kesk-Läänemere ja Läänemere regioonis peaksid olema selgelt suunatud sinna, kuhu idee kõige paremini sobib.

Võimalike kattumiste tuvastamiseks luuakse programmidevaheline koordineerimismehhanism.

2.2. Erinevat tüüpi projektid

Programmi saab ellu viia nii väike- kui ka tavaprojektide kaudu. Projektide erinevusi on selgitatud allpool (Tabel 2).

Tabel 2. Väike- ja tavaprojekti tunnuste võrdlus

	Väikeprojekt	Tavaprojekt
Eelarve	Maksimaalselt 213 550 EUR kokku (koos ettevalmistuskulude ühekordse summaga) Pange tähele, et kui projekti kogueelarve jääb alla 200 000 euro, saab projekt valida ainult lihtsustatud kuluvalikuid; sellised projektid ei saa tegelikke kulusid taotleda.	Minimaalselt 213 551 EUR kokku Maksimaalselt 4 000 000 EUR kokku Maksimaalselt 2 000 000 EUR partneri kohta
Projekti kestus	Maksimaalselt 1,5 aastat (18 kuud)	Piiri pole, kuid tavaliselt 2-3 aastat
Rakendamine	Ainult taotlusvormi valitud osad, nõutakse vähem üksikasju, üheetapiline taotlemismenetlus.	Täielik taotlusvorm 2-etapiline taotlemise kord
Aruandlus	Lühemad aruandlusvormid Lihtsustatud kuluvalikute laialdane kasutamine	Täielik taotlusvorm Lihtsustatud kuluvalikute laialdane kasutamine
Programmi asjakohased eesmärgid	Kõik programmieesmärgid, kui need on asjakohased, kuid eelkõige programmieesmärk 7	Kõik programmieesmärgid

Väikeprojektid

Väikeprojektid pakuvad võimalust lahendada ühiselt rohujuuretasandi probleeme. Väikeprojektid on piiratud kestuse ja eelarve suurusega. Kuna tegu on väikeprojektidega, on nende rakendamine ja aruandlus lihtsam.

Väikeprojekte saab kasutada kõigi programmieesmärkide jaoks, kui peetakse võimalikuks tulemusnäitajatesse panustada.

Väikeprojektide kogueelarve ei tohi olla suurem kui 213 550 eurot, millest 13 550 eurot moodustab ettevalmistuskulude ühekordne summa. Väikeprojektid ei tohi kesta kauem kui 18 kuud.

Taotlusvorm on lihtsakoeline, et see vastaks projekti väiksusele. Küsimused keskenduvad projekti eesmärkidele ja nende täitmisele. Samuti on aruandlusvormid lihtsamad kui tavaprojektide puhul.

Tavaprojektid

Tavaprojektideks loetakse projekte kogueelarvega 213 551 kuni 4 000 000 eurot. Eelarve partneri kohta on piiratud 2 000 000 euroga. Tavaprojektide kestusele pole tehnilisi piiranguid seatud. Iga projekti eelarve, kestus ja partnerlus peaksid järgima asjakohasuse põhimõtteid ja olema kooskõlas projekti põhiomadustega (nagu eespool kirjeldatud).

3. Kesk-Läänemere projekti taotlemine

See peatükk annab teile kogu taotlemiseks vajaliku teabe.

Meie riiklikud kontaktpunktid ja ühissekretariaadi projektijuhid on abi saamiseks saadaval taotlusprotsessi kõikides etappides. Meie töötajatega on tungivalt soovitatav konsulteerida: me oleme siin selleks, et teid aidata.

Igas riigis on riiklik kontaktpunkt, mis annab teile esimesed juhised, mis näitavad, kas projektiidee on programmi jaoks sobiv.

Kui projektiidee aitab programmi eesmärke täita, saab alustada detailsema planeerimisega. Selles etapis peaksite võtma ühendust meie ühissekretariaadi kolleegidega, et arutada põhjalikult projektiideed, partnerluse asjakohasust ja projekti tegevusi. Kui teie projekt esimeses etapis vastu võetakse, peaksite jätkama konsultatsioone projekti tegevuste, eelarve planeerimise või muude küsimuste osas.

3.1. Kes saab olla partner?

Igal projektil peab olema **1 juhtivpartner** ja **1 või enam projektipartnerit**.

Projektide miinimumnõue on partnerite olemasolu vähemalt kahest liikmesriigist (Tabel 3). Seega peab Ahvenamaa saarte partnerite kaasamisel projektis olema vähemalt üks partner Eestist, Lätist või Rootsist. Projektid ainult Ahvenamaa ja Mandri-Soome vahel ei ole võimalikud.

Tabel 3. Osalevad (NUTS 3) piirkonnad

	Eesti	Soome	Läti	Rootsi
Osalevad piirkonnad riikide kaupa	Kesk-Eesti	Kymenlaakso	Kurzeme	Gotlandi lään
	Kirde-Eesti	Satakunta	Pierīga	Gävleborgsi lään
	Lääne-Eesti	Uusimaa	Riia	Stockholmi lään
	Põhja-Eesti	Varsinais-Suomi	Vidzeme	Södermanlandsi lään
	Lõuna-Eesti	Lõuna-Karjala	Zemgale	Uppsala lään
		Kanta-Häme		Östergötlandsi lään
		Pirkanmaa		Västmanlandsi lään
		Päijät-Häme		Örebro lään
		Ahvenamaa (autonoomne)		

Partnerid peavad olema osalevatest liikmesriikidest (sh Ahvenamaalt).

Vajadusel võib partnereid kaasata ka EL-i liikmesriikidest väljaspoolt programmi piirkonda. Sel juhul tuleks nende rolli projektis eriti hästi selgitada. Nende riikide kaasamine peab olema oluline projekti tulemusteni jõudmiseks ning need peavad tooma projektile lisaväärtust, mida programmi piirkonnas ei eksisteeri.

Pidage meeles, et igal juhul peab projektide mõju jõudma programmi piirkonda. EL-i liikmesriikidest programmi piirkonnast väljaspoole kuuluvate partnerite puhul on vaja korraldusasutuse ja asjaomase EL-i liikmesriigi vahel erikokkuleppeid, mistõttu tuleks võimalikult varakult konsulteerida ühise sekretariaadiga.

Partnerite asjakohasus

Partnerid peavad olema projekti tulemuste saavutamiseks asjakohased ja omama projekti elluviimiseks vajalikku suutlikkust. See tähendab, et partneritel peaks olema seadusjärgne volitus või mandaat valitud valdkonnas tegutsemiseks. Projektis osalemist tuleks pidada organisatsiooni prioriteediks.

Partnerluse suurus peaks põhinema iga partneri olulisusel projekti jaoks. Partnerluse optimaalset suurus tuleks kaaluda iga projekti puhul eraldi. Kogemus näitab, et suure partnerlusega projekte on keerulisem juhtida. Partneriks olemisega kaasnevad alati haldusülesanded ja -kulud, seda ka kõige väiksema partnerorganisatsiooni jaoks. Seetõttu peaks partnerlus piirduma 10-ga. Kui partnerite arvu suurendamiseks on erandlikud põhjused, tuleks seda selgelt põhjendada.

Pole vajadust, et partnereid oleks kõikidest riikidest. Kahe riigiga projekte ja enama partnerite arvuga projekte (või projekte, kus on kaasatud partnerid kõikidest programmi riikidest) hinnatakse võrdselt.

Partnerite sobivust määratletakse vastavalt nende õiguslikule staatusele ja partneri asukohale. **Programmi partneriks sobivad riigiasutused (riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud), samuti avalik-õiguslikud asutused ja eraõiguslikud asutused.**

Ainult suured ettevõtted on partnerina täielikult välistatud. Konsolideerimise põhimõtet ei kasutata määratlemisel, kas ettevõtet peetakse suureks.

Abikõlblikkuse ja partneri rahastamisallika märkimisel kasutatakse avalikult samaväärseid kriteeriume (vt peatükk 3.3. Eelarve planeerimine, rahastamise abikõlblikkus).

Täpsemat teavet eri tüüpi organisatsioonide partneriks saamise kohta leiate allolevast tabelist (Tabel 4).

Tabel 4. Erinevat tüüpi organisatsioonide sobivus partneriks

Organisatsiooni tüüp	Abikõlblikkus partneriks
Riigiasutused	Sobilik
Avalik-õiguslikud asutused	Sobilik
Eraõiguslikud asutused	Abikõlblikud: eraõiguslikud organisatsioonid, mis on üldotstarbelised ja mittetulunduslikud (näiteks kaubanduskojad, valdkondlikud ühendused, MTÜ-d) Abikõlblikud piirangutega: VKE-d; VKE-d on abikõlblikud ainult programmi eesmärgi 4 „Parem ranniku- ja merekeskkond” ning programmi eesmärgi 5 „Vähem CO ₂ -heiteid” raames. Ei sobi: suured ettevõtted

Käesolevas programmi juhendis määratletud reeglid kehtivad kõikide partnerite suhtes, olenemata nende õiguslikust staatusest. Kuna programm toetab partnereid avaliku rahastamise kaudu, kajastavad määrused avaliku sektori tavasid. Võimalikud erasektori partnerid peavad järgima samu reegleid (näiteks riigihankenõuded, päevarahad jne).

Mittetulundusühingute ja erasektori partnerite finantsstabiilsus kinnitatakse haldus- ja abikõlblikkuse kontrolli käigus. Neil palutakse esitada projektitegevuste elluviimise finantssuutlikkuse deklaratsioon.

Kui ühise sekretariaat/korraldusasutus peab seda asjakohaseks, on tal õigus oma finantssuutlikkuse tõendamiseks küsida ja saada mistahes partnerilt täiendavat teavet:

- majandusaasta aruanne (kõige värskem, auditeeritud);
- bilanss (kõige värskem);
- kinnitus avalike rahaliste kohustuste puudumise kohta;
- pangakonto teave saadavalolevate vahendite kohta;
- mistahes muu asjakohaseks peetav dokument.

Projekti panustamiseks on ka palju muid võimalusi. Planeerimise faasis on soovitatav hoolikalt läbi mõelda, kes peab olema partner, kellele piisab projekti juhtrühma kuulumisest või lõpptarbijana konsultatsioonist ning millised organisatsioonid on teenusepakkujad.

Mõnel juhul võib organisatsioon projekti vajadusi paremini teenindada, olles kaasatud juhtrühma, osaledes sidusrühma liikmena või pakkudes projektile välisekspertiisi. See kehtib eriti VKE-de kohta. VKE-d on tehniliselt kõlblikud tegutsema partneritena mõne programmeesmärgi täitmisel (programmeesmärk 4 Parem ranniku- ja merekeskkond ja programmeesmärk 5 Vähem CO2-heiteid). Kui VKE osaleb, tuleks eriti hästi selgitada tema rolli ja partnerina tegutsemise põhjuseid. Samuti tuleks selgitada valikuprotsessi. Tavaliselt peaks kõigil sarnastel organisatsioonidel olema võimalus projektis osaleda ja sellest kasu saada ning ainult siis, kui organisatsioonil on ainulaadsed spetsiifilised oskused, tuleks see otse partneriks valida. Erasektori partnereid ei saa lisada projektipartneriteks eesmärgiga vältida nende teenuseid puudutavaid riigihankeid.

Tavaprojektidel peaksid juba 1. etapi taotluses põhipartnerid teada olema. Siiski on aktsepteeritud, et mõned partnerid võivad projekti rakendamise käigus muutuda või lisanduda.

Juhtivpartneri roll

Projekti juhtpartner kannab projekti eest üldist vastutust partnerite ja korraldusasutuse ees. See tähendab, et juhtpartner vastutab ühise planeerimise eest, kaasates planeerimisse huvi- ja sihtrühmi, ning tagama projekti üldkäsitlemise ja tulemuste ühtse mõistmise kõikide partnerite poolt.

Iga projekt on üksus, millel on üks projektiplaan, üks eesmärkide komplekt ja üks eelarve. Kõigis nende teemadega seotud küsimustes suhtleb ühissekretariaat/korraldusasutus juhtivpartneriga. Juhtivpartner on lüli projekti (partnerite) ja programmi juhtkonna vahel, kes vastutab nendevahelise infovoo koordineerimise eest.

Kui projekt ebaõnnestub, vastutab korraldusasutuse ees (rahaliselt) juhtivpartner. Partneritevahelise koostöö aspektid ning juhtivpartneri ja teiste partnerite kohustused on sätestatud partnerluslepingus.

Juhtivpartner vastutab selle eest, et kõik partnerid saaksid ühiselt aru projekti tulemustest ja nende tulemusteni viivast tegevuskavast. Juhtivpartner vastutab partnerite töö koordineerimise eest. See puudutab nii tegevusi kui ka projektijuhtimist. Juhtivpartner peaks jälgima ja juhendama partnereid sellistes küsimustes nagu eelarve paindlikkus, aruandlus, tegevuskava järgimine või ERF-i toetustaseme järgimine. Juhtivpartner tagab ühise projektimeeskonna juhtimise, eesmärkidest ühtse arusaamise. Projekti jälgimine nõuab ressursse. Seetõttu tuleks selle ülesande täitmiseks reserveerida piisavalt personaliressursse. Juhtimisressursside fookus peaks olema suutlikkusel juhtida projekti sisulist tööd ja koostada kogu projekti tegevusaruanne. Finantsaruandlus hakkab suures osas põhinema lihtsustatud kuluvalikutel, mistõttu ei peeta personalikulude arvestuses enam vajalikuks eraldi finantsjuhti.

Juhtpartner peab jälgima kõiki projektipartnerile seatud nõudeid; juhtivpartneri kohustused lisanduvad projekti tavanõuetele.

Kes ei saa olla juhtivpartner?

Juhtivpartneritena on välistatud eraettevõtted ja organisatsioonid, mille juriidiline aadress on väljaspool programmi piirkonda.

Projektipartnerite roll

Projektipartnerite põhiomadused: neil on eelarve ja aktiivne roll projekti elluviimisel. Kõik projektipartnerid peaksid aktiivselt osalema projekti ettevalmistamises ning temaatilistes, samuti teabe- ja kommunikatsiooni-, projektijuhtimistegevustes. Iga projekt vastutab oma tegevuste elluviimise (nagu on projektiplaanis määratletud) ja eelarve haldamise eest.

Iga partner peaks tagama, et tal on tegevuste elluviimiseks ning partneri- ja projektitasandi aruandlusesse panustamiseks piisavalt personaliressursse.

Iga partner vastutab ka projektitegevusteks vajaliku rahastuse olemasolu eest.

Rahastamine on vajalik ERF-i toetuse tagamiseks. Partnerid peaksid jälgima ka oma eelarve kasutamist ja oma tegevuskava osa täitmist, kuna üksikute partnerite tulemus võib mõjutada partnerlust tervikuna.

Projektipartnerid on kohustatud juhtivpartnerit oma finantstulemuste ja tegevuste edenemisega kursis hoidma. Kui partneril on projekti elluviimise kohta küsimusi, tuleks alati esmajärjekorras pöörduda juhtivpartneri poole.

Tabel 5. Juhtivpartneri ja projektipartneri rollid

	Juhtivpartner	Projektipartner
Üldine	Tagab kogu projekti elluviimise vastavalt partnerluslepingule, toetuslepingule ja kinnitatud taotluses määratletud kohustustele.	Täidab projektitaotluses ja partnerluslepingus määratletud või sellega seotud projektitegevusi.
	Edastab kogu asjakohane teabe ühissekretariaadist/korraldusasutusele partneritele ja juhendab partnereid projekti elluviimisel.	Tunneb programmeerimise eeskirju ja järgib neid.
Projekti juhtimine	Tagab partneritele ühise arusaama projekti eesmärkidest ja tegevuskavast. Loob tõhusa ja usaldusväärse süsteemi projekti juhtimiseks ja koordineerimiseks (sh temaatilised tegevused, haldamine).	
	Teavitab kõiki partnereid juhtimisnõuetest juba projektide alguses ning hoiab partnereid kursis mistahes asjakohase teabega, mida ühissekretariaat/korraldusasutus jagab.	
	Määrab või sõlmib alltöövõtulepingu projektijuhiga, kes valdab vabalt inglise keelt ja on kvalifitseeritud projekti tegevusi koordineerima, toimima partnerluse liikumapaneva jõuna ja mobiliseerima partnereid projekti eesmärkide saavutamiseks.	Määrab projektipartneri ja projektijuhi vaheliseks kontaktpunktiks koordinaatori.
	Tagab projekti partnerorganisatsioonis raamatupidamise eest vastutava raamatupidaja ressursid (kaetud büroo- ja administratsiooni kindlate määradega)	Tagab projekti partnerorganisatsioonis raamatupidamise eest vastutava raamatupidaja ressursid (kaetud büroo- ja administratsiooni kindlate määradega).

	Juhtivpartner	Projektipartner
Finantsjuhtimine	Tagab projektile eraldatud vahendite usaldusväärne finantsjuhtimise ¹ , kaasa arvatud alusetult välja makstud summade tagastamise.	Haldab partneri eelarvet usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt.
	Jälgib kulutusi (partneri ja kulukategooria osas, paindlikkuse reegli kasutamist, projekti ERF-i kaasfinantseerimise määra) ja teavitab partnereid võimalikest projekti tasandil esinevatest probleemidest ja/või juhendab partnereid mis tahes vajalike tegevuste osas.	Haldab partneri eelarvet vastavalt programmi reeglitele ja juhtivpartneri juhiste. Hoiab juhtivpartnerit kulutustega kursis.
	Tagab, et projektipartnerite esitatud kulutused on tasutud projekti elluviimise eesmärgil ja vastavalt projektipartnerite vahel kokkulepitud tegevustele.	Võtab vastutuse projektipartneri deklareeritud kuludes esinevate ebatäpsuste eest.
	Laseb oma kulusid riiklikul kontrollasutusel kontrollida.	Laseb oma kulusid riiklikul kontrollasutusel kontrollida.
	Kannab ERF-i toetuse projektipartneritele viivitamata üle niipea, kui see on programmist laekunud.	Tasub juhtpartnerile tagasi alusetult makstud summad vastavalt partnerluslepingule.
Aruandlus	Jälgib ja haldab aruandluse ajaskaalat. Esitab regulaarseid projektiaruandeid ja veendub, et kõigi partnerite kulud on riikliku kontrollasutuse poolt kontrollitud (NB! Tuleb järgida asjakohaste dokumentide säilitamise kohustust nagu seda teevad kõik teised projektipartnerid). Hoiab kättesaadavana kõik oma projekti kulude ja tegevustega seotud dokumendid 5 aastat pärast projekti lõpetamist korraldusasutuse poolt. Mõnda materjali võidakse siseriiklike eeskirjade tõttu säilitada kauem. Iga partner vastutab vajaduse korral siseriiklike eeskirjade väljaselgitamise ja järgimise eest.	Hoiab kättesaadavana kõik oma projekti kulude ja tegevustega seotud dokumendid 5 aastat pärast projekti lõpetamist korraldusasutuse poolt. Mõnda materjali võidakse siseriiklike eeskirjade tõttu säilitada kauem. Iga partner vastutab vajaduse korral siseriiklike eeskirjade väljaselgitamise ja järgimise eest.
Suhtlemine	Lepib kokku projekti ühise kommunikatsioonistrateegia. Lepib elluviimise ajal kokku kohustustes ja järgib neid. Teavitab aktiivselt projektist ja selle tulemustest.	Teavitab aktiivselt projektist ja selle tulemustest projektipartneri tasandil.

¹ Nagu on määratletud MÄÄRUSE (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 33

3.2. Projekti koostamine

Projekti hea planeerimine on äärmiselt oluline. See paneb aluse kogu projekti rakendamisele. Projekti ettevalmistamine võtab aega. Tuleb leida õiged koostööpartnerid, leppida kokku tegevused ja kohustused, koostada eelarve ja kindlustada kaasfinantseering. Seetõttu on soovitatav alustada protsessi võimalikult varakult.

Sisu ja eelarve planeerimisse on oluline kaasata vastavad inimesed. Projekti õnnestumiseks tuleks planeerimisetapis konsulteerida peamiste sidusrühmade ja lõppkasutajatega. Nende vajadusi ja arvamusi tuleks tegevuskava koostamisel hoolikalt kaaluda.

Võimaluse korral peaksid planeerimises osalema inimesed, kes projekti elluviimises osalevad. Ärge unustage kaasata partnerorganisatsioonide inimesi: raamatupidajatel ja muudel administratiivtöötajatel ning sisuekspertidel on tõenäoliselt palju kasulikke kommentaare. Kogemus näitab, et planeerimise kvaliteet kajastub projekti elluviimise aastate jooksul.

Tegevuskava koostatakse kogu projekti elluviimise perioodiks. Peaksite püüdlema realistliku ja selge plaani poole, kuidas projekti tulemusi saavutada, kuid teisest küljest jätma ruumi uuendusteks ja ettenägematuteks muudatusteks projekti elluviimisel. Võimalike kitsaskohtade või kriitiliste punktide väljaselgitamiseks on hea läbi viia projektisisene riskianalüüs.

Tegevuste planeerimine peaks keskenduma sellele, kuidas kavatsete projekti eesmärgi saavutada. Plaan peaks olema realistlik ning põhiprotsesside jaoks peaks planeerima piisavalt aega. Plaan peaks sisaldama tegevuskava eesmärkide saavutamiseks. Arvestades, et projektid kestavad mitu aastat ja projekti ettevalmistused tehakse varakult, ei tohiks tegevuskava koosneda üksikasjalikust tegevuste loetelust järgnevateks aastateks. Tegevusplaan võiks olla pigem protsessi kirjeldus, mis näitab, kes millises etapis millist tüüpi tegevuste eest vastutab, milliseid vahendeid tulemuste ja eesmärgi saavutamiseks kasutatakse ning millised väljundid on projektis ette nähtud.

Projekti kestus sõltub tugevalt projekti eesmärkidest. Selle põhjal, mida soovite saavutada, koostate tegevuskava. Projektides, kus luuakse uusi mudeleid, andmebaase vms, tuleks varuda aega nende testimiseks ning testimise põhjal tuleb projektil välja kujuneda selge vaade, kuidas tagatakse väljundite jätkusuutlikkus. Lõppkasutajad peaksid olema projekti kaasatud asjakohastel viisidel (juhtrühmas osalemine, väljundite testimine ja kommenteerimine, tegevustesse kaasamine jne).

Projekti tegevuste planeerimine peaks sisaldama ka projekti väljundite ja tulemuste jätkusuutlikkuse plaani. Juba alguses peaks olema plaan, kuidas ja kelle poolt projekti tulemusi ja väljundeid kasutatakse. Projektiplaani tuleks lisada vajalikud sammud selle tagamiseks.

Projekti alustamine

Projektid kinnitab seirekomisjon (SK). Vastavate seirekomisjoni koosolekute kuupäevad avaldatakse programmi kodulehel www.centralbaltic.eu. Lepingu sõlmimise etapp algab üks päev pärast seda, kui SK on projekti välja valinud.

Heakskiidetud projektid koosnevad lepingute sõlmimise, rakendamise ja lõpetamise etappidest (Joonis 4).

Joonis 5. Projekti etapid

Seirekomisjon kinnitab projektid tavaliselt koos tingimustega. Tingimused, mis võivad olla seotud projekti eelarve, tegevuskava või muude küsimustega, selguvad lepingu sõlmimise etapis. Selle aja jooksul koostame ka toetuslepingu.

Teie projekti tegelik algus- ja lõppkuupäev määratakse kindlaks lepingu sõlmimise etapis. Algus- ja lõppkuupäev fikseeritakse seejärel toetuslepingus.

Abikõlblikud on ainult projekti kestuse (algus- ja lõppkuupäeva vahelisel ajal) või ettevalmistusperioodi jooksul tehtud ja tasutud kulud. Projekti kestus koosneb rakendamise ja lõpetamise perioodidest. Ettevalmistusajaga ei arvestata projekti kestusperioodi hulka.

Lõplikult heaks kiidetud projektide puhul kaetakse ettevalmistusetapi kulud ühekordse maksena. See tähendab, et kõik heakskiidetud projektid saavad ühekordselt 13 550 eurot (kogusummana). Seetõttu peaksid kõik projektid selle summa eelarvesse arvestama.

Ühekordne summa on ette nähtud ettevalmistusfaasis tekkinud kulude katmiseks, mis on seotud partneritevaheliste kohtumistega, personalikuludega ja mistahes sisulise töö ettevalmistamisega, nagu olukorra kaardistamine, investeerimisdokumentatsiooni koostamine vms. Ettevalmistusfaasis tehtavad kulud peavad järgima programmijuhendis sätestatud tingimusi, kuid nende kulude puhul ei nõuta arveid ega tõendavaid dokumente. Ühekordne summa makstakse juhtivpartnerile. Partnerite ülesanne on kokku leppida, kuidas ühekordne summa partnerite vahel jagatakse; partnerite koostööna tuleks kokku leppida õiglane jagunemine.

Kui projekt on alanud, kutsutakse teid juhtivpartnerite seminarile, kus selgitatakse üksikasjalikult programmi nõudeid. Seminaril osalemine on kõikidele projektide juhtivpartneritele kohustuslik.

Projekti lõpetamine

Iga projekt peaks lõppema **lõpetamisperioodiga**. Praktikast tähendab see seda, et tegevused tuleks lõpetada 1 kuu enne projekti lõppkuupäeva, et saaks projekti kontod sulgeda ja projekti lõpule viia.

Projektipartnerid peaksid mõistma, et kogu projekti aruandlust ei pruugita lõpetamisperioodi ajal lõpule viia, ning partnerorganisatsioonid vastutavad selle eest, et projekti lõpuleviimiseks oleks piisavalt ressursse. Need hüvitatakse igal juhul pärast projekti lõppu. Täpsemalt palutakse projektidel esitada aruanne tulemusnäitajate saavutuste ja/või väljundite ja tulemuste jätkusuutlikkuse kohta üks aasta pärast projekti lõppu.

Alati peaks olema keegi, kes lahendaks ühissekretariaadi/korraldusasutusega kõik lahtised küsimused. Kontaktandmete muudatustest tuleb teatada ühissekretariaati/korraldusasutust perioodi jooksul, kui korraldusasutus on projekti lõpetanud.

Investeeringud

Kesk-Läänemere programm võimaldab väikesemahulisi investeeringuid. Need on eelkõige ette nähtud programmieesmärkides 3–5. Kõigil investeeringutel peab olema piiriülene lisandväärtus ja neil peab olema projekti tulemusteni jõudmiseks oluline roll.

Investeeringu all mõistetakse seadmeid, mida kasutatakse püsivalt projekti tulemusteni jõudmiseks. Meie fookuses on lahendused, mida saab kasutada ka pärast projekti lõppu. Kui projekti osaks on piloottegevused, tuleks need ajastada nii, et neid saaks projekti eluea jooksul analüüsida ja kasutusele võtta.

Investeeringud tuleb planeerida projektitaotluses. Teave peaks selgitama, milliseid investeeringuid on vaja, kuidas need aitavad kaasa projekti tulemuste saavutamisele ja millised riskid on seotud nende elluviimisega. Investeeringu asjakohasust hinnatakse taotluse osana.

Investeermiseks vajalikke lubasid tuleb üksikasjalikult täpsustada projektitaotluses koos nende kättesaamise ajakavaga. Kinnitus saadud lubade kohta tuleb saata projekti elluviimise käigus.

3.3. Eelarve planeerimine

Nagu kogu projekti planeerimine, tuleb ka finantsplaanid teha kõikide partnerite vahel ühiselt, püüeldes nii iga partneri kui ka projekti kui terviku jaoks realistliku eelarve poole. Eelarve põhineb projektipartnerite seatud projektieesmärkidel ja -tegevustel ning see peab olema üles ehitatud viisil, mis tagab nende eesmärkide kuluefektiivse täitmise. Projekti kavandamisel soovitatakse arvestada programmi ja poliitikaeesmärgi jaoks saadaoleva rahasummaga. Ajakohast teavet rahaliste vahendite kättesaadavuse ja tulemusindikaatorite eesmärkide saavutamise järelkontrolli kohta leiab programmi kodulehelt www.centralbaltic.eu.

Eelarve koostamise lähtepunktiks peaks olema põhjalik analüüs selle kohta, milliseid tegevusi vajate oma projekti eesmärkide ja sihtide saavutamiseks.

Projektide elluviimise lihtsustamiseks kasutatakse Kesk-Läänemere programmis laia valikut nn lihtsustatud kuluvalikuid. Tegelikke kulusid kasutatakse väga piiratud juhtudel. Kuna see muudab oluliselt kulude aruandluse ja tagasimaksmise viisi, soovitame tungivalt lugeda peatükke 4.5 Kulude abikõlblikkus ja 4.7. Muud reeglid.

Kui olete projekti tegevused adekvaatselt selgeks teinud, peate tuvastama nende tegevuste elluviimiseks vajalikud ressursid. Arvestades iga projektipartneri rahalisi ja inimressursse, peate ka otsustama, kes mida tegema hakkab. Seejärel peaks iga projektipartner välja arvutama oma tegevuste eelarve, mille eest nad on vastutuse võtnud.

Projekti taotlusvormis on eelarve jaotatud mitmeks osaks (nt partnerite ja kulukategooriate kaupa). See tagab, et partnerid võtaks arvesse eelarve kõiki aspekte. Individuaalsed partnerite eelarved on samal ajal juhtivpartnerile kasulikuks vahendiks, et hoida ülevaadet, mil määral projektipartnerid oma kohustusi täidavad.

Projekti eelarve peaks katma ainult realistlikud kulud, mida suudetakse põhjendada. Programmil on Euroopa Komisjoni suhtes siduv kuluprofiil. Kulutused koosnevad projektidele tehtud maksetest (projekti aruandluse alusel). Seetõttu on taotlusvormist eraldatud projekti eelarve oluline teave programmi rakendamiseks. Projekti kulutusi tuleks hoolikalt kaaluda, kuna programm jälgib kulutusi. Kui programm ei suuda täita oma iga-aastaseid kulueesmärgi (projektide tõttu, mis ei esita aruandlust ajakava järgi), võib programm kaotada ERF-i rahastuse. Sellisel juhul võivad projektid, mis ei esitanud aruandeid plaanipäraselt, kanda rahalisi kaotusi, st mitte saada täiel määral ERF-i rahastust.

Kõik partnerid peaksid juba planeerimisfaasis läbi lugema peatükid 4.5 Kulude abikõlblikkus ja 4.7. Muud reeglid. Need peatükid annavad vajaliku ülevaate sellest, millised kulud on projekti elluviimise ajal abikõlblikud ja kuidas neid kajastada. See teave on eelarve planeerimise jaoks väga oluline.

Oluline on mõista, et projektide aruandlus toimub peamiselt lihtsustatud kuluvalikute alusel. Ainult väga vähesed kulud kajastatakse nn tegelike kuludena. Kõikide kululiikide aruandluse põhimõtteid on üksikasjalikult selgitatud peatükis 4.5. Kulude abikõlblikkus. Oluline on mõista lihtsustatud kuluvalikute loogikat ja nende aruandlust. Lihtne selgitus on see, et lihtsustatud kuluvalikud hüvitatakse siis, kui iga lihtsustatud kuluvaliku tingimused on täidetud ja summad on programmiga fikseeritud.

Pidage meeles, et partnerid peavad esmalt katma kõik kulud ja teile makstakse kulud tagasi alles pärast kulutuste tegemist. ERF-i raha tagasimaksmine toimub alles pärast seda, kui riiklik kontrollasutus ja programm (ühissekretariaat/korraldusasutus) on läbi viinud kõik kontrollid. Oluline on mõista, et aeg kulude tasumise ja hüvitise saamise vahel on pikk; aruandeperioodi alguses tasutud kulude lühim ooteaeg on umbes 10 kuud, kuid lisaselgituste vajaduse korral võib ooteaeg olla palju pikem. Seetõttu peab kõigil partneritel olema piisavalt likviidsust, et oma kulud probleemideta katta.

Juhtivpartner peaks reserveerima raha, et ta saaks osaleda kuni kahel programmi korraldatud üritusel aastas. Samuti võivad partnerid sellisteks tegevusteks raha reserveerida. Korraldatakse kommunikatsiooni, finantsjuhtimise ja projektijuhtimise teemalisi seminare ning muid kohtumisi programmi rahastatud projektide seas. Kõik üritused toimuvad programmi piirkonnas.

Meie programm kasutab ainult eurosid. See tähendab, et taotlusdokumentides ja kogu aruandluses tuleb kasutada eurosid.

Kui eelarve on valmis, peate kaaluma rahastamisplaani. Rahastamine koosneb ERF-i kaasfinantseeringust ja partnerite omaosalusest. ERF-i rahastuse saamiseks on vaja partnerite panust. ERF-i rahastus on kuni 80%. Seega on partnerite panus vähemalt 20%.

Rahastamise abikõlblikkus

Iga projektipartner vastutab oma eelarve eest ise. Partnerite eelarved põhinevad ühiselt kokkulepitud tegevusplaanil ja ülesannete jaotusel. Partneri omaosalust ei saa katta teiste projektide või programmide rahastusega. Programm aktsepteerib omaosalusena nii avaliku kui erasektori finantseerimist.

See, kas partneri panust kajastatakse avaliku või erafinantseeringuna, sõltub partnerorganisatsiooni tüübist (Tabel 6):

Tabel 6. Partnerorganisatsiooni tüüp

Organisatsiooni tüüp	Rahastamise arvestamine
Riigiasutused	Avalik
Avalik-õiguslike asutustega samaväärsed organisatsioonid	Avalik, kui organisatsioon vastab samaväärsuse kriteeriumidele. Eraõiguslik, kui organisatsioon ei vasta samaväärsuse kriteeriumidele.
Erasektor	Erafinantseerimine

Avalik-õigusliku asutuse samaväärsuse kriteeriumid on täidetud, kui organisatsioon on:

1. Asutatud avalik-õigusliku või eraõiguse alusel eesmärgiga rahuldada üldiste huvide vajadusi ning see pole ainult tööstusliku või kaubandusliku iseloomuga¹ **ja**
2. mis on juriidiline isik **ja**
3. mida rahastavad suuremas osas riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või muud avalik-õiguslikud asutused,
 - a) **või** on mis nende organite juhtkonna järelevalve all,
 - b) **või** tal on haldus-, juhatus- või nõukogu, mille liikmetest üle poole on nimetanud riik, piirkondlik või kohalik omavalitsus või muu avalik-õiguslik organ.

¹ See ei välista abikõlblikkust asutustel, millel on ainult osaliselt tööstuslik või kaubanduslik iseloom. NB! Taotleja on kohustatud esitama ühissekretariaadile vajalikku teavet organisatsiooni avaliku/ärilise iseloomuga seotud juriidilise olemuse ja organisatsioonilise struktuuri kohta. Selle mittejärgimine toob kaasa taotluse rahuldamata jätmise või toetuslepingu lõpetamise ja antud kaasfinantseeringu tagasimaksmise, kui projekti eluea jooksul avastatakse partnerite abikõlblikkuse reeglite rikkumisi.

3.4. Taotlemis- ja hindamisprotseduurid

Programmis on tavaprojektide jaoks 2-etapiline taotlemismenetlus. Kaheastmeline taotlemine vähendab taotlejate halduskoormust. Idee kohta antakse tagasisidet juba 1. etapi taotlusel ja ainult strateegiliselt parimatel ideedel palutakse täita kogu taotlus koos kõigi lisadega. See aitab programmil keskenduda rahastatud projektide tulemustele ja kvaliteedile. 1. etapi läbimiseks peab projekt olema kooskõlas programmieesmärgiga ja olema strateegiliselt asjakohane.

Kõik projektid peavad täitma taotlusvormi Jemsi keskkonnas. See koosneb:

- tegevuskavast ja programmi jaoks asjakohasest põhjendusest
- infost partnerite kohta ja nende asjakohasusest projekti jaoks
- infost eelarve ja rahastamise kohta.

Taotlusvormile tuleb lisada mitu dokumenti. Nõutavad lisad on loetletud projekti taotlemise juhendis.

Juhtivtaotleja esitab taotluse kõikide partnerite nimel. Juhtivtaotleja vastutab esitatud teabe õigsuse eest.

Üksikasjalikud juhised taotlusvormi täitmise kohta leiate projekti taotlemise juhendist. Tava- ja väikeprojektide puhul on nõutava teabe hulk erinev.

Programm kasutab avamis- ja lõpukuupäevaga taotluskutseid. Taotlused tuleb esitada nende kuupäevade vahel. Täpsem info avamis- ja lõpuaegade (kuupäev ja kellaaeg) kohta on kättesaadav programmi kodulehel www.centralbaltic.eu.

Kui konkursikutse avaneb, on taotlustele avatud kõik programmi prioriteedid. Sõltuvalt konkreetsest nõudlusest teatud teemade järele või rahastuse olemasolust (eriti hiljem programmiperioodi jooksul) võivad siiski osutuda vajalikuks piirangud. Nendest teatatakse samuti programmi veebilehel.

Hindamismetoodika

Sama **hindamismetoodika loogikat rakendatakse nii väike- kui tavaprojektide puhul**. Mõned erinevused tulenevad sellest, et väikeprojektidel on piiratud taotlusvorm ja need kiidetakse heaks üheetapilise konkursikutse alusel. Mõlemat **tüüpi projektide üksikasju selgitatakse allpool**.

Vastuvõetavuse kontroll

Kõik projektid peavad esmalt vastama programmi **vastuvõetavuse** kontrolli kriteeriumidele. Vastuvõetavuse kontroll tehakse iga kord, kui projekt esitatakse (väikeprojekt puhul pärast esitamist ning tavaprojektide puhul 1. ja 2. etapi järgselt). Kui projekt ei vasta seatud kriteeriumidele, ei ole see vastuvõetav ja selle sisu hindamist ei jätkata.

Vastuvõetavuse kontrolli kriteeriumid on järgmised:

1. Taotlusvormile on lisatud kohustuslikud lisad.
2. Taotlusvorm ja selle lisad vastavad programmi reeglitele.
3. Taotluspakett täidetakse inglise keeles.
4. Taotlusvormi kõik asjakohased jaotised on korrektselt täidetud. Puuduvad ebaõiged andmed, näiteks viited nagu „lisatakse hiljem“.
5. Taotlusvormis ja lisades esitatud teave on ühtne (nt kaasfinantseeringu summad, partnerite nimed jne).
6. Juhtivpartner on abikõlblik organisatsioon.
7. Kõik projektipartnerid on abikõlblikud organisatsioonid.
8. Projektil on juhtivpartner ja vähemalt üks projektipartner erinevatest liikmesriikidest.

Programm kasutab **valikukriteeriume**, mille leiate mõlemat tüüpi projektide jaoks allpool. Igale valikukriteeriumile on antud kaal. Iga allpool esitatud alakriteeriumi puhul on sulgudes viidatud taotlusvormi põhiküsimusele/-osale, kus seda teavet põhiliselt nõutakse.

Kõikide kriteeriumide puhul kasutatakse hindeid 4, 3, 2 ja 1. 4 tähendab „väga hea“, 3 „hea“, 2 „vastuvõetav/nõrk“ ja 1 „halb/mitterahuldav“. Iga skoori üksikasjalikumad selgitused on toodud allpool:

4 – väga hea – projekt on erakordselt hästi kooskõlas programmis seatud nõuetega: ühiselt lahendatakse ühiseid väljakutseid, pakkudes tulemusi, mis vastavad Kesk-Läänemere programmi eesmärkide ulatusele ja lähenemisele; projekti tööplaani on unikaalne, tasakaalustatud ja partneritel on suutlikkus projekti ellu viia ja sihtrühma(de)ni jõuda; partnerite koosseis on tasakaalustatud ning nad on asjakohased ja seadusjärgselt õigustatud tegutsema valdkonnas, mille osas toetust taotletakse; tulemusteni jõudmine on ette nähtud kuluefektiivsel viisil, pakkudes programmiirikkonnale lisandväärtust; projekt tagab tulemuste jätkusuutlikkuse ja tegevuste kestvuse, täiendab ega kattu teiste projektide ja tegevustega; projektil on positiivne mõju ühele või mitmele projektijuhtimise ja projekti sisuga seotud horisontaalsele põhimõttele.

3 – hea – projekt vastab programmis seatud nõuetele, kuid esineb mõningaid puudujääke ühiste väljakutsete lahendamisel või kavandatud ühistegevuses; ulatus ja lähenemisviis on kooskõlas programmi eesmärkidega, kuid tööplaanis või partnerite tasakaalus ja koosseisus on teatavaid ebakõlasid; partnerid on asjakohased ja neil on seadusjärgne õigus tegutseda valdkonnas, mille osas toetust taotletakse, tulemused on eesmärkidega kooskõlas ja tulemusteni jõudmise kuluefektiivsus on tagatud; tulemused on programmiirikkonna jaoks strateegilise tähtsusega ja loovad lisandväärtust; jätkusuutlikkust (vajaduse korral) saaks parandada, tegevuste kestvus on tagatud, projekti täiendab ega kattu teiste projektide ja tegevustega; projektil on positiivne mõju ühele või mitmele projektijuhtimise või projekti sisuga seotud horisontaalsele põhimõttele.

2 – vastuvõetav/nõrk – projekt vastab programmi miinimumnõuetele, samas esineb tõsiseid puudujääke ühiste väljakutsete lahendamisel või ühistegevuse kavandamisel; ulatus ja lähenemine on puudulikud kas tööplaani, partnerite tasakaalu, asjakohasuse või partnerite seadusjärgse õiguse osas, tulemused ja kuluefektiivsus on nõrgad või tulemused ei ole programmiirikkonna jaoks strateegilise tähtsusega või ei loo lisaväärtust; projekt kattub teiste projektidega, tulemuste jätkusuutlikkus (kus asjakohane) on nõrk, tegevuste kestvus on nõrk; kõigile kolmele horisontaalsele põhimõttele on neutraalne mõju ja mõjusid kirjeldatakse realistlikult.

1 – halb/mitterahuldav – projekt ei vasta programmis seatud nõuetele; kas puuduvad ühised väljakutsed või ei ole kavandatud ühiseid tegevusi või projekt on väljaspool Kesk-Läänemere programmi ulatust ja lähenemist; projekti tööplaani on nõrk, tasakaalustamata ja partneritel puudub suutlikkus projekti ellu viia, või ei ole asjakohaseid partnereid; tulemused ei ole sihipärased ja saavutatavad. Tulemused ei ole kulutõhusad või ei anna programmiirikkonnale lisandväärtust; negatiivne mõju ühele või mitmele horisontaalsele põhimõttele.

Hindamisel kasutatakse täisnumbreid. Punktid koondatakse ja kaalutakse projekti koguhindeks. Projektid kantakse iga programmieesmärgi jaoks prioriteetsusnimekirjadesse vastavalt saadud punktisummale.

Kvalifitseerumiseks peab iga projekt saavutama vähemalt miinimumskoori, milleks on määratud 2,5 punkti. Projektide puhul, mis saavad alla 2,5 punkti, tehakse ettepanek need tagasi lükata. Kui projekt saab kasvõi ühe kriteeriumi eest hinde 1, teeb korraldusasutus ettepaneku see tagasi lükata.

Igas hindamisetapis võib ühissekretariaat esitada ühel korral täpsustavaid küsimusi. Vastuse saamiseks määratakse tähtaeg. Ühissekretariaat hindab projekti taotluses esitatud teabe põhjal ja vastusena võimalikele küsimustele.

Kui projekt ei vasta ühelegi ülalpool mainitud künnisele, esitatakse see seirekomisjonile kui projekt, mida soovitatakse tagasi lükata.

3.4.1 Tavaprojektide taotlemine ja hindamine

Projektid valitakse välja kaheetapilise taotlusmenetluse teel: esimene etapp koosneb taotlusvormi lihtversiooni esitamisest ja teine etapp täieliku taotlusvormi esitamisest koos kohustuslike lisadega.

Protseduur hõlmab taotluse lihtversiooni hindamist ja projektide valimist taotluse teise etappi.

Lisaks peavad projektid vastama programmeesmärkidele ja iga konkursikutse eeltingimustele (kui see on asjakohane) sisu osas (kaetavad teemad, tulemuste liik jne) ning vastuvõetavuse kontrolli kriteeriumidele. Vaadake järgmist tabelit (Tabel 7).

Tabel 7. Tavaprojektide taotlemine ja hindamine

	1. ETAPP			2. ETAPP		
	Konkursikutse avamine/sulgumine	Ühissekretariaat hindab projekte ja teeb ettepaneku järelevalvekomiteele	Järelevalvekomitee hindab ja valib projekte	Korraldusasutus teavitab heakskiitmisest ja taotleja esitab kogu dokumentatsiooni	Ühissekretariaat hindab projekte ja teeb ettepaneku järelevalvekomiteele	Järelevalvekomitee hindab ja teeb oma otsuse
Ligikaudne päevade arv tegevuse kohta	Min. 20	U. 120	Koosoleku kuupäev avaldatakse veebilehel	Min. 60	U. 120	Koosoleku kuupäev avaldatakse veebilehel

1. etapp

Taotluskutse kuulutatakse välja ja see jääb avatuks etteantud ajaks. Selle aja jooksul esitab taotleja Jemsi kaudu ühissekretariaadile taotlusvormi lihtsustatud versiooni. Esimese etapi taotlusvorm tutvustab projekti asjakohasust ja strateegiat, kirjeldab territoriaalset väljakutset ja piiriülese koostöö iseloomu ja lisandväärtust, projekti panust programmeesmärkide saavutamisse, sealhulgas selle väljundeid ja tulemusi, ning partnerite valiku asjakohasust projekti raamistikus. Teave esitatakse inglise keeles ning see peab olema täpne ja lühike, kuna tähe märkide arv on piiratud.

Taotlejal on tungivalt soovitatav võtta ühissekretariaadiga ühendust planeerimisfaasis võimalikult varakult. Ühissekretariaat korraldab iga taotluskutse raames seminare projektitaotlejatele ning annab individuaalseid konsultatsioone. Kõik taotlejad peaksid enne taotluse esitamist võtma ühendust ühissekretariaadi projektijuhtidega.

Pärast konkursikutse sulgemist hindab ühissekretariaat esitatud ettepanekuid. Esmalt tehakse vastuvõetavuse kontroll. Kõik projektid, mis tunnistatakse vastuvõetavaks, liiguvad sisuhindamisse. Strateegilise **hindamise kriteeriumid** on järgmised ja igal taotlejal soovitatakse projektiideed nende kriteeriumide alusel kriitiliselt hinnata:

Strateegilised hindamiskriteeriumid - 100% 1. etapi jooksul

I Projekti panus programmitulemustesse ja strateegiline asjakohasus – 45%

- Konkreetse väljakutse/ressursi asjakohasus projekti ettevõtmise asukohas. (C.2.2.)
- Kuidas projekt kuulub/sobib valitud programmeesmärgi „ulatusse ja lähenemisse“. (C.2.1.)
- Nõudlus/vajadus projekti järele sidusrühmade ja lõplike kasusaajate (sihtrühm) poolt (C.2.4.)

- Projekti panus programmi eesmärgi tulemuste saavutamisse (tulemuse indikaatori sihtväärtusesse). (C.5)
- Tulemus- ja väljundnäitajate sidusus (seotud peamise sihtrühmaga, kui see on asjakohane). (C.5)
- Projekti strateegiline asjakohasus, mis põhineb valdkondlikel, kohalikel, piirkondlikel, riiklikel või makropiirkondlikel strateegiatel. (C.2.5)
- Kas mõju horisontaalpõhimõtetele on neutraalne või positiivne (C.7.6.)
- Tulemuste jätkusuutlikkus (vajaduse korral). (C.8)

II Projekti piiriülene lisandväärtus – 20%

- Kas väljakutse/ressursi ulatus ja tulemuste saavutamise ulatus on Kesk-Läänemere programmialal optimaalne (suurem kui kohalik/regionaalne/riiklik ja väiksem kui riikidevaheline/makroregionaalne/üleeuroopaline)? (C.2.3)
- Partnerite suutlikkus rahvusvaheliste projektide elluviimiseks. (C.3)
- Lähenemine projekti ettevalmistamisele ja elluviimisele on rollide, panuste ja ressursside osas tasakaalus. (C.3 1. etapis ja C.4 2. etapis)
- Piiriüleste elementide olemasolu projekti lähenemisviisis. (C.2.3 1. etapis ja C.4 2. etapis)

III Partnerluse asjakohasus ja suutlikkus – 20%

- Kogemus ja suutlikkus projekti elluviimiseks ja tulemuste saavutamiseks programmi eesmärgi teemavaldkonnas. (C.3)
- Partneri seadusjärgsed volitused või volitused tegutseda sekkumisvaldkonnas, organisatsiooni prioriteet projekti elluviimisel. (B osa)
- Kas partnerlus on suuruselt optimaalne (partnerluse üldine suurus ning temaatilised ja riikide esindused). (B osa)
- Partnerluse suutlikkus jõuda sihtrühma(de)ni. (C.3 ja C.2.4)
- Partnerorganisatsioonide tegevuste ja väljundite kestvus (vajaduse korral). (C.8)

IV Projekti lähenemine – 15%

- Projekti lähenemine/sekkumise loogika (põhitegevused, tegevuste järjestus, tegevuste proportsioonid, töömeetodid) on optimaalsed eesmärgistatud väljundite ja tulemuste saavutamiseks? (C.2.2. 1. etapis ja C.4 2. etapis)
- Kas tegemist on vastastikuse täiendavuse ja/või dubleerimisega muude käimasolevate või ellu viidud projektide ja tegevustega. (C.2.6)
- Eelarve on proportsionaalne oodatavate tulemustega. (C.5 1. etapis ja D osa 2. etapis)
- Projektipõhise lähenemisviisi uuenduslikkus (vajaduse korral) (C.2.2)

Seirekomisjoni projektide valik on ette nähtud 120 päeva jooksul pärast konkursikutse lõppemist. Valiku teevad liikmesriikide esindajad seirekomisjonis. Iga konkursi seirekomisjoni koosoleku kuupäevad leiata programmi kodulehelt www.centralbaltic.eu.

Kui projektiettepanek osutub asjakohaseks ja vastab programmi eesmärkidele, teavitatakse taotlejat heakskiitmisest ja Jems keskkond tehakse kättesaadavaks 2. etapi taotluse koostamiseks. Seirekomisjon võib anda projektiettepanekule täiendavaid ettepanekuid ja/või tingimusi, mida 2. etapis arvesse võtta. Tingimuste täitmine on kohustuslik ja seda hinnatakse. Projektitaotluse tagasilükkamise korral saab taotleja korraldusasutuse poolt tagasilükkamise haldusotsuse.

Pange tähele, et taotluse 1. ja 2. etapp on alati omavahel seotud. Seetõttu puudutab 2. etapp ainult seirekomisjoni poolt esimeses etapis heaks kiidetud ettepanekuid. Kui 2. etapiks valitud projekt 2. etapi taotlust ei esita, lükatakse see tagasi ja kui nad soovivad uuesti täielikku taotlust esitada, tuleb seda hilisema konkursikutses 1. etapis uuesti taotleda.

2. etapp

Taotleja peaks nüüd täitma ülejäänud taotlusvormi ja esitama kogu dokumendi koos kohustuslike lisadega. Arendusfaas kestab kuni 60 päeva ja seejärel esitatakse taotlejalt kogu taotlusvorm koos kohustuslike lisadega.

Taotlusvorm täidetakse veebis Jemsi keskkonnas. 2. etapi taotluse esitamise tähtaeg on avaldatud meie veebilehel. Taotleja peab projektitaotluses täpsustama järgmisi aspekte: juhtimisstruktuurid ja -protseduurid, kommunikatsioonitegevused, üksikasjalik tööplaan ja eelarve. Taotlejalt oodatakse 2. etapi ajal tihedat sidet ühisekretariaadiga. Taotlejatele pakutakse individuaalseid konsultatsioone.

Projekti idee ja strateegia muudatusi, samuti eelarve suuruse ja partnerluse muudatusi tuleks vältida, kuid kui need on vältimatud, tuleb need ühisekretariaadile teada anda. Strateegiline hindamine viiakse läbi nii projekti konteksti süvendatud hindamisega kui ka projekti panuse hindamisega programmi eesmärkidesse, oodatavatesse tulemustesse ja eelkõige väljunditesse. Need põhinevad kas esimese etapi hindamisel või täiendavad hindamist, kui täielikus taotlusvormis on esitatud üksikasjalikum teave.

Kuni olulisi muudatusi ei ole toimunud ja projektiidee on hinnatud vähemalt vastuvõetavaks kõigi ülalnimetatud strateegiliste hindamiskriteeriumide alusel, loetakse projekt selle etapi läbinuks. Sel juhul hinnatakse seda edasi tegevuse hindamise kriteeriumide alusel. Juhul, kui projekt ei läbi strateegilist hindamist, ei toimu ka tegevuste hindamist ning seirekomisjonile tehakse ettepanek projekt tagasi lükata, tuginedes strateegilise hindamise järeldustele. See lähenemine tõstab esile programmi strateegilise lähenemisi viisi ja sisu.

Strateegilised hindamiskriteeriumid – 60% 2. etapi jooksul

I Projekti panus programmi tulemustesse ja strateegiline asjakohasus – 30%

- Konkreetse väljakutse/ressursi asjakohasus projekti ettevõtmise asukohas. (C.2.2.)
- Kuidas projekt kuulub/sobib valitud programmi eesmärgi „ulatusse ja lähenemisse“. (C.2.1.)
- Nõudlus/vajadus projekti järele huvirühmade ja lõppkasusaajate (sihtrühma) poolt. (C.2.4.)
- Projekti panus programmi eesmärgi tulemustesse (tulemusindikaatori sihtväärtusesse). (C.5)
- Tulemus- ja väljundindikaatorite sidusus (seotud peamise sihtrühmaga, kui see on asjakohane). (C.5)
- Projekti strateegiline asjakohasus, mis põhineb valdkondlikel, kohalikel, piirkondlikel, riiklikel või makropiirkondlikel strateegiatel. (C.2.5)
- Kas mõju horisontaalsetele põhimõtetele on neutraalne või positiivne? (C.7.6.)
- Tulemuste jätkusuutlikkus (vajaduse korral). (C.8)

II Projekti piiriülene lisandväärtus – 10%

- Kas väljakutse/ressursi ulatus ja tulemuste saavutamise ulatus on Kesk-Läänemere programmialal optimaalne (suurem kui kohalik/regionaalne/riiklik ja väiksem kui riikidevaheline/makroregionaalne/üleeuroopaline)? (C.2.3)
- Partnerite suutlikkus rahvusvaheliste projektide elluviimiseks. (C.3)
- Lähenemine projekti ettevalmistamisele ja elluviimisele on rollide, panuste ja ressursside osas tasakaalus. (C.3 1. etapis ja C.4 2. etapis)

- Piiriüleste elementide olemasolu projekti lähenemisviisis. (C.2.3 1. etapis ja C.4 2. etapis)

III Partnerluse asjakohasus ja suutlikkus – 10%

- Kogemus ja suutlikkus projekti elluviimiseks ja tulemuste saavutamiseks programmi eesmärgi teemavaldkonnas. (C.3)
- Partneri seadusjärgsed volitused või volitused tegutseda sekkumisvaldkonnas, organisatsiooni prioriteet projekti elluviimisel. (B osa)
- Kas partnerlus on suuruselt optimaalne (partnerluse üldine suurus ning temaatilised ja riikide esindused). (B osa)
- Partnerluse suutlikkus jõuda sihtrühma(de)ni. (C.3 ja C.2.4)
- Partnerorganisatsioonide tegevuste ja väljundite kestvus (vajaduse korral). (C.8)

IV Projekti lähenemine – 10%

- Projekti lähenemine/sekkumise loogika (põhitegevused, tegevuste järjestus, tegevuste proportsioonid, töömeetodid) on optimaalsed eesmärgistatud väljundite ja tulemuste saavutamiseks? (C.2.2. 1. etapis ja C.4 2. etapis)
- Kas tegemist on vastastikuse täiendavuse ja/või dubleerimisega muude käimasolevate või ellu viidud projektide ja tegevustega. (C.2.6)
- Eelarve on proportsionaalne oodatavate tulemustega. (C.5 1. etapis ja D osa 2. etapis)
- Projektipõhise lähenemisviisi uuenduslikkus (vajaduse korral). (C.2.2)

Toimimishinnang - 40% 2. etapi jooksul

V Tööplaan/tegevusplaan 15%

- Projekti lähenemisviis on tegevuste ja tulemuste osas piisavalt üksikasjalik. (C.4)
- Kavandatavad tegevused on asjakohased ja viivad kavandatud peamiste väljundite ja tulemusteni. (C.4, C5)
- Tegevused, tulemused ja väljundid on loogilises järjestuses. (C4)
- Ajaplaan on realistlik. (C6)
- Kõigil partneritel on eelarvealdiste alusel proportsionaalsed rollid. (D2)
- Näidatakse investeeringute ja seadmete ostude lisandväärtust ning nende piiriülest olulisust projekti eesmärkide saavutamiseks (vajadusel). (C4)
- Suhtlemisviis ja tegevused on piisavad, et jõuda sihtrühma(de)ni. (C4)
- Kommunikatsioonilähenemine ja tegevused on piisavad, et projekti tegevustest ja tulemustest laiemale avalikkusele ja huvigruppidele edastada. (C4)

VI Juhtimine 10%

- Juhtimisprotseduurid (nagu aruandlus- ja hindamisprotseduurid rahastuse, projekti sisu, sisekommunikatsiooni valdkonnas) on paigas, läbipaistvad ja tõhusad, et tagada projekti tulemustele orienteeritus. (C7.1., C7.2)

- Projektijuhtimise meeskond ja struktuur on proportsionaalsed ning sisaldavad asjakohaseid pädevusi, mis on seotud projekti sisu, rahvusvahelise projektijuhtimise, finantsjuhtimise, kommunikatsiooni, hangete ja muuga /olenevalt projekti teemast). (C7.1)
- Vajalikud riski- ja kvaliteedijuhtimise sätted on olemas. (C7.2)
- Juhtpartner näitab pädevust EL-i kaasrahastatud projektide või muude rahvusvaheliste projektide juhtimises või suudab tagada piisavad meetmed juhtimistoetuseks. (C7.1, C7.2)

VII Eelarve 15%

- Kas ressurssidest piisab kavandatud tegevuste elluviimiseks ja tulemuste saavutamiseks? (D osa, D2)
- Eelarveeraldised partnerite vahel on proportsionaalsed. (D osa, D2)
- Partnerite eelarved peegeldavad tegelikku partnerite kaasatust (on tasakaalustatud ja realistlikud). (D osa, D2)
- Rahaeraldise kulukategooriate kaupa on koostöös tööplaaniga. (D osa)
- Eelarve jaotus perioodi kohta on koostöös tööplaaniga. (D osa)
- Kuluefektiivsus: kulude põhjendatus, piisav detailsus. (D osa)

3.4.2 Väikeprojektide taotlemine ja hindamine

Väikeprojektidel palutakse täita lihtsustatud taotlusvorm. Projektide taotlejad täidavad kogu taotluse ning selle taotluse alusel tehakse ühissekretariaadi hindamine ja seirekomisjoni valik.

Abikõlblikuks saamiseks peab projekt vastama iga konkursikutse programmeesmärkidele (kui see on asjakohane) nii sisu (kaasatavad teemad, tulemuste liik jne) kui ka tehniliste aspektide (taotluse ja selle lisade esitamine, eelarve, partnerlus jne) poolest.

Projekt peab esmalt vastama programmi vastuvõetavuse kriteeriumidele. Kõik projektid, mis tunnistatakse vastuvõetavaks, liiguvad sisuhindamisse (Tabel 8).

Tabel 8. Väikeprojektide taotlemine ja hindamine

	Konkursikutse avamine/ sulgemine	Ühissekretariaat hindab projekte ja teeb ettepaneku seirekomisjonile	Seirekomisjon hindab ja valib projekte
Maksimaalne päevade arv tegevuse kohta	Min. 20	u. 120	Koosoleku kuupäev avaldatakse veebilehel

Konkursikutse käivitatakse ja see jääb avatuks etteantud ajaks. Selle aja jooksul peaks taotleja esitama taotlusvormi Jemsi kaudu. Taotlusvormi mall tehakse kättesaadavaks konkursikutse alguses.

Teave esitatakse inglise keeles ning see peab olema täpne ja lühike, kuna tähemärkide arv on piiratud.

Taotlejal on tungivalt soovitatav võtta ühissekretariaadiga ühendust võimalikult varakult planeerimisfaasis. Korraldame iga konkursi raames nii projektitaotlejate seminaride sarja kui ka individuaalseid konsultatsioone. Kõik taotlejad peaksid enne dokumendi esitamist võtma ühendust ühissekretariaadi projektijuhtidega.

Pärast konkursikutse lõppemist hindab ühissekretariaat esitatud ettepanekuid. Projekti hinnatakse strateegiliste ja operatiivsete hindamiskriteeriumide alusel. Igal taotlejal soovatakse projektiideed nende kriteeriumide alusel kriitiliselt hinnata. Ainult projektid, mis läbivad strateegilise hindamise, lähevad üle tegevuskriteeriumide hindamisele.

Strateegilise hindamise kriteeriumid – 60%

I Projekti panus programmi tulemustesse ja strateegiline asjakohasus – 30%

- Konkreetse väljakutse/ressursi asjakohasus projekti kavandamise konkreetsetes valitud territoriaalses piirkonnas. (C.2.2.)
- Kuidas projekt kuulub/sobib valitud programmi eesmärgi „ulatuse ja lähenemisega“. (C.2.1)
- Nõudlus/vajadus projekti järele huvirühmade ja lõppkasusaajate (sihtrühma) poolt. (C.2.4)
- Projekti panus programmi eesmärgi tulemustesse (tulemusindikaatori sihtväärtusesse). (C.5)
- Tulemus- ja väljundindikaatorite sidusus (seotud peamise sihtrühmaga, kui see on asjakohane). (C.5)
- Projekti strateegiline asjakohasus (valdkondlik, kohalik, piirkondlik, riiklik, makropiirkondlik). (C.2.5)
- Mõju horisontaalsetele põhimõtetele on neutraalne või positiivne. (C.7.6.)
- Tulemuste jätkusuutlikkus (vajaduse korral). (C.8.)

II Projekti piiriülene lisandväärtus – 10%

- Kas väljakutse/ressurss ja tulemuste saavutamine on Kesk-Läänemere mastaabis (mitte siseriiklik ega olemuselt rahvusvaheline)? (C.2.3)
- Partnerite suutlikkus rahvusvaheliste projektide elluviimiseks. (C.3)
- Lähenemine projekti ettevalmistamisele ja elluviimisele on rollide, panustamise ja ressursside osas piiriülevalt tasakaalustatud. (C.3., C.4)
- Piiriülese koostöö vajaduse ja piiriülese lisandväärtuse olemasolu projekti käsitluses. (C.2.3., C.4)

III Partnerluse asjakohasus ja suutlikkus – 10%

- Kogemus ja suutlikkus projekti elluviimiseks ja tulemuste saavutamiseks programmieesmärgi teemavaldkonnas. (C.3)
- Partneri seadusjärgsed volitused või volitused tegutseda sekkumisvaldkonnas, organisatsioon prioritseerib projekti elluviimist. (B osa)
- Kas partnerlus on suuruselt optimaalne (partnerite arv ning temaatilised ja riikide esindused). (B osa)
- Partnerluse suutlikkus jõuda sihtrühma(de)ni. (C.3 ja C.2.4.)
- Partnerorganisatsioonide tegevuste, tulemuste või väljundite kestvus. (C.8.)

IV Projekti lähenemine – 10%

- Projekti lähenemine/sekkumise loogika (põhitegevused, tegevuste järjestus, tegevuste proportsioonid, töömeetodid) on optimaalselt eesmärgistatud väljundite ja tulemuste saavutamiseks (C.2.2., C.4)
- Kas tegemist on vastastikuse täiendavuse ja/või dubleerimisega muude käimasolevate või ellu viidud projektide ja tegevuste osas? (C.2.6.)
- Eelarve on proportsionaalne oodatavate tulemustega. (C.5., D osa)
- Projektipõhise lähenemisviisi uuenduslikkus (vajaduse korral). (C.2.2.)

Töökriteeriumid – 40%

V Tööplaan/tegevusplaan 15%

- Projekti lähenemisviis on tegevuste ja tulemuste osas piisavalt üksikasjalik. (C.4)
- Kavandatavad tegevused on asjakohased ja viivad kavandatud peamiste väljundite ja tulemusteni. (C.4., C.5)
- Tegevused, tulemused ja väljundid on loogilises järjestuses. (C.4.)
- Ajaplaan on realistlik. (C.6)
- Kõigil partneritel on eelarvealdisel alusel proportsionaalsed rollid. (D.2)
- Näidatakse investeeringute ja seadmete ostude lisandväärtust ning nende piiriülest olulisust projekti eesmärkide saavutamiseks (vajadusel). (C.4.)
- Suhtlemisviis ja -tegevused on piisavad, et jõuda sihtrühma(de)ni. (C.4.)
- Kommunikatsioonilähenemine ja -tegevused on piisavad, et edastada infot projektitegevustest ja -tulemustest laiemale avalikkusele. (C.4.)

VI Juhtimine 10%

- Juhtimisprotseduurid (nagu aruandlus- ja hindamismenetlused rahakasutuse, projekti sisu, sisemise suhtlemise osas) on paigas, on läbipaistvad ja tõhusad, et tagada projekti tulemustele orienteeritus. (C7.1., C7.2)
- Projektijuhtimise meeskond ja struktuur on proportsionaalsed ning asjakohaselt pädevad projekti sisu, rahvusvahelise projektijuhtimise, finantsjuhtimise, kommunikatsiooni, hangete ja muu osas/olenevalt projekti teemast. (C7.1)
- Vajalikud riski- ja kvaliteedijuhtimise sätted on olemas. (C7.2)
- Juhtivpartner näitab pädevust EL-i kaasrahastatud projektide või muude rahvusvaheliste projektide juhtimises või suudab tagada piisavad meetmed juhtimistoetuseks. (C7.1, C7.2)

VII Eelarve 15%

- Kas ressurssidest piisab kavandatud tegevuste elluviimiseks ja tulemuste saavutamiseks? (D osa, D.2)
- Eelarveeraldised partnerite vahel on proportsionaalsed. (D osa, D.2)
- Partnerite eelarved peegeldavad tegelikku partnerite kaasatust (on tasakaalustatud ja realistlikud). (D osa, D.2)
- Rahaeraldise eelarvera kohta on koostöös tööplaaniga. (D osa)
- Eelarve jaotus perioodi kohta on koostöös tööplaaniga. (D osa)
- Kuluefektiivsus: kulude põhjendatus, piisav detailsus. (D osa)

Ühissekretariaadi liikmed hindavad iga projekti. Hindamist teevad alati kaks töötajat. Nad annavad esmalt projektile individuaalse hinnangu ja seejärel kooskõlastavad oma hinnangud ja koostavad ühe ühise hinnangu. See süsteem tagab, et hindamine on läbipaistev ja vaba igasugustest eelarvamustest.

Seirekomisjoni valik tehakse hiljemalt 120 päeva jooksul pärast konkursikutse sulgemist. Valiku teevad liikmesriikide esindajad seirekomisjonis. Iga konkursi seirekomisjoni koosoleku kuupäevad leiate programmi kodulehelt www.centralbaltic.eu.

3.5. Seirekomisjoni poolne projektide valik

Projektide hindamise alusel koostab ühissekretariaat seirekomisjonile ettepaneku. Projektid, mille punktisumma ei ületanud ühissekretariaadi hinnangul piirmäära, esitatakse komiteele tagasilükkamiseks. Seirekomisjon arutab projektitaotlusi ja eelkõige nende üldist strateegilist asjakohasust.

Ühissekretariaadi poolt koostatud ettepanek ei ole seirekomisjonile kuidagi siduv. Komiteel on vabadus hindamiskriteeriumide alusel kaasfinantseeritavaid projekte (sh kogueelarve ja projekti kestus) eelistada ja valida.

Seirekomisjon võib projekti otse või teatud tingimustel heaks kiita. Komitee seatud tingimused peavad olema täidetud enne toetuslepingu allkirjastamist. Hinnangu tingimuste täitmisele annab korraldusasutus.

Kui projekt ei vasta seirekomisjoni seatud tingimustele, lükkab korraldusasutus projekti tagasi. Seirekomisjon võib anda ka projekti kohta soovitusi. Projekt peab soovitustele vastamise kohta aru andma korraldusasutusele.

Ühissekretariaat avaldab teabe heakskiidetud projektide kohta hiljemalt järgmisel päeval pärast seirekomisjoni koosolekut. Juhtivpartner on kohustatud tulemustest teavitama teisi projektipartnereid.

Põhjendatud on ka seirekomisjoni poolne tagasilükkamine. Projektid lükatakse tagasi, kui need ei vasta hindamiskriteeriumidele. Projekti võib tagasi lükata ka juhul, kui programmil ei ole rahalisi vahendeid (prioriteetselt või muudel programmi tasandil rahalistel põhjustel). Seirekomisjoni poolt tagasi lükatud projektid saavad korraldusasutusest haldusotsuse projektitaotluse tagasilükkamise kohta. See sisaldab tagasilükkamise põhjendust (vastava seirekomisjoni koosoleku protokoll) ja teavet juhtivpartnerile selle korraldusasutuse haldusotsuse edasikaebamise võimaluse kohta.

4. Projekti elluviimine

4.1. Lepingu sõlmimise etapp

Kui projekt on heaks kiidetud, teeb korraldusasutus projekti heakskiitmise kohta haldusotsuse ja allkirjastab juhtivpartneriga toetuslepingu. Seda saab teha kõige varem siis, kui seatud võimalikud tingimused on täidetud. Toetusleping on õiguslikult siduv leping Kesk-Läänemere programmi 2021-2027 (korraldusasutus) ja heakskiidetud projekti (juhtivpartner) vahel. Toetuslepinguga reguleeritakse lepingupoolte õigused ja kohustused, sh edasikaebamise võimalused erinevate hilisemate protseduuride käigus, ning igale projektile EL-i toetuste lõpliku sidumise kinnitamine, mis reguleerib projekti tegevuste elluviimise õiguslikku ja finantsraamistikku. Kõiki korraldusasutuse otsuseid saab edasi kaevata.

Standardne toetuslepingu vorm on saadaval programmi veebilehel www.centralbaltic.eu. Toetuslepingus viidatakse alati kinnitatud taotlusvormile ja seda ei muudeta, kui projekti muudetakse.

Toetusleping hõlmab järgmisi punkte:

- kohaldatav õiguslik raamistik ja programmireeglid;
- korraldusasutuse ja partnerite rollid ja kohustused;
- teave kinnitatud eelarve (sh riigiabi) kohta;
- eelarvepõhimõtted;
- raamatupidamise finantsjuhtimise sätted, aruandlusgraafikud ja hilinemiste tagajärjed, finantskontroll, ERF-i maksete laekumine;
- vastutus projekti tulemuste ja kulutuste ebaõnnestumiste korral, sealhulgas sätted tööplaani muudatuste tegemiseks;
- abikõlbmatuks tunnistatud projekti kulude sissenõudmine;
- projektivahendite kasutamise raamistik;
- teabe- ja avalikustamisnõuded;
- projekti tulemuste omandiõigus.

Korraldusasutus allkirjastab juhtivpartneriga toetuslepingu kogu projekti nimel. Juhtivpartner omakorda peab koostama partnerluslepingud, mis allkirjastatakse kõikide partneritega.

Partnerluslepingu põhimalli on korraldusasutus teinud kättesaadavaks programmi veebilehel www.centralbaltic.eu. Partnerlusleping peaks sisaldama vähemalt järgmist:

- iga projektipartneri (sh juhtivpartneri) roll ja kohustused partnerluses ja projekti elluviimisel;
- eelarvepõhimõtted (sh riigiabi);
- raamatupidamise finantsjuhtimise sätted, aruandlusgraafikud ja viivituste tagajärjed, finantskontroll, ERF-i maksete laekumine;
- ERF-i kaasfinantseeringu jaotus projekti partnerite vahel (lisatud on partnerite eelarvetabelid) vastavalt kinnitatud projektitaotlusele;
- vastutus projekti tulemuste ja kulutuste ebaõnnestumiste korral, sealhulgas sätted tööplaani muudatuste tegemiseks;

- partnerite rahaline vastutus ja reeglid raha tagasinõudmiseks projekti partnerite poolt valesti kajastatud ja laekunud summade korral;
- teabe- ja avalikustamisnõuded;
- konfliktide lahendamine projektipartnerite vahel;
- projekti tulemuste omandiõigus.

Selgelt määratletud protseduurid ja kohustused muudavad koostöö lihtsamaks ja on juhtivpartneri jaoks erilise tähtsusega.

Korraldusasutus ega ühissekretariaat ei ole partnerluslepingu osalised. Kõik õigusvaidlused, mis võivad tekkida partnerluslepingust, on ainult projektipartnerite vahel.

Partneritel soovitatakse tungivalt kokku leppida sisemine aruandlusprotseduur ja määrata partnerluslepingus sisemised tähtajad, et tagada dokumentide õigeaegne jõudmine ühissekretariaati. Juhtivpartner peaks tagama aruannete õigeaegse esitamise ning selleks on soovitatav läbi viia projektipartneritele koolitusi. Samuti peaksid partnerid hoolikalt kaaluma ja kokku leppima, kuidas projekti tulemused on tegelikult kõigi projektis osalejate (JP ja PP(id)) ühisvara ning kuidas iga projektis osaleja annab teistele projektipartneritele lihtsa, mitteainuõigusliku kasutusõiguse kõigi projekti käigus toodetud tööde osas.

Partnerid peavad lepingu sõlmima ja allkirjastama nii kiiresti kui võimalik ja enne ERF-i rahaliste vahendite väljamaksmist juhtivpartnerile. Koos esimese partneriaruandega tuleb riiklikule kontrollile esitada allkirjastatud lepingu koopia.

Meil on pettuste suhtes nulltolerantsi poliitika. Kõik programmasutused pööravad programmi rakendamise kõikides etappides tähelepanu pettusriskidele. Samuti peavad projektid võtma endale kohustuse järgida kõiki asjakohaseid EL-i eeskirju, programmieeskirju ja riiklikke eeskirju. Lisateavet praktiliste sammude ja põhimõtete kohta leiate peatükist 4.7. Muud reeglid.

Läbipaistvuse huvides avaldatakse programmi kodulehel kõigi partnerite nimekiri ja saadav ERF-i rahastuse summa.

4.2. Projekti elluviimine

Kui teie lepingute sõlmimise etapp on läbi, algab tegelik töö teie projekti elluviimisega. Teie projekti sujuva käivitamise toetamiseks korraldab ühissekretariaat juhtivpartnerite võtmepersonalile asjakohaseid koolitusi projektijuhtimise, aruandluse ja teabevahetuse üksikasjade kohta. Esimene oluline ja kohustuslik üritus on juhtivpartnerite seminar. Samuti võib programmi töötajatega kokku leppida individuaalseid kohtumisi.

Teile määratakse ühissekretariaadis kontaktisik kogu projekti kestuse ajaks. Kontaktisik võtab teiega ühendust kohe pärast projekti kinnitamist. Kontaktisik peaks alati olema teie esimene kontakt, kui teil tekib projekti elluviimisega seotud küsimusi. Kontaktisik jälgib aktiivselt teie edusamme ja toetab teid. Korraldatakse projekti vahekohtumine, et arutada, kuidas te oma tegevustega edasi lähete, saavutate oma tulemusi, väljundeid, kas projektijuhtimise struktuurid on hästi välja kujunenud ja toimivad ning kas esineb takistusi või on vaja projektiplaani uuendada.

Kogu rakendamisel keskendutakse sellele, et projekt saavutaks oma tulemused. Tagamaks, et projekt toimiks lõppkasutajate hüvanguks, on projektipartneritel kohustuslik koguda osalejatelt tagasisidet kõigil projekti raames korraldatavatel üritustel.

Juhtrühm

Juhtivpartner on kohustatud moodustama juhtrühma ja korraldama selle esimese koosoleku kohe pärast toetuslepingu allkirjastamist, kuid mitte hiljem kui üks kuu pärast lepingu allkirjastamist. Esimesest kohtumisest tuleks teavitada ühissekretariaati, et projekti kontaktisik saaks sellel osaleda.

Juhtrühm peaks **koosnema projektipartnerite ja eelkõige peamiste sidusrühmade ja/või lõppkasutajate esindajatest** (kes ei pruugi olla projektipartnerid). Sellise ülesehitusega saab juhtrühm olla projektile väärtuslikuks toeks, pakkudes juurdepääsu uutele võrkudele ja toimides muutuste katalüsaatorina, analüüsides saavutatud tulemusi ja levitades nende kohta teavet.

Juhtrühm peaks:

- jälgima ja suunama projekti käiku projektitaotluses seatud eesmärkide täitmiseks;
- toetama projekti peamiste sidusrühmade ja/või lõppkasutajate nõustamisel;
- toetama ja nõustama projekti keerulistes olukordades. Vajadusel saab juhtrühm teha ettepanekuid projekti elluviimise muutmiseks. Juhtivpartner esitab seejärel ametliku muudatustaotluse ühissekretariaadile;
- käsitlema projekti muudatusi enne, kui juhtivpartner esitab materjali ühissekretariaadile/korraldusasutusele;
- rakendama programmi pettustevastast poliitikat ja võtma selle täitmiseks vajalikke projekti meetmeid;
- osalema infotegevuste planeerimises ning projekti ja selle tulemuste kohta info levitamises.

Juhtrühm ei kanna **juriidilist vastutust** Kesk-Läänemere programmi ega projektipartnerite ees. Juhtrühm peaks sõna otseses mõttes suunama projekti eesmärkide parima võimaliku saavutamise poole ega pea kulutama palju aega administreerimisele või igapäevasele juhtimisele. Seega saab juhtrühma koosolekuid kasutada projekti uuendusliku ja inspireeriva tugifoorumina.

Sidusrühmade valmisolekut juhtrühmas osaleda võib pidada ka indikaatoriks selle kohta, kui asjakohaseks nad projekti peavad. Tulenevalt juhtrühma rollist projekti töö mõjutamisel ei saa projektis töötavad inimesed (personali või välisekspertidena) olla juhtrühma ametlikud liikmed.

Juhtrühma koosolekutel osalemise eest tasu ega hüvitist maksta ei saa.

4.3. Aruandlus ja toetuse maksmine

Projekti elluviimise ajal annavad kõik projektid oma edusammudest regulaarselt aru. Aruandlus hõlmab nii projekti tegevusi kui ka rahalist elluviimist. Projekti kontaktisik vastutab projekti edenemise jälgimise ja ka juhtivpartneri toetamise eest projekti elluviimisel. Projekti seire keskne vahend on projektiaruanne.

Aruanne võimaldab jälgida kulusi ja on aluseks projektile tehtavatele regulaarsete maksete tegemisele. Lisaks on see vahend võimalike probleemide ja rakendusprotsessi viivituste ettenägemiseks ja ühissekretariaadile edastamiseks.

Aruandlus- ja makseprotseduurid on toodud allolevas tabelis (Tabel 9) ning üksikasjalik info on antud käesolevas peatükis.

Tabel 9. Aruandlus- ja makseprotseduurid

	6-kuulise aruande- perioodi lõpp	Juhtivpartner +projekti- partnerid esitavad partnerite aruanded riiklikele kontrollijatele	Juhtivpartner koostab projektiaruande ja esitab selle ühis- sekretariaadile	Ühis- sekretariaat hindab aruannet	Kinnitatud kulude tasumine juhtiv- partnerile
Tähtaeg		15 päeva pärast aruandeperioodi lõppu	4 kuud alates aruandeperioodi lõpust (kaasa arvatud 3 kuud riikliku kontrolli jaoks)	80 päeva + vajalikud päevad juhtivpartneri selgitusteks	
Aruande- perioodi lõpust möödunud aeg kokku (soovitav)		15 päeva	4 kuud	u. 7 kuud	u. 7 kuud

Vastavalt EL-i eeskirjadele on riiklikul kontrollil projekti kulude kontrollimiseks aega kolm kuud, mida arvestatakse aruande riiklikule kontrollile esitamise päevast.

Igaüks, kes teie projektiaruannet kontrollib, võib teilt nõuda selgitusi või lisateabe esitamist. Projektaruannete töötlemise tähtajad pannakse ootele perioodiks, mil projekt oma vastuse annab. Seetõttu on projekti huvides esitada õiged ja täielikud aruanded ning vastata küsimustele ettenähtud tähtaegade jooksul. Nii ühissekretariaat/korraldusasutus kui ka riiklik kontroll käsitlevad aruandeid saabumise järjekorras. Seega tagab aruannete õigeaegne esitamine teie projektide võimalikult varajase käsitlemise.

Kuigi kõik programmasutused teevad oma tööd võimalikult kiiresti, on oluline mõista, et programm ei saa garanteerida, millal projektidele raha välja makstakse. Seetõttu peab partneritel olema piisav likviidsus projekti elluviimiseks ka ettenägematute sündmuste korral.

Aruandeperioodid

Kõik projektid peavad esitama projektiaruanded ühissekretariaadile kaks korda aastas projekti kestuse jooksul. Aruandeperiood on kuus kuud. Aruandeperioodid määratakse automaatselt projekti alguskuupäeva alusel. Esimene periood algab projekti esimesel abikõlbliku kulu kuupäeval, mis on kõige varem kuu esimesel päeval pärast projektide valiku seirekomisjoni koosolekut.

Aruandeperioodi lõpus vormistab iga projektipartner partneriaruande ja esitab selle riiklikule kontrollile Jemsi kaudu. Juhtivpartner koostab ja valmistab ette projektiaruande ning esitab selle ühissekretariaadile 4 kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu.

Üksikasjalike juhiste saamiseks aruannete esitamise kohta Jemsis lugege palun projekti elluviimise juhendit, mis on saadaval programmi veebilehel www.centralbaltic.eu.

Projekti aruandlus koosneb:

• Partneri tasemel aruandlusest (partneriaruanne)

Iga projektipartner (sealhulgas juhtivpartner) peab 15 päeva jooksul pärast iga aruandeperioodi lõppu täitma partneriaruande ja saatma selle koos kõigi tõendavate dokumentidega oma riiklikule kontrolliasutusele kulude kontrollimiseks. Täpsema selgituse saamiseks kontrollisüsteemi kohta lugege peatükki 4.9. Auditid.

Riiklik kontroll kontrollib lihtsustatud kuluvalikuid ja tegelikke projektikuluseid. Lihtsustatud kuluvalikute puhul kontrollitakse metoodika õiget kasutamist ning lihtsustatud kuluvaliku aruandluse põhjendatust. Tegelikke kulude kontroll põhineb tõendavatel dokumentidel, nagu arved ja hankedokumendid ning muu asjakohane materjal või teave. Kontrollasutus saab küsida probleemidele selgitusi ja abikõlbmatuks peetavad kulud maha arvata. Kontrollasutus kinnitab abikõlblikud kulud riikliku kontrollisertifikaadi vormis, mis on Jemsis saadaval asjaomase projektipartneri, juhtivpartneri ja kõigi asjaomaste programmiasutuste jaoks.

• Projekti tasemel aruandlus (projektiaruanne)

Neli kuud pärast iga aruandeperioodi lõppu esitab juhtivpartner projektiaruande. Projektiaruanne sisaldab teavet projekti tasemel. Juhtivpartner peaks tagama, et individuaalsed partneriaruanded sisaldaksid ainult kulusid ja toimunud tegevusi, mis on projekti jaoks olulised. Juhtivpartner kontrollib iga partneri kulusid nende kriteeriumide alusel ja lisab projektiaruandesse ainult asjakohased kulud. See aruanne esitatakse seejärel ühissekretariaadile hindamiseks.

Kui projektipartneril ei ole õnnestunud oma kulusid õigeaegselt kontrollida, võib juhtivpartner esitada projektiaruande ilma selle partneri kuludeta. See tähendab raha saavale partnerile viivitusi. Kulud tuleb esitada hiljemalt aasta pärast tähtaja möödumist. Hiljem esitatud kulusid korraldusasutus ei kinnita, vaid need kannab projektipartner.

Projektiaruanne kirjeldab projekti tegevusi ja saavutatud tulemusi või tulemuste saavutamisel tehtud edusamme vastaval aruandeperioodil. Partneritelt oodatakse tegevuste elluviimist ja kulude tegemist vastavalt kinnitatud taotlusvormile ning alati peab meeles pidama, et projekti kontrollitakse kinnitatud taotlusvormi alusel.

Juhtivpartneritel soovitatakse kasutada neid aruandeid tõhusa suhtlusvahendina: olge kokkuvõtlikud ja täpsed, kajastades samal ajal projekti üldist edenemist. Aruannete põhitekst peaks tegema kokkuvõtte meetmete rakendamisest ja nende tulemustest. Lühike, asjakohane ja informatiivne kirjeldus on parem kui rikkalik ja üksikasjalik ülevaade tegevustest, millel puudub selge seos projekti ja selle tegevuskavaga. Sellega seoses peaks aruandlus keskenduma projekti enda elluviimisele, mitte iga partneri tegevusele. Juhtivpartnereid julgustatakse tagama aruannete informatiivne kvaliteet ja järjepidevus. Koos projektiaruandega peaksid juhtivpartnerid esitama asjakohaseid abimaterjale, nagu uuringute ja aruannete koopiad, ajakirjandusartiklid jne. Need tuleks aruandes asjakohaste tegevuste kõrval loetleda ja võimaluse korral tuleks koopiad Jemsi üles laadida elektroonilisel kujul.

Koos infoga elluviidud tegevuste kohta esitatakse ka finantsandmed ERF-i raha väljamaksmise taotlemiseks. See vastab tegevustele ja näitab juhtivpartneri ja partnerite aruandeperioodi jooksul tehtud ja tegelikult makstud kulutusi või lihtsustatud kuluvaliku metoodika alusel kajastatud abikõlblikke kulusid.

Aruannete hindamine

Projektiaruannete hindamine ühissekretariaadi poolt algab pärast dokumentide laekumist. Neid käsitletakse laekumise järjekorras. Kui hindamise käigus tekib küsimusi aruande mõne osa kohta, võtab

ühissekretariaat selgituste või lisateabe saamiseks ühendust juhtivpartneri projektijuhiga. Juhtivpartner peab tagama, et ta saab projektipartneritelt õigeaegselt vastused.

Ühissekretariaadil on aruannete töötlemiseks ja projektile makse tegemiseks aega 80 päeva. Kell peatub iga kord, kui juhtivpartnerile saadetakse selgitustaotlus, ja jätkub pärast seda, kui juhtivpartneri vastus loetakse rahuldavaks. Kui juhtivpartner ühissekretariaadi päringule 2 nädala jooksul mõjuva põhjuseta ei vasta, jätkab ühissekretariaat aruande töötlemist puuduliku teabe alusel. See võib kaasa tuua küsitavate kulude mahaarvamise.

Kõik maksed tehakse juhtivpartnerile eurodes ja kantakse kinnitatud taotlusvormil näidatud pangakontole. Juhtivpartner on kohustatud teavitama ühissekretariaati viivitamatult pangakonto andmete muutumisest. Juhtivpartner kannab riski ja kõik kulud, mis võivad tekkida, kui makse tehakse valele pangakontole.

Maksed projektidele

Maksed peaksid alati hõlmama viimast aruandeperioodi. Projektiaruanne peab sisaldama kõiki tegelikke kulusid, mis on tehtud ja välja makstud. See sisaldab ka kõiki lihtsustatud kuluvalikuid, kus tulemusindikaator on täidetud. Kulud tuleks esitada hilisematel aruandeperioodidel ainult erandjuhtudel; see erand ei kehti viimase perioodi kohta, kuna kõik kulud tuleb tasuda projekti kestuse jooksul.

Juhtivpartner on pärast korraldusasutuselt raha laekumist kohustatud õigeaegselt ja täies mahus üle kandma igale projektipartnerile vastava ERF-i osa. Juhtivpartneri kohustus on kanda ERF-i raha partneritele võimalikult kiiresti üle. See kord peaks olema partnerluslepingus selgelt välja toodud.

Partnerid peaksid teadma, et korraldusasutus saab teha makseid ainult tingimusel, et Euroopa Komisjon on teinud vajalikud vahendid programmile kättesaadavaks. Juhul, kui raha ei ole kohe saadaval, teeb korraldusasutus projektidele väljamaksed võimalikult kiiresti.

Euro kasutamine

Riikides, kus on käibel euro, kajastatakse muus vääringus kui euro tehtud kulutused eurodes, isegi kui kulud on tehtud väljaspool eurotsooni.

Konverteerimismeetod kehtib ainult euroväliste partnerite puhul, mis tähendab praktikas Rootsi partnereid. Jems konverteerib esitatud summad automaatselt eurodesse, kasutades komisjoni igakuist raamatupidamise vahetuskurssi sellel kuul, mil kulud esitati riiklikule kontrollasutusele kontrollimiseks.

Välisvaluuta kursside kõikumisega seotud kulud ei ole abikõlblikud.

4.4. Projektiplaani ajakohastamine elluviimise ajal

Tegevuskava, partnerite töö ja eelarve tuleks põhjalikult ette planeerida. Siiski tuleb arvestada, et projekti väljatöötamine võib toimuda aastaid enne elluviimist. Seetõttu on tõenäoline, et projektiplaani tuleb muuta. Sellistel juhtudel tuleks nõu saamiseks pöörduda ühissekretariaadi kontaktisiku poole.

Projekti muudatused võivad olla erinevat tüüpi: partnerite valik, eelarve, tegevused, väljundid ja tulemused, projekti lõppkuupäeva pikendamine jne. Erinevad muudatused on jagatud kahte rühma olenevalt sellest, kas muudatus nõuab projekti taotlusvormi muutmist või mitte.

Programm järgib projekti eelarvet kulukategooriate kogukulude alusel. Seetõttu ei ole kulud kuluartiklite kohta projekti elluviimisel siduvad.

Projekti muudatused jõustuvad otsuse tegemise kuupäevast (vastavalt vajadusele ühissekretariaadi, korraldusasutuse või seirekomisjoni poolt). Enne otsuse tegemist ei saa teha mingeid ametlikku heakskiitu vajavaid kulusid.

Praktilised juhised erinevat tüüpi muudatuste kohta leiab projekti elluviimise juhendist.

Muudatused, mis ei mõjuta taotlusvormi (ametlikku muutmisprotseduuri pole vaja):

Väikesed muudatused

Väiksemad muudatused, nagu tegevuste või tulemuste ajakava muudatus või koosolekute koht tuleks edastada partneriaruandes ja projektiaruandes parandustena.

Tehnilisi muudatusi, mis ei mõjuta projekti sisu (pangaandmete muudatus, partneri (NB! mitte juhtivpartneri) nime, juriidilise staatuse muutus, vastuvõtva organisatsiooni muutus, kontaktisiku vahetus jne) tehakse vajadusest lähtuvalt. Need muudatused tehakse Jemsis. Juhtivpartner peaks seda tüüpi muudatustest teavitama ühissekretariaati niipea kui võimalik.

Võimalik, et taotlusvormile tuleb lisada eelarve või tegevuskavaga seotud väikesed parandused või tehnilised parandused, et kõigil oleks ajakohane teave. Ühissekretariaadi kontaktisikut tuleks selliste muudatuste tegemise vajadusest teavitada niipea kui võimalik ja vajaduse korral saada tema heakskiit. Sellised muudatused sisestatakse enamasti ametliku muutmisprotseduuri algatamisel ja muudatuste tegemiseks avatakse taotlusvorm.

Paindlikkuse reegel

Kulukategooriate vahel on paindlikkus. Seda paindlikkust saab kasutada siis, kui kavandatud tegevused maksavad rohkem, kui algselt eeldati. Ühissekretariaat ei jälgi üksikute kulukategooriate väiksemaid muudatusi: projektidel on lubatud projekti tasandil eri kulukategooriates üle kulutada maksimaalselt 20% või 40 000 eurot (olenevalt sellest, kumb on suurem). Seda lävendit ületavad kulud vajavad ametlikku muutmisprotsessi.

Paindlikkuse reegli kasutamine tuleb enne selle kasutamist juhtivpartneriga kokku leppida. Juhtivpartner vastutab kõikide partnerite eelarvete koordineerimise eest. Seega vastutab ta ka selle eest, et võimaldada partneril paindlikkust kasutada. Paindlikkuse reegli ületamise korral vastutab juhtivpartner partnerikuludes vajalike kärbeta tegemise eest.

Paindlikkust näitab projekti aruandlus. Eelarve suurenemine on kumulatiivne projekti, mitte partnerite tasandil.

Paindlikkuse reegli piirangud:

- projekti või partneri kogueelarvet ei tohi kunagi ületada. Kui projektipartneri eelarvet on vaja muuta, on vajalik ametlik muutmisprotseduur;

- paindlikkuse reegel ei kehti lihtsustatud kuluvalikute eelmääratletud arvutusmeetoditele;
- programmis kasutatavate lihtsustatud kuluvalikute suure arvu tõttu on tegelik paindlikkus ülejäänud kulukategooriate vahel üsna piiratud. Sellegipoolest on võimalus säilinud;
- pange tähele, et kuna mitmed lihtsustatud kuluvalikud makstakse välja personalikulude alusel, peate hoolikalt kaaluma paindlikkust personalikulude suurendamisel. Samal ajal suurenevad mitmed muud kulukategooriad (kontori- ja halduskulud, reisikulud ja juhtimisseadmed).

Taotlusvormi mõjutavad muudatused (nõutav on ametlik muutmisprotseduur)

Kõik muudatused, mis jäävad väljapoole paindlikkuse reeglit, väiksemad kohandused või tehnilised muudatused, nõuavad ametlikku heakskiitu. Juhtivpartner peaks teavitama ühissekretariaadi kontaktisikut vajalikest muudatustest niipea, kui vajadus nende järele ilmneb.

Seirekomisjoni otsus on vajalik järgmistel juhtudel:

- ERF-i kaasfinantseeringu määra või projekti ERF-i kogusumma suurendamine;
- kui projektist loobub ja/või asendatakse rohkem kui kaks partnerit. Uute partneritega asendamine eeldab alati partnerite asukohaliikmesriigi/Ahvenamaa nõusolekut;
- kui projekti eesmärgid oluliselt muutuvad või tulemusindikaatorite saavutused vähenevad.

Kõik muud juhtumid kinnitab korraldusasutus.

Projekti kestuse pikendamist võib lubada ainult erandjuhtudel ja tavaliselt mitte kauemaks kui 3 kuud. Igasugune pikendamine peab olema põhjendatud väliste põhjustega, mis takistavad projekti õigeaegset lõpetamist. Seda ei tohiks kasutada vahendina projekti pikendamiseks ilma tõsiste põhjusteta ja viivitusteta projekti rakendamisel.

Kui muudatuse vajadus on ilmnenud ja ühissekretariaati on teavitatud, peab juhtpartner muudatusi Jemsis põhjendama ja kirjeldama. Ühissekretariaadil on 20 päeva aega muutmistaotluse hindamiseks ja korraldusasutusele/seirekomisjonile kinnituse edastamiseks.

Pidage meeles, et projekti **muudatused jõustuvad** korraldusasutuse/seirekomisjoni **kinnituse kuupäeval**.

Soovitatakse hoolikalt ette planeerida ja lisada võimalikult palju projekti jaoks vajalikke muudatusi ühte muutmistaotlusse, et vältida taotlusvormi liiga sagedast muutmist. Juhtivpartner peab õigeaegselt kaasama aruteludesse kõik partnerid, et muudatustaotluses kajastuksid kõikide partnerite vajadused.

Tegevuste või eelarvega seotud muudatusi ei tohi projekti elluviimise jooksul teha rohkem kui kaks korda.

Pange tähele, et lõplik muutmistaotlus tuleb esitada hiljemalt 6 kuud enne projekti lõppkuupäeva.

Kui korraldusasutus on juhtivpartneriga sõlminud toetuslepingu, siis eraldi muudatuslepingut ei vormistata. Nagu on märgitud preambulis ja lõppsätetes, viitab toetusleping projekti taotlusvormile Jemsis ning kõik elluviimisega seotud muudatused tehakse Jemsi keskkonnas. Seega viidatakse toetuslepingus alati projekti taotlusvormi kehtivale versioonile. Korraldusasutuse nimel dokumentidele alla kirjutama volitatud isik kinnitab need muudatused Jemsis, millest alates kehtib uus versioon.

4.5. Kulude abikõlblikkus

Programm kasutab nii reaalseid kulusid kui ka lihtsustatud kuluvalikuid. Reaalsed kulud peavad olema nähtavad partneri raamatupidamises eraldi projektikontol. Lihtsustatud kuluvalikud esitatakse eelnevalt määratletud arvutusmeetodite alusel. Seetõttu ei ole need kulud eeldatavasti vastavuses raamatupidamisega ega pea olema eraldi projektikontol. Kõik programmireeglid kehtivad ka lihtsustatud kuluvalikute kasutamisel.

Programmis on eelnevalt määratletud, milliste kululiikide puhul kasutatakse lihtsustatud kuluvalikuid ja kus kasutatakse tegelikke kulusid. Lihtsustatud kuluvalikute kasutamine on tingimuste täitmisel kohustuslik kõikidele projektidele ja projektpartneritele.

Juhtudel, kui kasutatakse lihtsustatud kuluvalikuid, on oluline meeles pidada, et lihtsustatud kuluvalikuga kulusid ei saa kajastada tegelike kuludena ühegi teise kulukategooria all. See oleks topeltrahastamine ega ole kunagi abikõlblik.

Abikõlblikkuse tagamiseks peab projektpartner tasuma kõik kajastatud kulud ning need peavad otseselt toetama projekti tulemuste või väljundite saavutamist.

Kõik kulud peavad järgima usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid. Kantud kulusid ei tohi ohustada kallutatus või huvide konflikt. Definitsiooni järgi tähendab see olukorda, kui otsust rikutakse perekondlikel, tundeelu puudutavatel, poliitilistel või rahvuslikel põhjustel või kui teise isikuga jagatakse mistahes majanduslikku või muud huvi.

Abikõlblikkuse reeglid, nagu kõik programmireeglid, kehtivad igat tüüpi partnerite suhtes, olenemata nende õiguslikust staatusest (avalik või eraõiguslik). Seega kehtivad kõikidele partneritele kõik nõuded dokumenteerimisele, pakumusemenetlustele või muudele asjakohastele reeglitele.

Järgmised kulud ei ole abikõlblikud:

- väljaspool projekti kestust tehtud ja/või tasutud kulud (va ettevalmistuskulud);
- trahvid, rahatrahvid ja kulud õigusvaidlustele ja kohtuvaidlustele;
- kingituste kulud, sh auhinnad;
- valuutakursi kõikumisega seotud kulud;
- ettemaksed, mida ei ole lepingus ette nähtud ja mida ei ole tõendatud arve või muu tõendusjärgulise dokumendiga. Samuti ei saa ettemaksed katta kogu toote või teenuse summat, kuna see tuleb tarnida enne lõppmakse tegemist;
- partnerorganisatsiooni töötajate kasutamine välisekspertidena ja muud teenused partnerite vahel;
- sisearved, partneritevahelised arved või arvete jagamine partnerite vahel;
- mitterahalised kulud.

Pange tähele, et projekti lõpetamisperioodil on ainsad kulud, mis võivad tekkida, juhtivpartneri projektijuhtimise palgad (ja vastavad kindlad määrad). Muid arveid saavad endiselt maksta kõik partnerid ja kindlasummalsed määrad genereeritakse personalikuludest.

Kõigi kulude, eriti ürituste, seadmete ja trükiste puhul tuleb järgida avalikustamise eeskirju. Täpsemad juhised avalikustamisreeglite kohta on toodud peatükis 4.8 Projekti kommunikatsioon.

Lisateavet aruandluse kohta leiate projekti elluviimise juhendist. Programmi veebilehe rubriik Korduma kippuvad küsimused (KKK) annab samuti häid praktilisi juhiseid programmi reeglite rakendamiseks projekti elluviimisel.

Sissetulekud ja tulud

Nagu on selgitatud programmijuhendi peatükis 2.1. Kesk-Läänemere projektide muud põhiomadused, eeldatakse, et projektid jagavad mis tahes väljundeid ja tulemusi laialdaselt ja tasuta. Harvadel juhtudel, kui projektist võib saada tulu, peaksid partnerid kontrollima võimalikke riiklikke õigusakte selle tulu käsitlemise kohta.

4.6. Programmi lihtsustatud kuluvalikud

Meie eesmärk on keskenduda sellele, mis on oluline: selleks on projektides tulemuste saavutamine. Seetõttu jälgime hoolikalt projekti tegevusi ja nende asjakohasust seatud eesmärkide saavutamisel. Sama põhiprintsiibi järgi oleme kulude aruandlust nii palju kui võimalik lihtsustanud. Selleks kasutatakse lihtsustatud kuluvalikuid.

Lihtsustatud kuluvalikud on viis projekti kulude aruandluseks. Lihtsustatud kuluvalikute kasutamisel ei põhine kulud tegelikel kuludel, vaid eelnevalt määratletud meetodikal. Lihtsustatud kuluvalikuid on kolme tüüpi, millest igaühel on oma tunnusjooned. Meie programm kasutab kõiki neid:

- Kindlad määrad – arvutatakse protsendina määratletud baaskuludest (büroo- ja haldus- ja reisikulud, mis arvutatakse personalikuludest)
- Ühekordsed väljamaksed – makstakse siis, kui kulu jaoks määratud indikaator on täielikult saavutatud (ettevalmistuskulu)
- Ühikukulude standardskaala – makstakse pärast üksuseni jõudmist (personali tunnitasu, näost näkku ürituse ühikukulu ja projektijuhtimisseadmete ühikukulu)

Kõigi kasutatud lihtsustatud kuluvalikute puhul on summad indekseeritud kogu programmiperioodi 2021–2027 kohta. Seetõttu jäävad summad kogu programmiperioodiks samaks.

Lihtsustatud kuluvalikute eelised on palju. Kuna lihtsustatud kuluvalikuid on tavaliselt väga lihtne arvutada, teeb toetusesaaja nende rakendamisel harva vigu. Aruandlus muutub palju lihtsamaks, kuna pole vaja lisada arveid. Seega aitavad lihtsustatud kuluvalikud meil keskenduda sellele, mis tegelikult on oluline – tulemustele – ja vähem tehnilistele ja praktilistele asjaoludele, mis kaasnevad regulaarse aruandlusega.

Mainimist väärivad ka lihtsustatud kuluvalikute varjuküljed. Kuna lihtsustatud kuluvalikud arvutatakse ligikaudse sobivuse põhimõttel, saavad mõned partnerid või projektid ülekompenseeritud ja teised alakompenseeritud. Veel üks aspekt, mida tuleb arvestada, on see, et lihtsustatud kuluvalikud on alati eelnevalt määratletud ja neid ei saa hiljem muuta.

4.6.1 Personalikulud (lihtsustatud kuluvalik)

Definitsioon

Tööjõukulud hõlmavad partnerorganisatsiooni palgatud töötajate kulusid, kes otseselt projekti kallal töötavad. Tööjõukulud hõlmavad palgamakseid ja muid kulusid, mis on otseselt seotud palgamaksetega ja mida maksab tööandja (nt töömaksud ja sotsiaalkindlustus, sealhulgas pensionid) vastavalt töölepingule või muule dokumendile.

Partnerorganisatsioonis töötavate ja palka saavate füüsiliste isikute töölepingut kui ka ametisse nimetamise otsust/lepingut nimetatakse edaspidi „töödokumendiks“.

Väljamakseid füüsilisele isikule, kes töötab projektis muu lepingu alusel kui tööleping, võib võrdsustada palgamaksetega ja sellist lepingut käsitletakse töödokumendina.

Üldised põhimõtted

Programm hüvitab personalikulud ainult eelnevalt kindlaksmääratud tunnitasu. See on lihtsustatud kuluvalik, ühikuhinna standardskaala. Selle lihtsustatud kuluvaliku kasutamine on kohustuslik.

Tööjõukulu tunnitasu suhtes kehtivad üldpõhimõtted:

- Kulud peab kandma partnerorganisatsioon.
- Tööjõukulud peavad olema seotud tegevustega, mille partnerorganisatsioon võtab ette projekti elluviimiseks.
- Tööjõukulu tunnitasu arvestusse kaasatakse järgmised kulud:

- palgamaksed, mis on fikseeritud töölepingus, ametisse nimetamise otsuses (partnerorganisatsioonis muu lepingu alusel töötavate füüsiliste isikute puhul) või seadusega;
- kõik muud tööandja kantud ja makstud palgamaksetega otseselt seotud kulud (nt töömaksud ja sotsiaalkindlustus, sealhulgas pensionid) seni, kuni need on fikseeritud töödokumendis ning on kooskõlas seadusandluse ja tavapraktikaga riigis ja/või organisatsioonis;
- ületunnitööd võib aruandlusesse kirja panna, kui see on kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja partnerorganisatsiooni tööhõivepoliitikaga ning töötajale tegelikult makstakse. Kehtib sama tunnitasu ja samad aruandlusnõuded;
- sellesse kulukategooriasse ei saa lisada üldkulusid ega muid kontori- ja halduskulusid, päevarahasid ega muid reisi- ja majutuskulusid;
- tööjõukulud on abikõlblikud, kui sama kuluartikli rahastamiseks ei ole kasutatud muude EL-i fondide rahastust; st topeltrahastamist ei toimu.

Personalikulude ja kontrolljälje arvutamine

Projektipartnerid deklareerivad personalikulusid lihtsustatud kuluvaliku meetodi (ühikmaksumuse standardskaala) alusel. Tööjõukulud makstakse tunnitasu, mis on iga riigi jaoks määratletud (Tabel 10). Seega saab iga projekti heaks töötav töötaja – olenemata ametikohast – ühes riigis sama tunnitasu. Tunnitasu makstakse ainult projektiülesannetega tegelikult töötatud tundide eest.

Aruandluses ei oma tähtsust inimesele tegelikult makstud töötasu. Projektipartneri tegelikud kulud ja programmile teatatud ning programmist saadud summad ei ühti. See on lihtsustatud kuluvalikute omadus.

Programm on määratlenud iga riigi jaoks ühtse tunnitasu omavääringus/eurodes. Tunnitasu on standardne iga töötaja jaoks sõltumata tema ametikohast. Riikides kasutatav tunnitasu on toodud allolevas tabelis.

Tabel 10. Kasutatav tunnihind riigiti

Riik	Tunnihind
Eesti	29 EUR
Soome (kaasa arvatud Ahvenamaa)	36 EUR
Läti	24 EUR
Rootsi	501 SEK*

* Eelarve koostatakse alati eurodes

Tööjõukulude hüvitamise tingimused:

Projektipartnerid peavad aru andma personalikulu töötundide arvu alusel, mida nende töötajad kasutasid projekti elluviimiseks järgmistel tingimustel:

- Projektipartner saab kajastada töölepingu või samaväärse lepingu alusel töötava töötaja töötunde.
- Projektipartner ei saa deklareerida rohkem kui 1720 tundi täistööajaga töötaja kohta kalendriaastas. Osalise tööajaga töötajate puhul vähendatakse seda proportsionaalselt 1720 tunni suhtes. Maksimaalset tundide arvu vähendatakse proportsionaalselt 1720 suhtes ka lühemate aruandlusperioodide kui 12 kuud puhul. Kontrollimine toimub aruandeperioodi töötundide aruande dokumendi kaudu; 6-kuulise perioodi jooksul on maksimaalne lubatud tundide arv iga projektitöötaja/töötaja kohta 860.

- Projektipartner saab kajastada ainult tegelikke (produktiivseid) töötunde, mis on pühendatud projektiga seotud ülesannetele. Mitteproduktiivsed töötunnid, mis on seotud puhkuse, haiguslehe, rasedus- ja sünnituspuhkuse, väljaspool tööaega reisimise jms-ga, ei ole abikõlblikud.

Projektipartnerid, kes on VKE-d, võivad deklareerida oma omanike (kes ei saa palka) personalikulud, mis põhinevad projekti jaoks töötatud tunni ühikukulul eespool määratletud tingimustel.

Kontrolljälg ja kulude hüvitamine

Kontrollimiseks peavad olema kättesaadavad järgmised peamised dokumendid:

- Töölepingu dokument
- Töötundide aruande mall, mis määrab, et isik töötab projekti heaks, ja sisaldab projekti jaoks tegelikult töötatud aegu.

Tunnitasu ühikumaksumuse standardskaala on abikõlblik töötundide aruandes kajastatud kontrollitud ühikute arvu alusel.

Aruantav summa arvutatakse järgmiselt: ühikute arv x täpne ühiku maksumus.

4.6.2 Kontori- ja halduskulud (lihtsustatud kuluvalik)

Definitsioon

Kontori- ja halduskulud katavad projektiga kaudselt seotud kulusid. Need tegevused ei ole projekti sisu jaoks otseselt vajalikud, kuid projekt ei saaks ilma nendeta toimida.

Programm kasutab kontori- ja halduskulude katmiseks kindlat määra. Kindlasummaline määr on 15% abikõlblikest personalikuludest. Selle lihtsustatud kuluvaliku kasutamine on kohustuslik. Arvutamine toimub taotlusvormis ja Jemsi aruannetes automaatselt.

Üldised põhimõtted

Allpool on toodud ühtse määraga hõlmatud kulukategooriate kõikehõlmav loend. Allolev kontori- ja halduskulude loetelu on piirav, nii et neid kuluartikleid ei saa kajastada ühegi teise kulukategooria all.

Kontori- ja halduskulud piirduvad järgmiste elementidega:

- kontori rent;
- kindlustus ja maksud, mis on seotud hoonetega, kus töötajad asuvad, ja kontori sisseseadega (nt tulekahju- või varguskindlustus);
- kommunaalkulud (näiteks elekter, küte, vesi);
- kontoritarbed, sh kohv ja suupisted partnerorganisatsioonisiseks koosolekuteks;
- raamatupidamine (majasisene);
- arhiivid;
- hooldus, puhastus ja remont;
- turvalisus;
- IT-süsteemid (sh administratiivse iseloomuga ja projekti organiseerimisega seotud IT-süsteemi tugi);
- kommunikatsioon (nagu telefon, faks, internet, postiteenused, visiitkaardid);
- pangatasud konto või kontode avamise ja haldamise eest, kui toiminguteostamiseks on vaja avada eraldi konto;

- tasud riikidevaheliste finantstehingute eest.

Ülaltoodud loetelu on ammendav.

Kindlasummaline määr on otseselt seotud personalikuludega ja seda arvestatakse alati lõplikest abikõlblikest personalikuludest. Kui riiklik kontrollasutus või teised programmasutused vähendavad personalikulusid, siis vähenevad proportsionaalselt ka kontori- ja halduskulud.

Kontrolljälg ja kulude hüvitamine

Rakendades 15%-list kindlasummalist määra, ei pea partnerid dokumenteerima, et kontori- ja halduskulude kulud on tehtud ja tasutud või et kindlasummaline määr vastab tegelikkusele.

Kontrollimisel jälgitakse, kas kindlasummaline määr on õigesti arvutatud ja et kulusid ei nõuta kaks korda. Jems arvutab aruandes esitatava summa automaatselt.

4.6.3 Reisi- ja majutuskulud (lihtsustatud kuluvalik)

Definitsioon

Reisi- ja majutuskulud hõlmavad reisikulusid, majutuskulusid, toitlustuskulusid, viisakulusid ja partnerorganisatsiooni töötajate päevarahasid, kes on määratud projekti heaks töötama.

Edendatakse projekti raames toimuva reisimisega seotud CO2-kompensatsiooni või süsiniku jalajälje kompenseerimist.

Programm kasutab reisimiseks ja majutuseks kindlasummalisi määrasid. Kindlasummaline määr on 15% abikõlblikest personalikuludest. Selle lihtsustatud kuluvaliku kasutamine on kohustuslik. Arvutamine toimub taotlusvormis ja Jemsi aruannetes automaatselt.

Üldised põhimõtted

Kindlasummalised määrad on otseselt seotud personalikuludega ja neid arvestatakse alati osana lõplikest abikõlblikest personalikuludest. Kui riiklik kontrollasutus või muud programmasutused vähendavad personalikulusid, vähenevad proportsionaalselt ka reisi- ja majutuskulud.

Täpsemalt:

- Kulud peab kandma partnerorganisatsioon.
- Sellest kulukategooriast kaetakse projektipartnerite töötajate reisi- ja majutuskulud.
- Reisi- ja majutuskulud peavad olema projektiga selgelt seotud ja olulised projekti tegevuste tõhusaks elluviimiseks.
- Nagu ka kõigi muude kulude puhul, tuleks transpordi ja majutuse valikul järgida usaldusväärse finantsjuhtimise ja kogu lähetuse kuluefektiivsuse põhimõtteid.
- Reisi- ja majutuskulud on abikõlblikud, kui sama kuluartikli rahastamisse ei ole panustanud muud EL-i fondid; st topeltrahastamine ei ole lubatud.

Kontrolljälg ja kulude hüvitamine

Rakendades 15%-list kindlasummalist määra, ei pea partnerid dokumenteerima, et reisikulud on tehtud ja tasutud või et kindlasummaline määr vastab tegelikkusele.

Jems arvutab aruandes esitatava summa automaatselt.

Kontrollimisel jälgitakse, kas kindlasummaline määr on õigesti arvutatud ja et kulusid ei nõuta kaks korda.

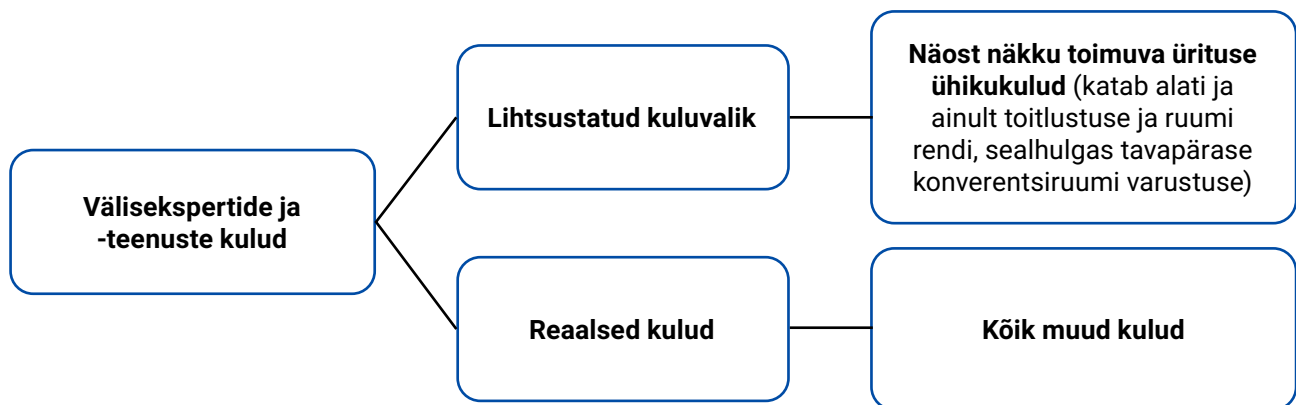
4.6.4 Välisekspertide ja -teenuste kulud (tegelikud kulud ja lihtsustatud kuluvalik)

Definitsioon

Välisekspertide ja -teenuste kulud hõlmavad partnerorganisatsiooni poolt tasutud kulutusi partnerorganisatsiooni välise avaliku isiku, eraõigusliku isiku või füüsilise isiku poolt pakutava teenuse eest. Need kulud peaksid põhinema välisekspertide ja teenusepakkujatega sõlmitud lepingutel või kirjalikel kokkulepetel ning need tasutakse arvete või samaväärsete hüvitamistaotluste alusel.

Selle kulukategooria all võivad olla nii tegelikud kulud kui ka üks lihtsustatud kuluvalik: näost näkku toimuvate sündmuste ühikukulu (fi.).

Sellesse kulukategooriasse kuuluvad välisekspertide ja teenusepakkujate (nt esinejad, sihtrühm, sidusrühmad, juhtrühma liikmed) reisi- ja majutuskulud, kui need on projekti tulemusteni jõudmiseks olulised.

Joonis 5. Lihtsustatud kuluvalik ja tegelikud kulud välisekspertide ja -teenuste kulude jaoks

Reaalsed kulud

Abikõlblike kulude loetelu

Kulud välisekspertidele ja -teenustele on piiratud järgmiste kuludega:

- uuringud või küsitlused (nagu hinnangud, strateegiad, kontseptsioonimärkmed, kujundusplaanid, käsiraamatud);
- koolitus;
- tõlked (NB! Projekti dokumentide tõlkeid ei aktsepteerita);
- IT-süsteemide ja veebisaidi arendamine, muutmine ja uuendamine;
- reklaam, kommunikatsioon, reklaammaterjalid ja tegevused või teave, mis on seotud projektitegevustega või programmiga kui sellisega;
- finantsjuhtimine;
- ürituste või koosolekute korraldamise ja läbiviimisega seotud tõlketeenused;
- üritustel osalemine (näiteks registreerimistasud);
- juriidilised konsultatsiooni- ja notariteenused, tehnilised ja finantseksperdid, muud konsultatsiooni- ja raamatupidamisteenused;
- intellektuaalomandi õigused;

- panga või muu finantsasutuse tagatiste andmine, kui seda nõuavad EL-i või siseriiklikud õigusaktid või seirekomisjoni vastu võetud programmdokument;
- välisekspertide, esinejate, koosolekute juhatajate ja teenusepakkujate ning sihtrühma reisi- ja majutuskulud, kui need on põhjendatud;
- muud tegevuseks vajalikud eriteadmised ja -teenused.

Rakendada tuleb järgmisi põhimõtteid:

- Kulud peab kandma partnerorganisatsioon.
- Kohaldada tuleks usaldusväärse finantsjuhtimise ja kulutõhususe põhimõtteid. Tõhusus peaks olema juhtiv põhimõte.
- Välisekspertide ja -teenusepakkujate töö peab olema projekti jaoks hädavajalik.
- Kõik kulud kuuluvad riigihankemenetluse alla. Kohaldatava riigihankemenetluse¹ raames tuleb arvesse võtta EL-i ja riiklikke, piirkondlikke või programmide piirmäärasid, ning jälgida, et kõik lepingud järgiksid läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja võrdse kohtlemise aluspõhimõtteid².
- Välisekspertide ja -teenuste kulud on abikõlblikud, kui sama kuluartikli rahastamisse ei ole panustanud teised EL-i fondid, st topeltrahastamine ei ole lubatud.
- Kõik kulud peavad vastama muudele kehtivatele EL-i ja programmi teavitamise ja avalikustamise reeglitele.
- Projektipartnerite vaheline alltöövõtt ei ole lubatud.

Kontrolljälj ja tegelike kulude hüvitamine

Kontrollimiseks peavad olema kättesaadavad järgmised peamised dokumendid:

- tõendid hankemenetluse (väljakuulutamine, valik, lepingu sõlmimine) kohta vastavalt õiguslikule staatusele/organisatsioonilistele/piirkondlikele/riiklikele hankereeglitele või EL-i hanke-eeskirjadele olenevalt lepingu summast ja programispetsiifilistest eeskirjadest;
- dokument, milles on sätestatud osutatavad teenused koos selge viitega projektile ja programmile. Päevatasu alusel makstavate ekspertide puhul tuleb lepingusse lisada päevamäär koos lepinguliste päevade arvu ja lepingu kogusummaga. Kõik lepingu muudatused peavad vastama riigihanke reeglitele ja olema dokumenteeritud;
- arve või hüvitamistaotlus, mis sisaldab kogu asjakohast teavet kooskõlas kehtivate raamatupidamiseeskirjadega;
- välisekspertide töö väljundid või teenuste tulemused;
- maksetõend.

Lihtsustatud kuluvalik

Näost näkku toimuvate ürituste ühikukulu (lihtsustatud kuluvalik)

Näost näkku toimuvate ürituse ühikukulu on asjakohane ürituste puhul, mis hõlmavad osalejaid väljaspool ühte partnerorganisatsiooni. See sisaldab toitlustusteenust ja ruumide renti, sh tavalist konverentsiruumi varustust. Neid kulusid ei saa tasuda tegelike kuludena.

Näost näkku ühikukulu makstakse ühe päeva kohta osaleja kohta. Ühiku maksumus määratakse vastavalt ürituse korraldamise riigile (Tabel 11).

¹ Lisateavet riigihankemenetluste kohta leiate riigihangete teekaardist, august 2019.

² EL-i hanke- ja kontsessioonieeskirjad kehtestati 18. aprillil 2016: <https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation/>

Tabel 11. Näost näkku toimuvate ürituste ühikukulu

	Eesti	Läti	Soome (kaasa arvatud Ahvenamaa)	Rootsi
Näost näkku toimuva ürituse ühikukulu osaleja kohta ühe päeva kohta	55 EUR	51 EUR	81 EUR	87 EUR

Kontrolljälg ja lihtsustatud kuluvõimaluse hüvitamine

Näost näkku toimuva ürituse ühikumaksumuse kasutamine on kohustuslik kõikide projektide sündmuste puhul, mis vastavad allpool kirjeldatud kriteeriumidele. Ühikumaksumuse alla jäävate kulude (toitlustus ja ruumide rent koos tavapärase konverentsiruumi varustusega) puhul ei ole võimalik nõuda tegelikke kulusid.

Näost näkku toimuva ürituse ühikukulu osaleja kohta nõutakse:

- kui partner korraldab programmiirikkonnas näost näkku ürituse, mis hõlmab osalejaid väljaspool partnerorganisatsiooni. (Pange tähele, et lepinguväliseid eksperte ja programmiorganite esindajaid ei peeta selles kontekstis osalejateks väljaspool partnerorganisatsiooni);
- iga ürituse päeva kohta, mis on vajalik projektitulemuste saavutamiseks.

Näost näkku ürituse ühikukulu nõutakse osaleja kohta ürituse päeva kohta, mille jaoks on olemas päevakava. Osalemist tõendab allkirjastatud osalejate nimekiri. Iga osaleja peab allkirjastama osalejate nimekirja iga ürituse päeva kohta, kus nad osalevad.

Näost näkku ürituse ühikukulu arvutatakse sündmuse toimumiskoha järgi. Näiteks kui üritus korraldatakse Rootsis, siis kasutatakse Rootsi ühikumaksumust (87€ osaleja kohta päevas).

Näost näkku ürituse ühikuhinda osaleja kohta ei saa taotleda järgmistel juhtudel:

- üritus, mis koosneb ainult õhtusest programmist koos õhtusöögi või sarnase koosviibimisega;
- õhtuprogramm koos õhtusöögi vms koosviibimisega, millele järgneb järgmisel päeval tegelik üritus;
- töökoosolekud lepinguliste väliseksperptidega, kui kohtutakse ainult partnerorganisatsiooniga, näiteks kohtumised välise projektijuhiga, raamatupidamiskeskkonnaga või sisueksperdiga;
- töökoosolekud programmiasutustega (riiklikud kontrollasutused, ühissekretariaat, korraldusasutus, riiklikud kontaktpunktid), kui kohtutakse ainult partnerorganisatsiooniga.

Partnerid ei saa esitada ühikuhinnaga kaetud kulusid ühegi teise kulukategooria all. Seega kaetakse toitlustusteenus ja ruumide rent, sh tavapärase konverentsiruumi varustus vaid osana ühikuhinnast. Ka erisoodustused kaetakse vajaduse korral ainult osana ühikuhinnast.

Partnerid võivad tegelike kuludena deklareerida: ekspertkulud, näiteks moderaator, välisesineja, koolituse pakkuja; turunduskulud; konkreetse ürituse varustus ja materjalid.

Aruantav summa arvutatakse järgmiselt: ühikute arv x täpne ühiku maksumus.

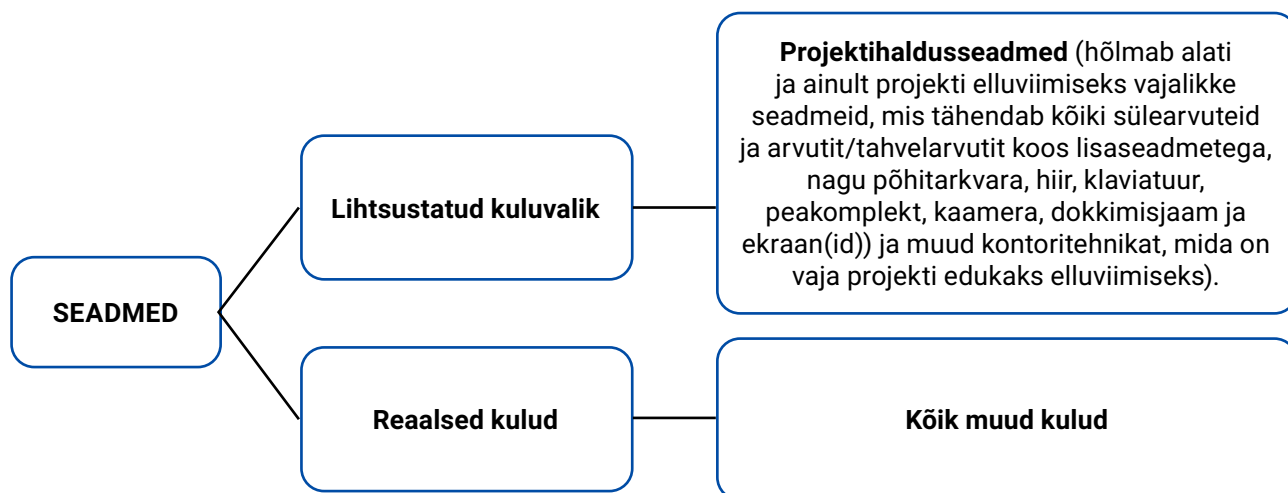
4.6.5 Seadmed (reaalsed kulud ja lihtsustatud kuluvalik)

Definitsioonid

Selle kulukategooria all on kõikidel projektidel üks lihtsustatud kuluvalik - projektijuhtimise ühikukulu - ja mõnel juhul võivad siia kuuluda ka tegelikud kulud. Seadmete kulud katavad abikõlblikud kulud partnerorganisatsiooni poolt ostetud, renditud või liisitud seadmete eest, mis on vajalikud projektieesmärkide saavutamiseks. See hõlmab ka kulusid, mis on seotud seadmetega, mis on juba partnerorganisatsiooni valduses ja mida kasutatakse projekti tegevuste läbiviimiseks. Investeeringutegevuse puhul hõlmab mõiste „seadmed“ seadmetesse tehtavate püsiinvesteeringute kulusid

ja seadmete kulusid, mis moodustavad osa infrastruktuuriinvesteeringutest (Joonis 6).

Võrreldes projekti tegevuste läbiviimist toetava seadmetega viitavad seadmete põhiinvesteeringud projekti väljunditele või tulemustele, mis jäävad pärast projekti lõppu partnerite ja/või sihtrühmade kasutusse.

Joonis 6. Seadmed (tegelikud kulud ja lihtsustatud kuluvalik)

Abikõlblike kulude loetelu

Seadmete kulud on piiratud järgmiste kuludega:

1. kontoritehnika;
2. IT riist- ja tarkvara (kus see on seotud projekti sisutegevustega ning hooldus-/remonditeenust osutavad välised osapooled väljaspool partnerorganisatsiooni);
3. mööbel ja sisustus;
4. laboriseadmed;
5. masinad ja instrumendid,
6. tööriistad või seadmed;
7. sõidukid;
8. muud tegevusteks vajalikud eriseadmed.

Reaalsed kulud

Ainsad reaalsed kulud, mida lubatakse, on püsiinvesteeringud seadmetesse ja investeeringud infrastruktuuri, mis viitavad projekti väljunditele ja mis jäävad pärast projekti lõppu partnerite ja/või sihtrühmade kasutusse. Et need oleks abikõlblikud, peab taotlusvormis neile viitama.

Ülaltoodud esemete puhul on abikõlblik kogu maksumus.

Reaalsete kulude üldpõhimõtted

- Siia võib lisada ainult investeeringu tüüpi seadmed või seadmed, mida kasutatakse ainult projekti tulemuste saavutamiseks (või nendega otseselt seotud IT riist- ja tarkvara). Projektipersonali kontoritehnika on kaetud lihtsustatud kuluvalikuna (vt allpool) ja sülearvutid lähevad alati lihtsustatud kuluvaliku alla.
- Kulud peab kandma partnerorganisatsioon.

- Kohaldada tuleks usaldusväärse finantsjuhtimise ja kulutõhususe põhimõtteid. Tõhusus peaks olema juhtiv põhimõte.
- Kõik kulud kuuluvad riigihankemenetluse alla. Kohaldatava riigihankemenetluse raames tuleb arvesse võtta EL-i ja riiklikke, piirkondlikke või programmide piirmäärasid, ning jälgida, et kõik lepingud järgiksid läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja võrdse kohtlemise aluspõhimõtteid.
- Kõik kulud peavad vastama muudele kehtivatele EL-i ja programmide teavitamise ja avalikustamise reeglitele.
- Seadmete kulud on abikõlblikud, kui sama kuluartikli rahastamist ei ole toetanud muud EL-i fondid; st topeltrahastamine ei ole lubatud.

Kontrolljälj ja tegelike kulude hüvitamine

Kontrollimiseks peavad olema kättesaadavad järgmised peamised dokumendid:

- tõendid hankemenetluse (väljakuulutamine, valik, lepingu sõlmimine) kohta vastavalt õiguslikule staatusele/organisatsioonilistele/piirkondlikele/riiklike hankereeglitele või EL-i hanke-eeskirjadele olenevalt lepingu summast ja programispetsiifilistest eeskirjadest;
- dokument, milles on sätestatud osutatavad teenused koos selge viitega projektile ja programmile. Kõik lepingu muudatused peavad vastama riigihanke reeglitele ja olema dokumenteeritud;
- arve või hüvitamistaotlus, mis sisaldab kogu asjakohast teavet kooskõlas kehtivate raamatupidamiseeskirjadega;
- tegelikult ostetud, renditud või liisitud seadmed;
- nõusolekuprotokoll/sertifikaat (kui see on nõutav või vajalik kohaldatavate erieeskirjadega);
- maksetõend.

Lihtsustatud kuluvalik

Projekti haldusseadmete ühikuhind (lihtsustatud kuluvalik)

Projektipersonali kontoritehnika katteks kasutatakse ühikumaksumust. See sisaldab seadmeid projekti elluviimiseks, st kõiki sülearvuteid ja/arvuteid/tahvelarvuteid (koos lisaseadmetega, nagu põhitarkvara, hiir, klaviatuur, peakomplekt, kaamera, dokkimisjaam ja ekraan(id)) ja muud vajalikku kontoritehnikat, mida on projekti edukaks elluviimiseks vaja. Neid kulusid ei saa tasuda tegelike kuludena. Nende kulude puhul on lihtsustatud kuluvaliku kasutamine kohustuslik.

Projektijuhtimise seadmete ühikukulu hüvitamisel lähtutakse igal projektiperioodil ja iga töötaja kohta personalikuludeks deklareeritud projekti jaoks töötatud tundidest. Ühiku maksumus on 0,23 EUR/tunni kohta. Aruandeperioodi maksimaalne tundide arv on 860 tundi ja aasta kohta 1720 tundi.

Kontrolljälj ja lihtsustatud kuluvaliku hüvitamine

Ühikumaksumuse tasumine toimub igas aruandes töötundide aruande malli alusel tööjõukulude all deklareeritud tundide arvu kohta.

Aruantav summa arvutatakse järgmiselt: ühikute arv x täpne ühiku maksumus.

4.7. Muud reeglid

Käibemaks

Käibemaks on abikõlblik kulu kõigile partneritele, hoolimata partneri käibemaksukohuslase staatusest.

Riigihanked

Kulude puhul, mis on hinnanguliselt üle 10 000 EUR (ilma käibemaksuta), tuleb teha hinnavõrdlus (kui riigihanke tase madalamate piirmääradega ei kehti). Võrdlus tuleb dokumenteerida. Tavaliselt tuleks küsida vähemalt kolm võrreldavat pakkumist, et oleks võimalik saada vähemalt kaks pakkumist. Teatud juhtudel võib teave olla kättesaadav (veebis, hinnakirjad jne) ning sellistel juhtudel võidakse seda teavet kasutada ja nõuetekohaselt dokumenteerida. Kui teenus esindab ainulaadseid oskusi või turul pole muid võimalusi saada, ei pruugi olla võimalik hinnavõrdlusi saada. See peab olema üksikasjalikult dokumenteeritud, et tõestada, et teenust ei saanud osta teiselt tarnijalt. Need juhtumid on erandid, kuna tavaliselt on erinevad valikud saadaval.

Kõik pakkumusega seotud materjalid tuleb säilitada. Pange tähele, et juhul, kui lihtsustatud kuluvalikud katavad hangitud kulud, siis hankedokumente ei kontrollita lihtsustatud kuluvaliku osana. Siiski tuleks järgida riigihangete reegleid. Riigihanked tuleks alati läbi **viia riiklike eeskirjade kohaselt või EL-i eeskirjade kohaselt, olenevalt piirmääradest**.

Pange tähele, et projekti kulude puhul peavad ka mitte riigihanke subjektid järgima hinnavõrdluse reeglit alates 10 000 eurost ning piirmäärade saavutamisel järgima täielikult riiklikku riigihangete põhimõtet. Sellistel juhtudel peavad nad tõendama, et sõlmitud projektiga seotud lepingud on kooskõlas EL-i põhimõtetega.

Pange tähele, et kui ei ole järgitud EL-i/programmi või siseriiklike õigusakte, võidakse kohaldada finantskorrektsiooni kuni 100% kuludest.

GDPR, isikuandmete kaitse üldmäärus

Kesk-Läänemere programmi asutused, nagu ühissekretariaat ja korraldusasutus, mida täiendavad riiklikud kontaktpunktid, riiklikud kontrollasutused ja auditeerimisasutused, täidavad kõik EL-i õigusaktides määratletud ülesandeid. Seega eraldi nõusolekut programmile oma andmeid esitavalt isikult ei küsita.

Kogume ainult teavet, mis on vajalik ja vajalik programmi toimimiseks ja eesmärkide saavutamiseks.

Altpoolt leiate üksikasjaliku loendi sellest, mida kogutakse ja kui kaua andmeid eeldatavalt säilitatakse.

Kui teil on küsimusi seoses meie kogutava teabega või soovite teada, millist teavet teie kohta säilitatakse, võtke meiega ühendust meiliaadressil: info@centralbaltic.eu

Isikuandmed, mida kogutakse seadustes ja määrustes sätestatud ülesannete tõttu

Teave Jemsi kasutajate ja taotlejate kohta

Jemsi keskkonda registreerumisel või avalduse täitmisel küsitakse mõningaid põhiandmeid (nimi, e-post, ametikoht). Teavet kogutakse ainult selleks, et saaksime käsitleda projekti taotlemise protsessi või hiljem suhelda projekti taotleja/toetuse saajaga projekti valiku või elluviimisega seotud küsimustes. Seaduse järgi tuleb seda teavet säilitada kuni programmiperioodi lõppemiseni.

Teave, mis on seotud heakskiidetud projektide kulude aruandlusega

Projekti elluviimise ajal on iga partner kohustatud esitama kõik tegevused ja kulud koos tõendavate dokumentidega. Teave võib hõlmata palkasid, osalusnimekirju jne. Seda teavet kasutavad ainult selleks volitatud töötajad, et kontrollida kulude õigsust. Partneri poolt isikuandmeid sisaldavateks märgitud kulusid näevad ainult programmi organid, kellel on juriidiline vastutus kulude kontrollimise eest. Seaduse järgi tuleb

seda teavet säilitada kuni programmiperioodi lõppemiseni.

Seminari registreerimine

Programmi poolt korraldatavatele üritustele registreerumisel küsime teavet, näiteks teie nime, projekti või organisatsiooni, mida esindate, ja ka toitumiseelistusi. Programmi asutused kasutavad seda teavet vajaduse korral õigete osalejate valimiseks, ürituse programmi paremaks määratlemiseks ja toitlustusettevõtete teavitamiseks toiduallergiatest või dieetidest. Teave toitumisvajaduste kohta saadetakse ainult toitlustusettevõttele ja seda isikustamata (ilma lisatud nimeta). Kui infot on mingil põhjusel vaja isikustada, saadavad programmiorganid teabe koos nõudega andmed kohe pärast üritust kustutada. Muud teavet osalejate kohta tuleb seaduse järgi säilitada kuni programmiperioodi lõppemiseni.

Muud isikuandmed taotluse või projekti elluviimise ajal

Kui projekti taotlemise või elluviimise käigus kogutakse muid isikuandmeid, hoolitsevad programmiasutused alati selle eest, et kogutakse või saadakse võimalikult vähe teavet; programmi rakendamisega seotud ülesandeid täitvad töötajad käitlevad kõiki andmeid professionaalselt; ja kõik andmed kustutatakse esimesel võimalikul hetkel. Programm võib näiteks olemasolevast teabest koostada statistilisi andmebaase (Excel), mida kasutatakse Kesk-Läänemere programmi siseselt nõuetekohase rakendamise tagamiseks.

Nõusoleku alusel kogutud isikuandmed

Programmi uudiskiri

Kui soovite liituda programmi uudiskirjaga, vajame teie e-posti aadressi. Võite igal ajal uudiskirjast loobuda, klõpsates vastaval lingil. Vastasel juhul säilitatakse andmeid uudiskirjaga liitujate kohta kuni programmiperioodi ametliku lõppemiseni.

Pildid ja videod

Programm kogub fotosid või võib filmida videoid projekti ja programmi tegevustest. Selliseid andmeid kasutatakse projektide, programmi või EL-i rahastamise üldiseks reklaamimiseks. Kui soovite, et teid ei kujutataks pildidel või videotel, hoiduge nende esitamisest programmile või teavitage programmi töötajaid ürituse või muu tegevuse alguses. Vastasel juhul säilitatakse materjali kuni programmiperioodi ametliku lõppemiseni.

Riigiabi

Programmi juhend annab üldise ülevaate riigiabi mõistest ja sellest, millised on selle tagajärjed programmis. Korraldusasutuse koostatud riigiabi toetuskava täistekst on üleval meie kodulehel¹.

Kontseptsioon – millised projektid on riigiabiga seotud?

Riigiabi viitab rahalisele toetusele, mis võib moonutada konkurentsi ja turusisest kaubandust. Nendel põhjustel ei ole riigiabi projektides tavaliselt lubatud.

Riigiabi andmiseks peab projekti rahastamise saaja olema ettevõtja. Mõistet „ettevõtja” kasutatakse selles kontekstis laias tähenduses, kuna iga üksuse tegevus on majanduslikku laadi ja ettevõtjaks loetakse üksust, mis pakub turul kaupu ja teenuseid, olenemata õiguslikust vormist ja rahastamisviisist. Samuti, kui üksus ei ole kasumile orienteeritud, kohaldatakse riigiabi eeskirju seni, kuni ta konkureerib kasumile orienteeritud ettevõtetega. Seetõttu ei kehti riigiabi eeskirjad mitte ainult eraettevõtetele, vaid ka riigiasutustele või muudele organisatsioonidele, kui nad tegelevad turul majandustegevusega.

Järgmise sammuna riigiabi määramisel tuleb kasutada nelja kriteeriumit, mis kõik peavad olema täidetud. Kaks neist (abi olemasolu ja selektiivsus) kehtivad alati Kesk-Läänemere programmi projektidele. Seega on

¹ Korraldusasutus/ühissekretariaat on määratlenud abiskeemi üldise grupierandi määru artiklis 20: “Kesk-Läänemere projekti abi kulude eest ettevõtetele, kes osalevad Euroopa territoriaalse koostöö projektides 2021-2027 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02014R0651-20210801>)”. Täistekst on saadaval programmi veebilehe riigiabi sektsioonis.

riigiabi olemas, kui on täidetud ka kaks ülejäänud tingimust:

- Majanduslik eelis: Projektitoetus on majanduslik eelis, mida ettevõtja ei oleks saanud tavapärase äritegevuse käigus. Sellist majanduslikku eelist saab eeldada, kui ettevõtja ei saa mingit turupõhist tasu (nt lubab riigilt saadud raha eest luua töökohti või ostab riigilt maad turuhinnast madalama hinnaga).
- Mõju konkurentsile ja kaubandusele: see kriteerium on juba täidetud, kui abi avaldab potentsiaalset mõju konkurentsile ja liikmesriikide vahelisele kaubandusele. Piisab, kui on võimalik tõendada, et abisaaja on seotud majandustegevusega ja tegutseb turul, kus toimub liikmesriikide vaheline kaubandus. Puhtalt kohaliku tegevuse puhul, nagu taksojuhid, jaemüük, ei ole üldreeglina oodata mingeid mõjusid konkurentsile ja kaubandusele.

Kriteeriume on üksikasjalikult kirjeldatud „Komisjoni teatises Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 osutatud riigiabi mõiste kohta”.

Asjakohaste andmete kogumiseks peavad üldise grupierandi alusel rahastatud juhtivpartnerid või projektipartnerid esitama taotlemisetapis oma NACE-koodid. Kõigi saadaolevate NACE-koodide loend ja üksikasjalik selgitus on saadaaval programmi veebilehel.

NACE on akronüüm sõnadest "Euroopa Ühenduse majandustegevuse statistika nomenklatuur". Tegemist on Euroopa Ühenduse majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatoriga, mis on Euroopa Liidu tasandi seadusandluse objektiks, mis kohustab klassifikaatorit kasutama ühtselt kõigis liikmesriikides.

Otsene riigiabi projektile

Kui projekti tegevuste või partnerite poolt on ülaloodud tingimused täidetud ja riigiabi on olemas, kasutatakse programmis esmajärjekorras üldise grupierandi määruse artiklit 20.

Kõik üldise grupierandi määrusest tulenevad nõuded on juba programmeeritud integreeritud, mistõttu ei ole partneritel vaja midagi projekti rakendamisel ega aruandluse esitamisel teha. Kogu nõutud aruandlusega tegeleb programm. Kas projekt kuulub üldise grupierandi määruse alla, hinnatakse artikli 20 alusel ja kinnitatakse sisu hindamise käigus.

Riigiabi kolmandatele isikutele

Sel juhul ei ole lõplik riigiabi saaja partner ise, vaid organisatsioon, kellele projektipartner abi suunab. See põhimõte kehtib siis, kui vahendusorganisatsioonid (näiteks programmeerimismärkide 1 ja 2 partnerid) osutavad teenuseid sihtrühma ettevõtetele. Teenust saab pakkuda näiteks välisekspertide vaheliste konsultatsioonidena ettevõtte toetamiseks, ettevõtete esindajate reisi- ja majutuskulude tasumiseks üritustel osalemiseks, ettevõtete osalustasude tasumiseks, messidega seotud kulude tasumiseks jms.

Täieliku toetusavalduse koostamisel peab oskama selliseid juhtumeid ette näha. Sellisel juhul peab iga taotleja tagama riigiabi eeskirjade järgimise.

Kolmandatele isikutele antava kaudse abi korral kohaldatakse üldise grupierandi määruse artiklit 20a. See tähendab, et projektipartner võib anda projekti raames ERF-i toetust kuni 20 000 EUR ettevõtja kohta. Partner peab dokumenteerima abisumma arvestuse ja teatama sellest korraldusasutusele/ühissekretariaadile.

Kui vajate rohkem abi, konsulteerige ühissekretariaadi või riikliku vastutava organisatsiooniga.

Pettuse deklaratsioon

Kesk-Läänemere programmi korraldusasutus on pühendunud kõrgete õiguslike, eetiliste ja moraalsete standardite säilitamisele, aususe, objektiivsuse ja aususe põhimõtete järgimisele ning soovib, et teda käsitletaks tema tegevuses pettustele ja korruptsioonile vastandujana. Programmil on pettuse suhtes nulltolerants. Selle poliitika eesmärk on edendada kultuuri, mis takistab pettusi ning hõlbustada pettuste ennetamist ja avastamist ning selliste menetluste väljatöötamist, mis aitavad kaasa pettuste ja nendega seotud õigusrikkumiste uurimisele ning tagavad selliste juhtumite õigeaegse ja asjakohase käsitlemise.

Seda eesmärki jagavad programmi töötajad. Siiski on oluline näha protsessis ka meie partnerite rolli. Kõik potentsiaalsed taotlejad ja projektipartnerid peaksid olema täielikult pühendunud tegutsema avalike hüvede huvides ja koostööst peaks tõusma kasu kõigile. Kuigi projektitöö peab alati olema motiveeritud mingil

tasemel enda huvidest, ei saa omakasu kunagi olla Interregi ja Kesk-Läänemere projekti liikumapanev jõud.

Taotlejatel palutakse enne taotluse esitamist see poliitika läbi lugeda; ja esitada oma taotlus ainult siis, kui nad saavad seda poliitikat järgida.

Igal juhtivpartneril omakorda palutakse see poliitika läbi lugeda ja selle üle oma partneritega ja juhtrühmaga mõelda. Sarnaselt programmiga palutakse projektidel kasutusele võtta vahendid pettuste ennetamiseks ja tuvastamiseks. Selle eesmärk on tagada, et meie ühiseid vahendeid kasutatakse õigesti.

Huvide konflikti olukordade avalikustamiseks on kehtestatud kord.

Mõistet pettus kasutatakse tavaliselt mitmesuguste üleastumiste kirjeldamiseks, sealhulgas vargused, korruptsioon, omastamine, altkäemaksu võtmine, võltsimine, valeandmete esitamine, kokkumäng, rahapesu ja oluliste faktide varjamine. Sageli hõlmab see pettuse kasutamist isikliku kasu saamiseks endale, seotud isikule või kolmandale isikule või kahju tekitamist teisele – kavatsus on võtmeelement, mis eristab pettust eeskirjade eiramisest. Pettusel ei ole mitte ainult potentsiaalne rahaline mõju, vaid see võib kahjustada raha tõhusa ja tulemusliku haldamise eest vastutava organisatsiooni mainet. See on eriti oluline EL-i vahendite haldamise eest vastutava avaliku organisatsiooni jaoks. Korruptsioon on võimu kuritarvitamine erakasu saamise eesmärgil. Huvide konflikt tekib siis, kui „isiku ametiülesannete erapooletu ja objektiivne täitmine on seotud ohtu perekondliku, tundeelu, poliitilise või rahvusliku kuuluvuse, majanduslike huvide või muude ühiste huvide tõttu, näiteks kui see puudutab EL-i rahaliste vahendite taotlejat või saajat”.

Kohustused

Programmi raames on üldine vastutus pettuste ja korruptsiooniriski maandamise eest delegeeritud korraldusasutuse juhile, kes vastutab:

- regulaarse pettuseriski ülevaatamise eest koos riskianalüüsimeeskonna abiga;
- tõhusa pettusevastase poliitika ja pettuste vastu võitlemise kava loomise eest;
- personali pettusteadlikkuse ja koolituse tagamise eest;
- tagamise eest, et korraldusasutus suunab uurimised nende toimumisel viivitamata pädevatele uurimisasutustele.

Auditeerimisasutusel on kohustus pettuseriski ja kehtiva kontrolliraamistiku piisavuse hindamisel tegutseda vastavalt kutsestandarditele.

Pettusest teatamine

Korraldusasutusel on olemas pettustest teatamise kord nii ettevõttesiseselt kui ka vastavalt Euroopa Pettusevastase Ameti nõuetele.

Kõiki aruandeid käsitletakse rangelt konfidentsiaalselt ja kooskõlas [...sisestage asjakohase andmekaitse/avalikustamise seaduse üksikasjad...]. Töötajad, kes teatavad eeskirjade eiramisest või pettusekahtlusest, on kaitstud kättemaksu eest.

Pettusevastased meetmed

Korraldusasutus on kehtestanud proportsionaalsed pettusevastased meetmed, mis põhinevad põhjalikul pettuseriski hindamisel. Eelkõige kasutab see IT-tööriista (ARACHNE) riskantsete toimingute tuvastamiseks ja tagab, et töötajad on pettuseriskidest teadlikud ja saavad pettusevastase koolituse. Korraldusasutus vaatab kõik aset leidnud kahtlustatavad ja tegelikud pettusejuhtumid põhjalikult ja kiirelt läbi eesmärgiga parandada vajadusel sisemist juhtimis- ja kontrollisüsteemi. Kõikidest pettusekahtluse juhtudest teavitatakse edasi politseid, Euroopa Pettusevastast Ametit ning programmis osalevaid ministeeriumeid ja piirkondi.

Kokkuvõte

Pettus võib avalduda mitmel viisil. Korraldusasutusel on pettuste ja korruptsiooni suhtes nulltolerantsi poliitika ning tugev kontrollisüsteem, mille eesmärk on võimaluse piires ära hoida ja avastada pettusi ning leevendada nende mõju, kui need peaksid aset leidma.

4.8. Projekti kommunikatsioon

Tõhus kommunikatsioon on iga projekti õnnestumiseks väga oluline. See aitab teil suhelda projektimeeskonna ja huvirühmadega, tagada projekti tulemuste kasutuselevõtt ning tõsta teadlikkust EL-i rahastamisest ja piiriülese koostöö eelistest.

Kommunikatsioon ei ole oluline puhtalt suhtlemise pärast. Samuti pole see projekti elluviimisest eraldiseisev element. Kommunikatsioon on osa kõigist projektitegevustest ja nõuab hoolikat planeerimist, et projekt õnnestu. Seetõttu peab iga projekt esitama kavandatud lähenemisviisi teabevahetusele ja projekti nähtavusele, lähtudes sellest, mida te oma projektilt ootate, et tagada projekti edukas elluviimine.

Teie projekti asjakohased küsimused kommunikatsiooni osas on:

- Mida me oma kommunikatsiooniga saavutada tahame?
- Kes peab olema teadlik meie projektist ja sellest, mida me teeme?
- Milline on teave ja sõnum igale sihtrühmale?
- Milliseid tegevusi peame eesmärgi saavutamiseks läbi viima?
- Millised kanalid on tõhusad iga sihtrühmaga suhtlemiseks?
- Kuidas me teame, et sõnum jõuab kohale ja kuidas saame oma suhtlust vajadusel kohandada?

Vastused neile küsimustele on projektipõhised. Nendega tuleb arvestada alates projekti ettevalmistamisest kuni projekti lõpuni, kogu projekti elutsükli jooksul. Nii saavutab projekt suurema tõenäosusega oma eesmärgid ning projekti tulemused levivad ja muutuvad jätkusuutlikuks.

Projekti kommunikatsioon on kavandatud projekti tegevuskava osana. **Peamiseks vastutajaks** projekti kommunikatsioonitöö koordineerimise eest tuleks määrata üks projektipartner.

Pidage meeles, et kommunikatsioon on kõigi projektipartnerite ühine kohustus, kes peavad koos tagama aktiivse suhtluse kogu projekti elutsükli jooksul. Samuti on oluline oma suhtlustegevused linkida valitud programmieesmärgiga, et näidata kodanikele suurt pilti ja seda, kuidas teie projekt sellele kaasa aitab.

Kommunikatsioonitegevused varieeruvad olenevalt tuvastatud sihtrühmadest ja neile suunatud sõnumitest, kuid **kõik projektid on kohustatud levitama teavet projekti menetluse, tulemuste ja väljundite kohta**. Projekti saavutuste kohta teabe levitamiseks on ülioluline, et partnerid kasutaksid ja uuendaksid pidevalt oma võrgustikke. Tulemuste avalik kättesaadavus peab olema tagatud ka pärast projekti lõpetamist. Tulemused ja väljundid peavad olema kättesaadavad vähemalt 5 aastat pärast projekti lõppkuupäeva.

Interregi programmide kombineeritud kogemus eelmisel programmiperioodil näitas, et kuigi veebilehed olid paljude projektide jaoks kasulikud kanalid, tuli sageli ette olukordi, kus projektid pühendasid ressursse veebilehe haldamisele, et täita nõuet avaldada oma projektide, partnerite, uudiste, materjalide ja tulemuste kirjeldusi. Need on asjad, mis poleks ilmingimata vajanud eraldi veebilehte. Seetõttu pakub Kesk-Läänemere programm uuel perioodil „Projekti veebiruumi“ valikut, et säästa raha ja toetada projekte nii võrgusuhtlusega kui pakkuda tulemuste avalikku kättesaadavust pärast projektide lõppu.

Kesk-Läänemere projekti veebiruum

Projekti veebiruum on Kesk-Läänemere programmi veebisaidi all iga rahastatud projekti jaoks ette nähtud leht, mis on ühendatud elektroonilise seiresüsteemiga. Igal projekti lehel on teave projekti, partnerite ja oodatavate tulemuste kohta. Programm annab igale projektile juurdepääsuõigused, mis on piiratud nende veebiruumiga, et ise teavet värskendada ja sisu üles laadida (näiteks uudised, sündmused, teabematerjal). Mõne projekti puhul võib teabe jagamiseks piisata projekti veebiruumist, mistõttu pole vaja eraldi veebilehte luua. Loomulikult on projektidel vaba voli ning neid ka julgustatakse kasutama lisaks sotsiaalmeediat, oma partnerite kanaleid ja võrgustikke. Kui aga projektil on põhjendatud vajadus luua tulemuste saavutamiseks eraldi veebileht või tööriist, on enne projekti algust vaja korraldusasutuse/ühissekretariaadi eelnevat nõusolekut.

Ühine sõnum, mida levitada kõigi Kesk-Läänemere projektide vahel

Lisaks nõutavale kommunikatsioonile projektide edenemise kohta peavad Kesk-Läänemere programmi 2021–2027 raames rahastatavad projektid edastama veel ühte üldist sõnumit: EL-ilt saadud rahastuse olemasolu.

Seda sõnumit saab levitada mitmel viisil, nt teavitades sihtrühmi suuliselt või visuaalselt sellest, et EL-i rahastamine on projekti elluviimisel võtmetegur. Kõiki projekte julgustatakse leidma uuenduslikke ja inspireerivaid lahendusi, sealhulgas erinevaid meediakanaleid, et edastada sõnumit EL-i rahastamise olemasolust.

Interregi ühtlustatud kaubamärk

Kõik kaasrahastatud projektid peavad kogu oma suhtluses tunnustama ja reklaamima saadud EL-i toetust. Sellega seoses on Kesk-Läänemere programmi kommunikatsiooni nurgakiviks brändingu ühtlustamine kogu programmi ulatuses, sealhulgas kogu projektibränding.

Euroopa territoriaalse koostöö programmid on ühendanud jõupingutused ühtlustatud visuaalse kaubamärgi ja ühise kaubamärgi loomiseks, mida saab kasutada igas keeles: Interreg. Kooskõlas ELi ühtekuuluvuspoliitika laiemate eesmärkidega eeldatakse, et ühtlustatud kaubamärgialgatusega liitumine vähendab kulutusi ning suurendab lihtsustamist ja tuntust.

Brändi kujundus on midagi enam kui logo: see koosneb iseloomulikest elementidest, nagu värvid, kirjatüübid ja struktuur, mis aitavad lehekülgi küljendada.

Projektidel ei soovitata välja töötada oma projekti logo, kuna sellel on piiratud säilivusaeg. Logo väljatöötamine on kulukas võrreldes kasuga, mida selline eriline bränding võib projektile selle piiratud eluea jooksul tuua. Mõne projekti puhul võib konkreetset logo vajalikuks pidada. See võib juhtuda juhul, kui logo toetab projekti oodatavate tulemuse saavutamist või projekti raames on loodud toode, mille eluiga ületab projekti oma. Sel juhul on enne projekti algust vaja korraldusasutuse/ühissekretariaadi eelnevat nõusolekut.

Rahastatavad projektid on kohustatud oma projektkommunikatsiooni arendamisel järgima programmi brändingut. Määruses sätestatud ühtlustatud Interregi logo mallid ja nõuded antakse projektidele üle vahetult pärast nende kinnitamist.

4.8.1 Määruse nõuded projektkommunikatsiooni kohta

EL määruste kohaselt peavad projektid tagama, et projekti elluviimisel on täidetud järgmised nõuded:

- **EL-i lipp peab olema nähtaval kohal kõikidel avalikkusele või osalejatele jagatavatel kommunikatsioonimaterjalidel** (trükitud ja digitaalsed tooted, veebilehed ja nende mobiilivaated) **koos tekstilise viitega „Kaasrahastab Euroopa Liit”, mis on alati täielikult välja kirjutatud ja paigutatud lipu kõrvale.**
 - EL-i embleemiga koos kasutatav kirjatüüp peab olema lihtne ja kergesti loetav. Lipuga kasutatav kirjatüüp võib olla mis tahes järgmistest fontidest: Arial, Auto, Calibri, Garamond, Tahoma, Trebuchet, Tahoma, Ubuntu ja Verdana.
 - Kasutatav kirjasuurus peab olema proportsionaalne embleemi suurusega.
 - Fondi värvus on olenevalt taustast kas sinine, must või valge.
 - Lipu kõrgus või laius peab olema vähemalt sama suur kui mis tahes muu organisatsiooni logo.
- **Juhtivpartner ja projektipartnerid peavad üldsusele või projektis osalejatele mõeldud dokumentidel ja kommunikatsioonimaterjalidel nähtavalt teatama Interreg Kesk-Läänemere programmi toetusest.**
- **Juhtivpartner ja projektipartner, kellel on veebileht ja sotsiaalmeedia lehed, on kohustatud tagama nendel vähemalt põhiteabe edastamise projekti kohta (sh selle eesmärgid ja tulemused ning Interreg Kesk-Läänemere programmi rahaline toetus). Kui projekt on lõppenud, peab see teave sisaldama**

levitamiseks saadaolevaid peamisi tulemusi ja väljundeid.

- **Kõik projekti partnerorganisatsioonid peavad välja panema avalikkusele hästi nähtavale kohale vähemalt ühe infoplakati** (minimaalne suurus A3 või samaväärne elektrooniline väljapanek), mis teavitab projektist ja toob esile Interreg Kesk-Läänemere programmi toetuse. Kui toetusesaaja on füüsiline isik, tagab ta võimaluste piires, et üldsusele nähtavas kohas või elektroonilise kuvari kaudu on kättesaadav asjakohane teave, mis tõstab esile EL-i toetust Interreg Kesk-Läänemere programmist.
- Projekt, mille **kogueelarve on üle 100 000 euro, peab üles panema avalikkusele selgelt nähtava tahvli või stendi** kohe, kui füüsilise investeeringuga seotud toimingute füüsilist elluviimist on alustatud või seadmed on ostetud. Nii tahvil kui stendil peavad olema ülalmainitud viited Interregi Kesk-Läänemere programmile.
- Korraldusasutus teavitab projekti, kui seda peetakse strateegiliselt oluliseks. Strateegilise tähtsusega projektid peavad korraldama kommunikatsiooniürituse, kuhu tuleb õigeaegselt kaasata Komisjon ja korraldusasutus.

Olulisemad EL-i tasandi määrused ja reeglid kommunikatsiooni ja nähtavuse kohta on järgmised:

- Määrus 2021/1059, mida nimetatakse „Interregi määruseks“
- Määrus 2021/1060, mida nimetatakse „CPR-i määruseks“
- Euroopa Liidu ametlik veebileht, **EL-i embleemi kasutamine**

4.8.2 Logode ja viidete kasutamise tehnilised juhised

Oluline on veenduda, et vajalikke logosid ja viiteid kasutatakse õigesti (Joonis 8). Mistahes materjal või teabetevõtte, näiteks projekti korraldatud seminar, mis ei sisalda nõutavaid viiteid EL-ile ja programmile, ei ole abikõlblik ja seega ei saa projektipartner nende jaoks kaasrahastamist. Projekti sisekoosolekut ei peeta teabetevõtteks. Kuna nõutavate viidete puudumisel võivad olla üsna rasked (rahalised) tagajärjed, kasutage neid kindlasti. Ärge unustage alati kontrollida ka teiste kaasfinantseerijate nõudeid kommunikatsioonitegevusele ja järgida nendes küsimustes riiklikke eeskirju (nimetatud ka avalikustamissooeteks).

Lühidalt, vajalik viide on järgmine:

Kesk-Läänemere programmi Interreg logo ja EL-i lipp tekstiviitega „Kaasrahastab Euroopa Liit“ (Joonis 7).

Central Baltic Programme

Joonis 7. Vajalik viide EL-i-le ja programmile

Vajalike elektrooniliste logofailide erinevad versioonid tuleb alla laadida programmi kodulehelt www.centralbaltic.eu. Eelistatakse kaasasolevate failide kasutamist EL-i lipu ja muude viidetega, kuna need järgivad EL-i Komisjoni poolt kehtestatud graafilisi nõudeid (värvid, fondid).

Kui kommunikatsioonireeglitest ei peeta kinni ja olukorda ei ole võimalik parandada, võib kuni 2% kogu projekti eelarvest lugeda abikõlbmatuks.

Täpsem teave logode ja viidete kasutamise kohta on lisatud projekti elluviimise juhendisse, mis tehakse kättesaadavaks programmi veebilehel.

Programmi tugi

Meil on olemas kommunikatsioonistrateegia (Kesk-Läänemere programmi kommunikatsioonistrateegia), mis toetab programmi edukat elluviimist. Programmi kommunikatsioonistrateegia peamised eesmärgid on järgmised:

- toetada projekte kõigis projekti elluviimise etappides;
- toetada ja julgustada projekte nende kommunikatsioonitegevustes;
- teha programmi tulemused ja eelised programmi piirkonnas laialdaselt tuntuks.

Lisaks projekti kontaktisikule ühissekretariaadis teevad projektidega kommunikatsioonialast koostööd ka programmi kommunikatsioonijuht ja riiklikud kontaktpunktid.

Toetus hõlmab koolitusseminare, teabematerjale ning toetust projekt uuenduste ja -tulemuste levitamisel. Projekte julgustatakse olema aktiivne ühissekretariaadiga koostöös, pidades silmas nende vajadusi projekti kommunikatsiooni tõhusaks muutmisel.

Vastavalt määrusele¹ avaldab ühissekretariaat programmi veebilehel iga rahastatud projekti kohta vähemalt järgmise teabe:

- kõigi projektipartnerite nimed (sh juhtivpartner);
- projekti lühikirjeldus;
- projekti kestus;
- projekti kogumaksumus;
- asjaomane ERF-i ja programmi eesmärk;
- EL-i kaasfinantseeringu määr;
- projekti geograafiline asukoht;
- projekti sekkumise tüüp.

¹ Ühissätete määrus (EL) 2021/1060 (artikkel 49): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.231.01.0159.01.EST&toc=OJ%3AL%3A2021%3A231%3ATOC

4.9. Auditid

Kontrolljälj

Kontrolljälj on projektaruannete hindamisel ülioluline. Seda võib kirjeldada kui andmeid, mis näitavad, kuidas projekti rahastust on kasutatud. Projektipartnerid peavad auditi eesmärgil säilitama kõik ametlikud failid, dokumendid ja andmed projekti kohta tavapärasel andmekandjatel (fotokoopiate, mikrofišside ja elektrooniliste versioonidena) turvalisel ja korrapärasel viisil 5 aastat pärast projekti sulgemist korraldusasutuse poolt.

Projekti arveid tuleb säilitada ja need peavad olema iga partneri raamatupidamises jälgitavad. Juhtivpartner ja teised projektipartnerid peavad tagama, et kogu projektiga seotud raamatupidamisdokumentatsioon on eraldi dokumenteeritud ja kõikidel projektiga seotud maksetel on selgelt eristatav raamatupidamiskood. Vastutav partner säilitab kõik kuludega seotud abimaterjalid ning projekti väljundite ja tulemuste näited. Juhtivpartner vastutab ühissekretariaadi teavitamise eest kõigist projekti dokumentatsiooni omavatest asutustest, uuendades teavet Jemsis. Dokumente säilitatakse originaalide või originaalide tõestatud koopiatena või üldtunnustatud andmekandjatel, sealhulgas originaaldokumentide elektrooniliste versioonidena või ainult elektroonilisel kujul olemasolevate dokumentidena.

Riiklik kontroll

Riiklik kontroll tähendab projekti kulude sihtotstarbelist kontrolli, mida tehakse projektipartneri (sh juhtivpartneri) tasandil. Praktikas tähendab see seda, et iga aruandeperioodi lõpus täidab iga projektipartner partneriaruande ja esitab selle koos kõigi kohustuslike lisadega Jemsi kaudu.

Igas liikmesriigis/Ahvenamaal on kontrollide läbiviimiseks määratud asutus. Auditid on partneritele tasuta.

Määratud riiklikud kontrollasutused on:

Eesti: Riigi Tugiteenuste Keskus

Soome: Helsingi-Uusimaa piirkonnanõukogu

Läti: Läti Vabariigi Keskkonnakaitse ja Regionaalarengu Ministeerium

Rootsi: Rootsi Majandus- ja Regionaalkasvu Agentuur

Ahvenamaa: Ahvenamaa valitsus, kaubanduse ja tööstuse osakond

Vastavalt EL-i eeskirjadele on riiklikul kontrollasutusel projekti kulude kontrollimiseks aega kolm kuud, mida arvestatakse aruande riiklikule kontrollile esitamisest. Nad kontrollivad projekti raamatupidamisarvestusse kantud kulusid ja tõendavaid dokumente (nt arveid, lepinguid, töötundide aruannet ja riigihanke dokumentatsiooni) ning lihtsustatud kuluvalikute õiget rakendamist.

Kontrollerid kontrollivad tegelike kulude kontrolljälge. Kontrolljälj peab võimaldama kontrolleritel siseneda vastava projektipartneri juhtimissüsteemi ja lõpuks jälgida kõiki deklareeritud kulusid algsete arvete või muude samaväärsete dokumentideni.

Riiklikul kontrollasutusel on kontrolli tegemiseks aega kolm kuud. Kell peatub siis, kui riiklik kontrollasutus saadab partneritele küsimused ja ajaarvestus algab uuesti vastuste laekumisel, mistõttu on ülimalt oluline, et partnerid järgiksid seatud tähtaegu.

Pärast seda, kui kontroller on kontrolli läbi viinud, esitatakse dokumentatsioon (riikliku kontrollasutuse sertifikaat ja aruanne) Jemsi kaudu.

Kohapealsed kontrollid

Riiklikud kontrollerid viivad läbi ka kohapealseid kontrolle. Kohapealne kontroll tähendab seda, et kontroller külastab projektipartnerit ja kontrollib, kas taotluses heaks kiidetud teenuste ja toodete ostmine on projekti elluviimise ajal ka tegelikult toimunud ning kas sellega seotud protsessid (nt riigihanked, arhiveerimine ja raamatupidamine) on läbi viidud vastavalt reeglitele.

Teise taseme audit

Auditeerimisasutus on üks Kesk-Läänemere programmiasutustest. Ta viib läbi auditeid, et tagada üksikute projektide ja programmi nõuetekohane toimimine. Auditeerimisasutust abistab audiitorite rühm, mille delegeerib iga programmi liikmesriik.

Auditeeritavad projektid valitakse välja sobiva valimimeetodi alusel, mis tähendab, et teise taseme kontrolliks saab valida ühe või mitu projektpartnerit. Audiitorrühma abiga kontrollib auditeerimisasutus kõiki vastava perioodi kulusid ja tõendavate dokumentide originaaldokumente tegelike kulude osas.

Auditi aruandluse protseduur koosneb kahest etapist: auditiaruande projekt ja lõpparuanne. Auditeeritav organisatsioon saab kommenteerida auditiaruande projekti tulemusi ja järeldusi. Audiitorrühma vastav siseriiklik liige (audiitor) edastab lõpparuande auditeerimisasutusele ja auditeeritavale.

Finantskorrektsioonid

Kui mistahes kulu osutub projekti kestuse ajal või pärast seda abikõlbmatuks, tehakse korrektsioon. Kui riiklik kontrollasutus või ühissekretariaat tuvastab mitteabikõlbliku kulu, tehakse korrektsioon, lahutades summa vastava aruandeperioodi projekti maksest. Sellistel juhtudel ei mõjuta see projekti eelarvet.

Tegelikel kuludel ja eri tüüpi lihtsustatud kuluvalikutel on erinevad mehhanismid selle kohta, millised kulud on abikõlbmatud või kuidas abikõlbmatuid kulusid käsitleda. Kõige tähtsam on meeles pidada, et kui kindlamääraline baaskulu osutub abikõlbmatuks, mõjutab see ka kindlat määra.

Kui abikõlbmatu kulu avastatakse pärast projekti väljamakse tegemist ja korraldusasutus on kulust Euroopa Komisjonile aru andnud, teeb korrektsiooni korraldusasutus. Korraldusasutus võib kas alata muudatusprotsessi projekti eelarve vähendamiseks vastava summaga, teha mahaarvamisi järgmisest aruandest ja maksest või saata juhtivpartnerile sissenõudmiskirja, milles palub juhtivpartneril raha korraldusasutusele tagasi maksta. Kui abikõlbmatu kulu on teinud teine partner, saab juhtivpartner raha sellelt partnerilt. Sel juhul vähendatakse projekti ERF-i kogusummat ja sama summat ei tohi projekt uuesti kasutada. Protsessi täpsemad üksikasjad on sätestatud toetuslepingus.

Kui korraldusasutusel on põhjust kahtlustada projekti raha petturlikku kasutamist, võib ta vähendada eelarvet ka vaidlusaluse summa võrra.

Riigihangetega seotud finantskorrektsioonid tehakse vastavalt Komisjoni otsusele¹ EL-i rahastatavatele kuludele tehtavate finantskorrektsioonide kindlaksmääramiseks riigihangete suhtes kohaldatavate eeskirjade eiramise korral.

Suuniste loogikat laiendatakse vajaduse korral muud tüüpi mahaarvamistele.

Juhtudel, kus otsuse tegemine võib olla keeruline ja ühest õiget vastust ei pruugi olla, saavad kõigi tasandite (riiklik kontrollasutus, teise tasandi audit ja programmiorganid) audiitorid rakendada professionaalset hinnangut. Professionaalne hinnang on protsess, mida kasutatakse hästi põhjendatud järelduse tegemiseks, mis põhineb järelduse tegemise ajal kättesaadavatel asjakohastel faktidel ja asjaoludel. Protsessi oluline osa on piisavate teadmiste ja kogemustega inimeste kaasamine. Professionaalne hinnang hõlmab mõistlike alternatiivide tuvastamist ilma erapoolikusest; seetõttu on selle rakendamisel võtmetähtsusega teabe hoolikas ja objektiivne kaalumise, mis võib tunduda järeldusega vastuolus olevat. Lisaks on nii professionaalne skeptitsism kui objektiivsus protsessi ja sobiva järelduseni jõudmiseks hädavajalikud.

Muud kontrollid

Euroopa Komisjon ja mis tahes muu programmiorgan võib teostada ka muid projektide kontrole. Lisaks on ühissekretariaadil, korraldusasutusel ja auditeerimisasutusel õigus teha vajalikke kontrole projekti tasandil, et tagada programmis usaldusväärse finantsjuhtimise ja kontrollisüsteemi rakendamine.

1 Brüssel, 14.5.2019 C(2019) 3452 lõplik

4.10. Projekti lõpetamine

Projekti lõpetamiseks peaksite aegsasti valmistuma.

Ühekuuline sulgemisperiood on aeg, mille jooksul juhtivpartner peab projekti lõpetama. Sulgemisperioodi jooksul võivad juhtivpartneril tekkida ainult projektijuhtimiskulud (palgad ja nendega seotud kindlad määrad). Kõik sulgemisperioodil või enne seda tehtud kulud tuleb välja maksta enne projekti lõppu. See tähendab, et kõik projekti kulud peavad olema tehtud ja välja makstud (sh vajalikud maksud jms) projekti kestuse jooksul.

Projekti lõppemise ja töölepingute lõppemisega seotud võimalike riskide osas tuleks teha realistlikud plaanid. Kuna tegevused on lõppenud, ei pruugi mõned projektipartnerid olla enam nii pühendunud, on võtnud endale uued ülesanded, töötajad võivad olla partnerorganisatsioonist lahkunud jne. Seetõttu on väga oluline alustada vastava teabe kogumist õigeaegselt. Juhtivpartner vastutab selle eest, et sulgemismeetmete jaoks oleks enne kinnitatud taotlusvormil märgitud tegelikku lõppkuupäeva reserveeritud piisavalt ressursse ja aega.

Projekti lõpetamise faasis on ka teie viimane võimalus kohtuda kõigi projektipartneritega ja hinnata koos, kas teie projekt on olnud edukas. Kuid see ei tähenda ainult kontrollimist, kas tegite kõik, mida taotlusvormis lubasite, vaid ka võimalust teha kindlaks parimad praktikad ja omandatud õppetunnid ning arutada, kuidas tagada oma projekti saavutuste jätkusuutlikkus.

Üks ülesanne on uuendada oma projekti veebiruumi centralbaltic.eu veebilehel. Teave peaks sisaldama projekti tulemuste kokkuvõtet ja linke kõikidele väljunditele ja tulemustele.

Kui aruandeaasta, mil teie lõppmakse aruanne on komisjonile esitatud, on lõppenud, teavitab korraldusasutus juhtivpartnerit kirja teel projekti lõpetamisest ja ülejäänud ülesannetest.

Juhtivpartner on kohustatud tagama, et teave peamiste tulemuste ja väljundite kohta jääb levitamiseks kättesaadavaks.

Lisateavet projekti lõpetamise kohta leiate projekti elluviimise juhendist.

4.11. Tööülesanded pärast projekti lõppu

Kuigi projekt on lõppenud, on partneritel veel mitmeid kohustusi. Kõik partnerid peaksid end nende konkreetsete reeglitega kurssi viima ja neid täpselt järgima. Juhtivpartner vastutab selle eest, et kõik partnerid oleksid nendest reeglitest teadlikud ja neid järgiksid.

Tulemuste aruandlus

Projektidel palutakse esitada aruanne oma tulemusnäitajate kohta aasta pärast tegevuste lõppu. Peate tagama andmete õigeaegse kogumise ja esitamise. Programm küsib ka üldist teavet väljundite ja tulemuste kestvuse ning järeltegevuste kohta pärast projekti lõppu.

Investeeringud

Investeeringutega projekt võib olla sunnitud ERF-i osamakse tagasi maksma, kui tootmistegevus lakkab või viiakse programmialast väljapoole; kui toimub omanikuvahetus, mis annab ettevõttele või avalik-õiguslikule asutusele põhjendamatu eelise; või kui on toimunud oluline muudatus, mis mõjutab projekti olemust, eesmärke või rakendustingimusi, kahjustades projekti esialgseid eesmärke. See kohustus püsib juhtivpartneril kuni 10 aastat pärast lõppmakse tasumist. Juhtivpartner peab sellistest muudatustest eelnevalt teavitama korraldusasutust (Edela-Soome piirkonnakoostöökeskust), et korraldusasutus saaks hinnata olukorda ja vajalikke tegevusi.

Dokumentide kättesaadavus

Partnerid peavad hoidma kättesaadavana kõiki projekti kulude, väljundite ja tulemustega seotud dokumente 5 aastat pärast projekti lõpetamist korraldusasutuse poolt. Riigiabiga projektide puhul tuleb dokumente säilitada 10 aastat alates abi andmise kuupäevast. Pange tähele, et riiklikud eeskirjad võivad nõuda dokumentide pikemat säilitamist.

Projekti võivad EL-i, riiklikud või muud auditeerimisasutused auditeerida ka pärast selle lõpetamist. Projektipartnerid on kohustatud abistama audiitoreid ja andma neile kogu vajalikku teabe ja materjalid. Projekt peaks esitama korraldusasutusele ka iga partneri kontaktandmete loendi, et kontaktid oleksid saadaval pärast projekti lõppu. Kontaktid peaksid tavaliselt olema pigem organisatsiooni kui üksikisiku kohta, et tagada sõnumi kättesaamine.

Projekti väljundite ja tulemuste säilitamine

Kuigi projekt on lõppenud, on eesmärk, et projekti väljundid või tulemused või koostöö ei peatuks. Partnerid peaksid kavandama projekti väljundite ja tulemuste säilitamise ja ajakohastamise juba projekti elluviimise ajal.

Projektidelt küsitakse teavet tulemuste kohta aasta pärast projekti lõppemist. Partnerid peavad tagama teabe kogumise ja selle edastamise, kui seda nõutakse.

5. Lisad

LISA 1: Kohaldatavad eeskirjad

EL-i projekti elluviimisel tuleb arvestada mitmete EL-i, programmi ja riikliku tasandi regulatsioonide või reeglitega. Allpool on loetelu peamistest teabeallikatest. Loetelu pole ammendav.

Kõige olulisemad EL-i tasandi määrused ja reeglid on:

- määrus (EL) nr 2021/1060, edaspidi „CPR-i määrus“ (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>);
- määrus (EL) nr 2021/1059, edaspidi „Interregi määrus“ (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj>);
- määrus (EL) nr 2021/1058, edaspidi „ERF-i määrus“ (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj>);
- riigihangete ja turgudele sisenemise reeglid;
- keskkonnakaitse;
- meeste ja naiste võrdsed võimalused;
- riigiabi/üldise grupierandi määruse eeskirjad.

Kui teatud teema kohta kehtivad EL-i eeskirjad, on need programmi- ja riiklike eeskirjade suhtes ülimuslikud. Programmijuhend on seda loogikat silmas pidades juba koostatud, kuid kui ükski ülaltoodud EL-i reeglist ei reguleeri teatud teemat, kehtivad sellele riiklikud eeskirjad.

LISA 2: Indikaatorite kirjeldused

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	PSR1
2	Indikaatori nimi	Ettevõtted, kellel on müügitulemused ja lepingud uutel turgudel
3	Mõõtühik	Ettevõtte
4	Indikaatori tüüp	Programmispetsiifiline tulemusindikaator
5	Lähtepunkt	0
6	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	300 (10-15 projekti, igaüks saavutab ca 15-20 müüki)
7	Prioriteet (P)	P 1 Innovaatiline Kesk-Läänemere ettevõtluskeskkond
8	Programmieesmärk (PE)	PE 1 Rohkem eksportivaid Kesk-Läänemere piirkonna VKE-sid
9	Definitsioon ja sekkumisloogika mõisted	Uued turud on määratletud kui turud väljaspool EL-i/EFTA-d. Lepingud (teenuste või toodete müügiks) rahvusvaheliste organisatsioonidega on võrdväärsed uute turgudega: kui nende organisatsioonide peakorterid asuvad väljaspool Kesk-Läänemere programmi piirkonda. Sihtrühma ettevõtete müük peaks toimuma ühistegevuse kaudu uutele turgudele projekti tegevuste otsese tulemusena. Loendataval ettevõttel peab olema kirjalik leping, tehingutõend või samaväärne tõend sihtturu ostjaga kaupade või teenuste kohaletoimetamiseks. Müügi- ja lepingute all mõistetakse kirjalikke dokumente, sealhulgas maksetõendeid, ostjatele saadetud saadetiste tõendeid, muid samaväärseid kirjalikke dokumente (paber- või digitaalsed dokumendid). Selle näitaja alla arvestamiseks peaksid saavutatud uute turgude müügid ja lepingud olema programmi kaudu antava mitterahalise toetuse otsene tulemus. Turismisektori ja muude teenindussektorite müüki arvestatakse juhul, kui välisostja kasutab teenust Kesk-Läänemere programmi piirkonnas – turistide ostud uutelt sihtturgudelt. Projektipartnerid vastutavad osalevate ettevõtete ja nende saavutatud müügi üle arvestuse pidamise eest (ettevõtte nimi, kontaktisiku nimi, müügi/lepingu tõendid). Kehtivad konfidentsiaalsusreeglid: müügi- ja tehinguteavet ei avaldata ilma asjaomase ettevõtte loata.
10	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. ÜS esitab eraldi teabepäringud 1 aasta pärast projekti lõppu.
11	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
12	Summeerimine	Summeeritakse projekti tasandil kogu projekti kestuse jooksul ja programmi tasandil, et hõlmata kõikide projektide panuste saavutusi.
13	Aruandlus	Igal aastal alates 2. täisaastast ja pärast projekti lõppu (1 täisaasta pärast projekti lõppu).
14	Viited	
15	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
16	Märkmed	
17	Näited	Kesk-Läänemere 2014-21 programmi EE 1.3 projektid

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC004=RC001
2	Indikaatori nimi	Mitte-finantsilise toega ettevõtted
3	Mõõtühik	Ettevõtte
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
6	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	1000 (10-15 projekti igas ca 80 aktiivselt osalevat sihtrühma ettevõtet)
7	Prioriteet	P 1 Innovaatiline Kesk-Läänemere ettevõtluskeskkond
8	Programmieesmärk	PE 1 Rohkem eksportivaid Kesk-Läänemere piirkonna VKE-sid
9	Definitsioon ja mõisted	Ettevõtted on selle näitaja mõistes kasumile orienteeritud organisatsioonid, mis toodavad kaupu ja teenuseid turu vajaduste rahuldamiseks. Ettevõtete klassifikatsioon: • mikroettevõtte (<= 10 töötajat ja aastakäive ≤ 2 miljonit eurot või bilanss ≤ 2 miljonit eurot); • väikeettevõtte (10-49 töötajat ja aastakäive >2 miljonit eurot - 25 ≤ 10 miljonit eurot või bilanss > 2 miljonit eurot - ≤ 10 miljonit eurot); • keskmise suurusega ettevõtte (50–249 töötajat ja aastakäive >10 miljonit eurot - ≤ 50 miljonit eurot või bilanss eurodes > 10 miljonit eurot - ≤ 43 miljonit eurot). Kui üks kahest künnisest (töötajate arv ja aastakäive/bilanss) on ületatud, liigitatakse ettevõtte üldtoodud suurskategoriasse. Toetatud ettevõtte suurust mõõdetakse taotluse esitamise hetkel. Osalust arvestame projektitegevustest, millest ettevõtete esindajad aktiivselt osa võtavad. Arvesse ei lähe ainult teabe (uudiskirjad, e-kirjad) saamine ja muud passiivsed tegevused. 1 ettevõtte võib osaleda mitmes projektitegevuses, kuid arvesse läheb 1. Ühest ettevõttest võib olla rohkem kui 1 esindaja – arvesse läheb 1. Projektipartnerid vastutavad osalevate ettevõtete üle arvestuse pidamise eest. Andmed peaksid sisaldama ettevõtete nimesid, kontaktandmeid ja seda, millistes projektitegevustes osaleti.
10	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Eraldi taotlused ÜS-i poolt.
11	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
12	Summeerimine	Summeeritakse projekti tasandil kogu projekti kestuse jooksul ja programmi tasandil, et hõlmata kõikide projektide panuste saavutusi.
13	Aruandlus	Igal aastal terve aasta saavutustena ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.
14	Viited	
15	Vastav ettevõtte näitaja	
16	Märkmed	
17	Näited	Kõik Kesk-Läänemere 2014-21 programmi EE 1.1 ja EE 1.3 projektid

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RCR04
2	Indikaatori nimi	VKE-d, kes juurutavad turunduse või organisatsiooni tasandil uuendusi
3	Mõõtühik	Ettevõtte
4	Indikaatori tüüp	ERF-i tulemusnäitaja
5	Lähtepunkt	0
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	pole nõutud
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	200 (10-15 teostatud projektiga saavutatavad turunduse või organisatsioonilisel tasandil uuendusi ca 15 ettevõtet)
8	Prioriteet (P)	P 1 Innovaatiline Kesk-Läänemere ettevõtluskeskkond
9	Programmieesmärk (PE)	PE 1 Rohkem eksportivad Kesk-Läänemere piirkonna VKE-sid
10	Definitsioon ja sekkumisloogika mõisted	Kasutaksime seda väljundina projekti tasandil (kuna juurutatud turundus- ja organisatsiooniuuendustel on eesmärk saavutada müük sihtturgudel), olles verstapostiks sihipäraste tulemuste (saavutatud müükide) osas. Programmi tasandil edastame selle EK-le üleeuroopalise summeerimise eesmärgil. Turundusinnovatsioon on uue turunduskontseptsiooni rakendamine või strateegia, mis erineb oluliselt ettevõtte olemasolevast turunduse meetoditest ja mida pole varem kasutatud. See tähendab märkimisväärsed muudatusi toote disainis või pakendis, tooteasetuses, toote pakkumises või hinnakujunduses. Näitaja ei hõlma hooajalist, regulaarset ega muid rutiinseid muudatusi turundusmeetodites. Organisatsiooniline innovatsioon on uus organisatsiooniline meetod ettevõtte äritavades (sh teadmusjuhtimine). Organisatsiooniline uuendus peab olema juhtkonna strateegiliste otsuste tulemus ja ellu viidud projekti toel. See indikaator ei hõlma ühinemisi ega omandamisi. Ettevõtte definitsiooni kohta vt RCO04/RCO01. Turundus- või organisatsioonilist uuendust juurutavate VKE-de arv pakutavate toetuste raames. Projektipartnerid vastutavad osalevate ettevõtete ja nende saavutatud turundus- või organisatsiooniliste uuenduste üle arvestuse pidamise eest. Ühel ettevõttel võib olla rohkem kui 1 uuendus, kuid arvesse läheb 1. Kirjed peaksid sisaldama ettevõtete nimesid, kontaktandmeid ja seda, millistes projektitegevustes osaleti.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Summeeritakse projekti tasandil kogu projekti kestuse jooksul ja programmi tasandil, et hõlmata kõikide projektide panuste saavutusi. Ettevõtet arvestatakse üks kord, olenemata sellest, mitu korda ta saab toetust sama konkreetse eesmärgiga seotud tegevuste osas.
14	Aruandlus	Igal aastal terve aasta saavutusena ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC087
2	Indikaatori nimi	Piiriülesest koostööd tegevad organisatsioonid
3	Mõõtühik	Organisatsioonid
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	80 (10-15 rahastatud projekti, keskmiselt 5-6 partneriga)
8	Prioriteet	P 1 Innovaatiline Kesk-Läänemere ettevõtluskeskkond
9	Programmieesmärk	PE 1 Rohkem eksportivaid Kesk-Läänemere VKE-sid
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab organisatsioone, kes teevad ametlikku koostööd toetatud projektide raames. Selles näitajas on arvesse võetud juriidilised isikud ja projektipartnerid, nagu on märgitud taotluse rahastamislepingus. Arvesse lähevad mõlemat tüüpi projektide (tavaliste ja väikeprojektide) raames koostööd tegevad organisatsioonid.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Eraldi taotlused ÜS-i poolt.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Projektipartnerid arvestatakse programmi tasandil. Kui organisatsioon osaleb rohkem kui 1 projektis, läheb arvesse 1.
14	Aruandlus	Igal aastal (12 kuud)
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	PSR2
2	Indikaatori nimi	Kasvuettevõtete arv
3	Mõõtühik	Ettevõte
4	Indikaatori tüüp	Programmispetsiifiline tulemuse indikaator
5	Lähtepunkt	0
6	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	200 (8-10 projekti – igauks saavutab keskmiselt 20)
7	Prioriteet	P 1 Innovaatiline Kesk-Läänemere ettevõtluskeskkond
8	Programmi eesmärk	PE 2 Rohkem uusi Kesk-Läänemere kasvuettevõtteid
9	Definitsioon ja mõisted	Kasvuettevõtte staatus tuleks saavutada projektipartnerite ühistegevuse kaudu osalevate sihtrühma ettevõtete jaoks, mis on projekti tegevuste otsene tulemus. Kasvuettevõtte on määratletud järgmiselt: ettevõtte, mis kaasas investeeringuid; ettevõtte, mis kinnitas oma kohalolekut väljaspool koduturgu; ettevõtte, mis töötas välja ärimudeli, uue toote/teenuse; ettevõtte, mis laiendas võtmemeeskonda; ettevõtte, mis ühines teise ettevõttega või omandas teise ettevõtte; ettevõtte, mis osales IPO-l. Selle näitaja alla arvestamiseks peaks kasvuettevõtte olema programmi kaudu antava mitterahalise toetuse otsene tulemus. Partnerid vastutavad osalevate ettevõtete ja nende saavutatud kasvu kohta arvestuse pidamise eest (ettevõtte nimi, kontaktisiku nimi, tõendid kasvu kohta). Kehtivad konfidentsiaalsusreeglid: teavet ei avaldata ilma asjaomase ettevõtte loata.
10	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. ÜS-i taotlused.
11	Aja mõõtmine	Igal aastal alates projekti 2. täisaastast
12	Summeerimine	Summeeritakse projekti tasandil kogu projekti kestuse jooksul ja programmi tasandil, et hõlmata kõikide projektide panuste saavutusi. Pärast projekti lõppu, 1 aasta pärast projekti lõppemist.
13	Aruandlus	Igal aastal alates projekti 2. täisaastast ja pärast projekti lõppu (1 täisaasta pärast projekti lõppu).
14	Viited	
15	Vastav ettevõtte näitaja	
16	Märkmed	
17	Näited	ei kohaldata

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC004 = RC001
2	Indikaatori nimi	Mitte-finantsilise toega ettevõtted
3	Mõõtühik	Ettevõte
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	800 (8-12 projekti, igas osaleb aktiivselt ca 70-80 ettevõtet)
8	Prioriteet	P 1 Innovaatiline Kesk-Läänemere ettevõtluskeskkond
9	Programmiesmärk	PE 2 Rohkem uusi Kesk-Läänemere kasvuettevõtteid
10	Definitsioon ja mõisted	Ettevõtted on selle näitaja mõistes kasumile orienteeritud organisatsioonid, mis toodavad kaupu ja teenuseid turu vajaduste rahuldamiseks. Ettevõtete klassifikatsioon: • mikroettevõtte (<= 10 töötajat ja aastakäive ≤ 2 miljonit eurot või bilanss ≤ 2 miljonit eurot); • väikeettevõtte (10-49 töötajat ja aastakäive >2 miljonit eurot - 25 ≤ 10 miljonit eurot või bilanss > 2 miljonit eurot - ≤ 10 miljonit eurot); • keskmise suurusega ettevõtte (50–249 töötajat ja aastakäive >10 miljonit eurot – ≤ 50 miljonit eurot või bilanss eurodes > 10 miljonit eurot – ≤ 43 miljonit eurot). Kui üks kahest künnisest (töötajate arv või aastakäive/bilanss) on ületatud, liigitatakse ettevõtted ülaltoodud suurskategoriasse. Toetatud ettevõtte suurust mõõdetakse taotluse esitamise hetkel. Osalust arvestame projektitegevustest, milles ettevõtete esindajad aktiivselt osa võtavad. Arvesse ei lähe ainult teabe (uudiskirjad, e-kirjad) saamine ja muud passiivsed tegevused. 1 ettevõtte võib osaleda mitmes projektitegevuses – arvesse läheb 1. Ühest ettevõttest võib olla rohkem kui 1 esindaja – arvesse läheb 1. Projektipartnerid vastutavad osalevate ettevõtete üle arvestuse pidamise eest. Andmed peaksid sisaldama ettevõtete nimesid, kontaktandmeid ja seda, millistes projektitegevustes osaleti.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Summeeritakse projekti tasandil kogu projekti kestuse jooksul ja programmi tasandil, et hõlmata kõikide projektide panuste saavutusi.
14	Aruandlus	Igal aastal terve aasta saavutusena ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC087
2	Indikaatori nimi	Piiriülesest koostööd tegevad organisatsioonid
3	Mõõtühik	Organisatsioonid
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	0
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	pole nõutud
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	70 (8-12 projekti, keskmiselt 5-6 partneriga)
8	Prioriteet	P 1 Innovaatiline Kesk-Läänemere ettevõtluskeskkond
9	Programmieesmärk	PE 2 Rohkem uusi Kesk-Läänemere kasvuettevõtteid
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab organisatsioone, kes teevad ametlikku koostööd toetatud projektide raames. Selles näitajas on arvesse võetud juriidilised isikud ja projektipartnerid, nagu on märgitud taotluse rahastamislepingus. Arvesse lähevad mõlemat tüüpi projektide (tava- ja väikeprojektide) raames koostööd tegevad organisatsioonid.
11	Andmete kogumine	Kontrollasutuse seiresüsteem.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Projektipartnereid arvestatakse programmi tasandil. Kui organisatsioon osaleb rohkem kui 1 projektis, läheb arvesse 1.
14	Aruandlus	Igal aastal.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	PSR3
2	Indikaatori nimi	Uued paremad toote-/teenusetsükliid/tootmisahelad
3	Mõõtühik	Piiriülene ringmajanduse ahel/tsükkel
4	Indikaatori tüüp	Programmispetsiifiline tulemusindikaator
5	Lähtepunkt	0
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	pole nõutud
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	10 (8–10 projektiga saavutatakse 1–2 täiustatud ahelat/tsükliit)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 3 Ühised ringmajanduse lahendused
10	Definitsioon ja mõisted	Projektid peaksid olema suunatud Kesk-Läänemere programmi piirkonna piiriüleste toote-/teenuseahelate täiustamisele. Tootmisahel paraneb, kui saavutatakse järgmine mõju: • esmase materjali koguste kasutamise vähendamine ja/või • vähenenud jäätmekogused ja/või • taaskasutatud toodete ja materjalide kogused. Üks projekt saab sisaldada ühe või kõigi kolme tulemusnäitaja komponenti. Iga fookuses oleva tootmisahela jaoks määrab lähtetaseme projekti tegevuste algus. Eesmärk on seatud sellele, mida tuleks saavutada. Kui seatud eesmärk on saavutatud, loetakse tootmisahel „täiustatuks“. Parenduste mõõtmise lähenemine ja metoodika on projekti 1. etapi kohustuslik osa (pärast projekti alustamist enne põhilisi rakendustegevusi). Parendamise lähtepunkt ja eesmärk tuleks paika panna numbriliselt.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Summeerimine	Võimalike täiustuste (parenduste) erinevaid komponente ei summeerita. Kui parendused saavutatakse ühes või enamas komponendis, loetakse see „täiustatud tootmisahelaks“ – arvuliselt 1. Ühe projektiga saab täiustada rohkem kui 1 tootmisahelat. Kõigi projektide täiustatud ahelad summeeritakse programmi tasemel üheks numbriliseks väärtuseks.
14	Aruandlus	Igal aastal alates projekti 2. täisaastast ja pärast projekti lõppu (1 täisaasta pärast projekti lõppu).
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC087
2	Indikaatori nimi	Piiriülelset koostööd tegevad organisatsioonid (projektipartnerid)
3	Mõõtühik	Organisatsioon
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	0
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	pole nõutud
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	80 (keskmiselt 10-15 projekti 5-7 partneriga)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 3 Ühised ringmajanduse lahendused
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab organisatsioone, kes teevad ametlikku koostööd toetatud projektide raames. Selles näitajas on arvesse võetud juriidilised isikud ja projektipartnerid, nagu on märgitud taotluse rahastamislepingus. Arvesse lähevad mõlemat tüüpi projektide (tava- ja väikeprojektide) raames koostööd tegevad organisatsioonid.
11	Andmete kogumine	Kontrollasutuse seiresüsteem.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Projektipartnerid arvestatakse programmi tasandil. Kui organisatsioon osaleb rohkem kui ühes projektis, läheb arvesse 1.
14	Aruandlus	Igal aastal.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC084
2	Indikaatori nimi	Välja töötatud piloottegevused
3	Mõõtühik	tegevus
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	25 (keskmiselt panustavad 10–15 projekti 2–3 piloottegevusega)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 3 Ühised ringmajanduse lahendused
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab toetatud projektide kaudu ühiselt välja töötatud ja rakendatud piloottegevusi. Ühiselt välja töötatud piloottegevus võiks hõlmata protseduuride ja uute instrumentide, tööriistade katsetamist või parimate praktikate ülekandmist. Selle näitaja järgi arvestamiseks - tuleb piloottegevus välja töötada ja ka projekti raames rakendada, - piloottegevuse rakendamine peaks olema lõpule viidud projekti lõpuks. Ühiselt välja töötatud piloottegevus eeldab organisatsioonide kaasamist vähemalt kahest osalevast riigist.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Koondamisprobleemid	
14	Aruandlus	Igal aastal.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC081
2	Indikaatori nimi	Osalemine piiriülestes ühistegevustes
3	Mõõtühik	Organisatsioon
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	300 (10–15 projekti, millest igaüks annab keskmiselt 20–30)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 3 Ühised ringmajanduse lahendused
10	Definitsioon ja mõisted	Organisatsioonide ja üksikisikute osalemine projektitegevustes, millest organisatsioonide/ettevõtete esindajad aktiivselt osa võtavad. See tähendab, et igas projektis arvestatakse unikaalseid aktiivseid osalejaid (organisatsioone). Arvesse ei lähe ainult teabe (uudiskirjad, e-kirjad) saamine ja muud passiivsed tegevused. 1 organisatsioon võib osaleda mitmes projektitegevuses – arvesse läheb 1. Organisatsioonide lugemisel võib 1 organisatsioonist/ettevõttest olla rohkem kui 1 esindaja – arvesse läheb 1.
11	Andmete kogumine	Kontrollasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Summeeritakse projekti tasandil kogu projekti kestuse jooksul ja programmi tasandil, et hõlmata kõikide projektide panuste saavutusi.
14	Aruandlus	Igal aastal terve aasta saavutusena ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	PSR4
2	Indikaatori nimi	Täiustatud linnakeskkonna ja põllumajanduslike äravoolu-/koormuseallikate arv
3	Mõõtühik	koormuseallikad
4	Indikaatori tüüp	Programmi spetsiifiline tulemus
5	Lähtepunkt	0
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	pole nõutud
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	50 (10–15 projekti, millest igaüks annab 3–5 täiustatud koormusallikat)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 4 Parem ranniku- ja merekeskkond
10	Definitsioon ja mõisted	Äravoolu-/koormusallikate vähendamine või kõrvaldamine peaks olema sihipärane ja teostatavate projektidega reaalselt saavutatav. Ühe projekti fookuses võib olla rohkem kui 1 „täiustatud äravoolu-/koormusallikat“. Täiustatud äravoolu-/koormuseallikaks on hajutatud või punktallikas, kus saavutatakse toitainete või toksiinide või ohtlike ainete sissevoolu mõõdetav vähenemine. Potentsiaalselt täiustatud allikas võib asuda rannikul või meres (merepõhjas). Iga potentsiaalselt täiustatud allika lähtetaseme määrab projekti tegevuste algus. Eesmärk on seatud sellele, mida tuleks saavutada. Kui eesmärk on saavutatud, loetakse allikas „täiustatuks“.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Koondamis-probleemid	Ühe projektiga saab täiustada rohkem kui ühte allikat. Kõikide projektide täiustatud allikad koondatakse programmi tasemel üheks numbriliseks väärtuseks.
14	Aruandlus	Igal aastal alates 2. täisaastast ja pärast projekti lõppu (1 täisaasta pärast projekti lõppu).
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	Kesk-Läänemere 2014-20 EE 2.4 projektid

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC087
2	Indikaatori nimi	Piiriülesest koostööst tegevad organisatsioonid (projektipartnerid)
3	Mõõtühik	Organisatsioon
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	80 (keskmiselt 10-15 projekti 5-7 partneriga)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 4 Parem ranniku- ja merekeskkond
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab organisatsioone, kes teevad ametlikku koostööd toetatud projektide raames. Selles näitajas on arvesse võetud juriidilised isikud ja projektipartnerid, nagu on märgitud taotluse rahastamislepingus. Arvesse lähevad mõlemat tüüpi projektide (tava- ja väikeprojektide) raames koostööd tegevad organisatsioonid.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Projektipartnerid arvestatakse programmi tasandil. Kui organisatsioon osaleb rohkem kui ühes projektis läheb arvesse 1.
14	Aruandlus	Igal aastal.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC081
2	Indikaatori nimi	Osalemine piiriülestes ühistegevustes
3	Mõõtühik	Organisatsioon
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	200 (igaüks 10–15 projekti, sealhulgas 15–20 aktiivselt osalevat organisatsiooni)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmiesmärk	PE 4 Parem ranniku- ja merekeskkond
10	Definitsioon ja mõisted	Osalemine projektitegevustes, mis vastavad teabeürituse nõuetele (või muudel üritustel, kus aktiivset osavõttu ei toimu) ja millest organisatsioonide/ettevõtete esindajad aktiivselt osa võtavad. Arvesse ei lähe ainult teabe (uudiskirjad, e-kirjad) saamine ja muud passiivsed tegevused. 1 organisatsioon/ettevõtte võib osaleda mitmes projektitegevuses – arvesse läheb 1. Organisatsioonide lugemisel võib 1 organisatsioonist/ettevõttest olla rohkem kui 1 esindaja – arvesse läheb 1
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Eraldi taotlused ÜS-i poolt.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Summeerimine	Summeeritakse projekti tasandil kogu projekti kestuse jooksul ja programmi tasandil, et hõlmata kõikide projektide panuste saavutusi.
14	Aruandlus	Igal aastal terve aasta saavutusena ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC084
2	Indikaatori nimi	Välja töötatud piloottegevused
3	Mõõtühik	tegevus
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	30 (keskmiselt panustavad 10–15 projekti 2–3 piloottegevusega)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 4 Parem ranniku- ja merekeskkond
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab toetatud projektide kaudu ühiselt välja töötatud ja rakendatud piloottegevusi. Ühiselt välja töötatud piloottegevus võiks hõlmata protseduuride ja uute instrumentide, tööriistade katsetamist või parimate praktikate ülekandmist. Selle näitaja järgi arvestamiseks - tuleb piloottegevus välja töötada ja ka projekti raames rakendada, - piloottegevuse rakendamine peaks olema lõpule viidud projekti lõpuks. Ühiselt välja töötatud piloottegevus eeldab organisatsioonide kaasamist vähemalt kahest osalevast riigist.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Summeerimine	
14	Aruandlus	Igal aastal.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	PSR5
2	Indikaatori nimi	Täiustatud intermodaalsed transpordisõlmed ja -piirkonnad CO₂ vähendamisega
3	Mõõtühik	Transpordisõlmed, intermodaalsed transpordipiirkonnad/-süsteemid
4	Indikaatori tüüp	Programmispetsiifiline tulemusindikaator
5	Lähtepunkt	0
6	Eesmärk 2024	pole nõutud
7	Eesmärk 2029	15–20 (igaüks keskmiselt 5–10 projekti, mis saavutavad 2–3 täiustatud transpordisõlme,-piirkonda/-süsteemi)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 5 Vähem CO₂ -heiteid
10	Definitsioon ja mõisted	CO₂-heidete vähendamine peab olema sihipärane ja realselt saavutatav transpordisõlmes või intermodaalses transpordipiirkonnas, et kvalifitseeruda „vähendatud CO₂-ga transpordisõlmeks või intermodaalseks transpordipiirkonnaks“. Üks projekt võib olla suunatud ja saavutada rohkem kui 1 eesmärgi kategoorias „intermodaalsed transpordisõlmed ja CO₂-heite vähendamisega piirkonnad“. Peab olema saavutatud mõõdetav CO₂ vähenemine, et transpordisõlm loetaks „täiustatuks“. Lähteolukorra määrab projekti tegevuste algus. Eesmärk on seatud sellele, mida tuleks saavutada. Kui eesmärk on saavutatud, loetakse transpordisõlm/ transpordipiirkond „täiustatuks“. Lisaks CO₂ vähendamisele tuleks saavutada ka intermodaalse transpordisõlme/-piirkonna tõhusus. Selle programmi eesmärgi alla kuuluvad projektid võivad kesta kauem (isegi kauem kui 4 aastat), et saavutada sihipäraseid tulemusi (CO₂ vähendamine). Kui projekti lõpuks on realistlik tegevusplaan paigas ja rakendustegevused otsustatud – võib seda lugeda „täiustatud transpordisõlmeks/ transpordipiirkonnaks“.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Summeerimine	Ühe projektiga parandatud transpordisõlmi/-alasid võib olla rohkem kui 1. Kõigi projektide täiustatud transpordisõlmed/-piirkonnad summeeritakse programmi tasandil üheks numbriliseks väärtuseks.
14	Aruandlus	Igal aastal alates projekti 2. täisaastast ja pärast projekti lõppu (1 täisaasta pärast projekti lõppu).
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC087
2	Indikaatori nimi	Piiriülesest koostööd tegevad organisatsioonid (projektipartnerid)
3	Mõõtühik	Organisatsioon
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	40 (keskmiselt 5-10 projekti 5-7 partneriga)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 5 Vähem CO₂-heiteid
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab organisatsioone, kes teevad ametlikku koostööd toetatud projektide raames. Selles näitajas on arvesse võetud juriidilised isikud ja projektipartnerid, nagu on märgitud taotluse rahastamislepingus. Arvesse lähevad mõlemat tüüpi projektide (tava- ja väikeprojektide) raames koostööd tegevad organisatsioonid.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Projektipartnereid arvestatakse programmi tasandil. Kui organisatsioon osaleb rohkem kui ühes projektis, läheb arvesse 1.
14	Aruandlus	Igal aastal.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	praeguse Kesk-Läänemere programmi EE 3.1 projektid, millega saavutati CO ₂ heitkoguste vähenemine.

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC081
2	Indikaatori nimi	Osalemine piiriülestes ühistegevustes
3	Mõõtühik	Organisatsioonid (sh ettevõtted)
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	50 (5-10 projekti, millest igaüks sisaldab 5-10 organisatsiooni aktiivset osalust)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmiesmärk	PE 5 Vähem CO₂ -heiteid
10	Definitsioon ja mõisted	Osalemine projektitegevustes, mis järgnevad teabeüritusele (või muudele üritustele, kus aktiivset osavõttu ei toimu) ja millest organisatsioonide/ettevõtete esindajad aktiivselt osa võtavad. Arvesse ei lähe mitte ainult teabe (uudiskirjad, e-kirjad) saamine muud passiivsed tegevused. Üks organisatsioon/ettevõtte võib osaleda mitmes projektitegevuses – arvesse läheb 1. Organisatsioonide lugemisel võib ühest organisatsioonist/ettevõttest olla rohkem kui 1 esindaja – arvesse läheb 1.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Eraldi taotlused ÜS-i poolt.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Summeeritakse projekti tasandil kogu projekti kestuse jooksul ja programmi tasandil, et hõlmata kõikide projektide panuste saavutusi.
14	Aruandlus	Igal aastal terve aasta saavutusena ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC084
2	Indikaatori nimi	Välja töötatud piloottegevused
3	Mõõtühik	tegevus
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	15 (5–10 projekti panustavad keskmiselt 2–3 piloottegevusega)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 5 Vähem CO₂ -heiteid
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab toetatud projektide kaudu ühiselt välja töötatud ja rakendatud piloottegevusi. Ühiselt välja töötatud piloottegevus võiks hõlmata protseduuride ja uute instrumentide, tööriistade katsetamist või parimate praktikate ülekandmist. Selle näitaja järgi arvestamiseks - tuleb piloottegevus välja töötada ja ka projekti raames rakendada, - piloottegevuse rakendamine peaks olema lõpule viidud projekti lõpuks. Ühiselt välja töötatud piloottegevus eeldab organisatsioonide kaasamist vähemalt kahest osalevast riigist.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Summeerimine	Summeeritakse PE ja programmi tasandil.
14	Aruandlus	Igal aastal.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	praeguse Kesk-Läänemere programmi EE 3.1 projektid, millega saavutati CO ₂ heitkoguste vähenemine.

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	PS01
2	Indikaatori nimi	Intermodaalse transpordi sõlmpunktidele ja transpordipiirkondadele suunatud projektide arv
3	Mõõtühik	Organisatsioonid (sh ettevõtted)
4	Indikaatori tüüp	Programmispetsiifiline väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	7 (7 rahastatud projekti)
8	Prioriteet	P 2 Parem Kesk-Läänemere keskkond ja ressursside kasutamine
9	Programmieesmärk	PE 5 Vähem CO₂ -heiteid
10	Definitsioon ja mõisted	Väljundeid mõõdetakse rahastatud ja elluviidud projektide arvuna.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Kõik PE 5 raames rahastatud projektid liidetakse üheks arvvärtuseks.
14	Aruandlus	Igal aastal.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	
17	Märkmed	
18	Näited	praeguse Kesk-Läänemere programmi EE 3.1 projektid, millega saavutati CO ₂ heitkoguste vähenemine.

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	PSR6, PSR7, PSR8
2	Indikaatori nimi	PSR 6: Suurenenud konkurentsivõimega inimeste arv tööturul PSR 7: Diskrimineerimisvastast poliitikat rakendavate organisatsioonide arv PSR 8: Inimeste ettevõtlikkuse suurenemine
3	Mõõtühik	PSR 6, PSR 8: üksikisikud PSR 7: organisatsioonid (sh ettevõtted)
4	Indikaatori tüüp	Programmipõhine tulemusindikaator
5	Lähtepunkt	0
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	pole nõutud
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	1. 400 (keskmiselt 10 projektiga saavutatakse 40) 2. 75 (keskmiselt 5 projekti, igaüks saavutab 15) 3. 150 (keskmiselt 10 projektiga saavutatakse 15)
8	Prioriteet	P 3 Parem tööhõive
9	Programmieesmärk	PE 6 Paremad võimalused tööturul
10	Definitsioon ja mõisted	Sellel programmi eesmärgil on 3 erinevat fookust ja seetõttu on vaja 3 programmipõhist tulemusnäitajat. 3 tulemusnäitaja sihtväärtused ja saavutused summeeritakse eraldi. Eesmärgid PSR 6 ja PSR 8 saab kokku liita. Ühiskonnas vähem konkurentsivõimelised rühmad: sealhulgas alla 25-aastased noored, eelpensionärid, pensionärid, pagulased, erivajadustega inimesed ja muud vähem konkurentsivõimelised rühmad. Suurenenud konkurentsivõimega inimesed: tööleping täidetud; saavutatud töökuuluvus; omandatud uus kvalifikatsioon, õppekava läbimist tõendav tunnistus; aktiivselt tööd otsivad inimesed. Ettevõtted, kus rakendatakse diskrimineerimisvastast poliitikat: poliitika koostatud, kinnitatud ja rakendatud. Inimeste ettevõtlikkuse suurenemine: kompleksse ettevõtlusprogrammi edukas läbimine. Arvestame unikaalseid eraisikuid ja ettevõtteid üksustena, kes on saavutavad vajaliku uue staatuse.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Summeerimine	Indikaatori kõigi kolme komponendi puhul rakendatakse summeerimist eraldi. Programmi tasemel koondatud 3 eraldi arvvärtusena.
14	Aruandlus	Igal aastal alates projekti 2. täisaastast ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC087
2	Indikaatori nimi	Piiriülesest koostööd tegevad organisatsioonid (projektipartnerid)
3	Mõõtühik	Organisatsioon
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	1. 125 (keskmiselt 25 projekti 4-5 partneriga)
8	Prioriteet	P 3 Parem tööhõive
9	Programmieesmärk	PE 6 Paremad võimalused tööturul
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab organisatsioone, kes teevad toetatud projektide raames ametlikku koostööd. Selles näitajas võetakse arvesse juriidilisi isikuid ja projektipartnerid, kes on märgitud taotluse rahastamislepingus. Arvesse lähevad mõlemat tüüpi projektide (tava- ja väikeprojektid) raames koostööd tegevad organisatsioonid.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud).
13	Summeerimine	Projektipartnerid arvestatakse programmi tasandil. Kui organisatsioon osaleb rohkem kui ühes projektis – arvesse läheb 1.
14	Aruandlus	Igal aastal terve aasta saavutusena.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RCO81, RCO81*
2	Indikaatori nimi	Osalemine piiriülestes ühistegevustes (organisatsioonid) *(üksikisikud)
3	Mõõtühik	Organisatsioon, üksikisikud
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundnäitaja
5	Lähtepunkt	0
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	pole nõutud
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	100 (igas 5 projektis osaleb ca 20 organisatsiooni) 700 (10 PSR6 projekti 50 osalejaga ja 10 PSR8 projekti 20 osalejaga)
8	Prioriteet	P 3 Parem tööhõive
9	Programmieesmärk	PE 6 Paremad võimalused tööturul
10	Definitsioon ja mõisted	Organisatsioonide ja üksikisikute osalemine projektitegevustes, millest organisatsioonide/ettevõtete esindajad või üksikisikud aktiivselt osa võtavad. See tähendab, et igas projektis arvestatakse unikaalseid aktiivseid osalejaid (organisatsioone või üksikisikuid). Arvesse ei lähe ainult teabe (uudiskirjad, e-kirjad) saamine ja muud passiivsed tegevused. Üks organisatsioon/ettevõtte/üksikisik võib osaleda mitmes projektitegevuses – arvesse läheb 1. Organisatsioonide loendamisel võib ühest organisatsioonist/ettevõttest olla rohkem kui üks esindaja – arvesse läheb 1.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem. Vajadusel ÜS-i taotlused eraldi.
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Summeerimine	Summeeritakse projekti tasandil kogu projekti kestuse jooksul ja programmi tasandil, et hõlmata kõikide projektide panuste saavutusi.
14	Aruandlus	Igal aastal terve aasta saavutusena ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RCR104
2	Indikaatori nimi	Organisatsioonide poolt kasutusele võetud või edendatud lahendused
3		Organisatsioon, üksikisikud
4	Mõõtühik	lahendused
5	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) tulemusnäitaja
6	Lähtepunkt	0
7	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	1. 10 (10 tavaprojekti, millest igaüks loob 1 ühisteenuse või 1 ühiselt digitaliseeritud teenuse) 2. 50 (20 väikeprojekti, millest igaüks annab 2–3 lahendust/täiustust)
8	Prioriteet	P4 Paremad avalikud teenused
9	Programmieesmärk	PE 7 Paremad avalikud teenused ja lahendused inimestele
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab toetatud projektide raames välja töötatud ja projekti elluviimise ajal või ühe aasta jooksul pärast projekti lõpetamist kasutusele võetud või edendatud lahenduste arvu, välja arvatud juriidilised või halduslikud lahendused. „Lahendused” sisaldavad kahte alamkomponenti, mis esindavad 2 erinevat sekkumist programmeesmärgi raames: 1. Tavaprojektid, millega tuleks suunata ja saavutada piiriülelised avalikud teenused ja avalike teenuste digitaliseerimine. 2. Väikeprojektid, kus kogemuste vahetamise ja üksteiselt õppimisega peaks kaasnema avalike teenuste täiustamine või praktiline lahendus, mis viib avalike teenuste täiustamiseni. Mõlemat tüüpi tulemusi arvestatakse eraldi, kuid neid saab summeerida üheks sihtväärtuseks. Parendus või uus lahendus saavutatakse, kui see on klientide (kasutajate) poolt testitud/piloteeritud või kasutusele võetud. Avalike teenuste digitaliseerimine ja ühiste (piiriüleste) avalike teenuste loomine tavaprojektidega. Ühise (piiriülese) avaliku teenuse saab luua uuna või olemasolevate teenuste alusel. Olemasoleva avaliku teenuse digitaliseerimine peaks toimuma kõigis osalevates riikides. Loodud ühist (piiriülest) avalikku teenust ja digitaliseeritud avalikku teenust peaksid kliendid (kasutajad) testima/piloteerima või kasutama. Praktiline lahendus ja avaliku teenuse täiustamine – mida konkreetselt täiustatakse, tuleks määratleda iga projekti tööplaanis. Näited: teenuse kõrgem kvaliteeditase, vastu võetud täiustatud regulatsioon, vastu võetud poliitikadokument või plaan, teenuse osutamise aja lühenemine, laiendatud sihtrühm, teenuse parem kasutatavus, paranenud osalemisvõimalused (sh tagasiside) jne.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem / ÜS-i andmete päringud
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Summeerimine	Indikaatori kahe komponendi puhul rakendatakse summeerimist eraldi. Programmi tasemel koondatakse 2 eraldi arvvärtusena.

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
14	Aruandlus	Igal aastal alates projekti 2. täisaastast ja pärast projekti lõppu (1 täisaasta pärast projekti lõppu).
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	Ei kohaldata

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC0116
2	Indikaatori nimi	Ühiselt välja töötatud lahendused
3	Mõõtühik	lahendused
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundnäitaja
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	60 (10 tavaprojektiga saavutatakse 1 ühine avalik teenus või digitaliseeritud teenus ja 20 väikeprojekti loovad igaüks 2-3 praktilist täiustust ja lahendust)
8	Prioriteet	P4 Paremad avalikud teenused
9	Programmieesmärk	PE 7 Paremad avalikud teenused ja lahendused inimestele
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab toetatud projektide raames ellu viidud ühiselt välja töötatud lahenduste arvu. Indikaatori arvestamiseks peaks kindlaksmääratud lahendus sisaldama viiteid tegevuste kasutuselevõtuks või edendamiseks. Ühiselt välja töötatud lahendus eeldab organisatsioonide kaasamist vähemalt kahest riigist. „Lahendused” sisaldavad kahte alamkomponenti, mis esindavad 2 erinevat sekkumist programmieesmärgi raames: 1. tavaprojektid, millega tuleks suunata ja saavutada piiriülesed avalikud teenused ja avalike teenuste digitaliseerimine ning 2. väikeprojektid, kus kogemuste vahetamise ja üksteiselt õppimisega peaks kaasnema avalike teenuste täiustamine või praktiline lahendus, mis viib avalike teenuste paranemiseni Üks projekt võib pakkuda rohkem kui ühe lahenduse.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem / ÜS-i andmete päringud
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Summeerimine	Summeeritakse projekti tasandil kogu projekti kestuse jooksul ja programmi tasandil, et hõlmata kõikide projektide panuste saavutusi.
14	Aruandlus	Igal aastal terve aasta saavutusena ja pärast projekti lõppu lõpparuandes.
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

Rea ID	Väli	Indikaatori metaandmed
1	Indikaatori kood	RC087
2	Indikaatori nimi	Piiriülesest koostööst tegevad organisatsioonid (projektipartnerid)
3	Mõõtühik	Organisatsioonid
4	Indikaatori tüüp	ERF-i (Interreg) väljundindikaator
5	Lähtepunkt	pole nõutud
6	2024. aasta eesmärk (31.12.24)	0
7	Eesmärk 2029 (seisuga 31.12.29)	150 (kuni 10 tavaprojekti ja keskmiselt kuni 20 väikeprojekti 5 partneriga)
8	Prioriteet	P4 Paremad avalikud teenused
9	Programmieesmärk	PE 7 Paremad avalikud teenused ja lahendused inimestele
10	Definitsioon ja mõisted	Indikaator arvestab organisatsioone, kes teevad ametlikku koostööd toetatud projektide raames. See näitaja võtab arvesse juriidilisi isikuid ja projektipartnerid, kes on märgitud taotluse rahastamislepingus. Arvesse lähevad mõlemat tüüpi projektide (tava- ja väikeprojektid) raames koostööd tegevad organisatsioonid.
11	Andmete kogumine	Korraldusasutuse seiresüsteem
12	Aja mõõtmine	1 aasta (12 kuud)
13	Summeerimine	Projektipartnerid arvestatakse programmi tasandil. Kui organisatsioon osaleb rohkem kui ühes projektis – arvesse läheb 1.
14	Aruandlus	Aastas (12 kuud)
15	Viited	
16	Vastav ettevõtte näitaja	Ei kohaldata
17	Märkmed	
18	Näited	

LISA 3: Eelmise programmijuhendiga võrreldes tehtud muudatused

Muudatuste tabel

VERSION	MUUDATUSED
Muudetud versioon 2.1 -> 3.0	Stendi (infotahvli) väljapaneku nõuet korrigeeriti 500 000 eurolt 100 000 eurole ja muud punktid sõnastati selguse huvides ümber (Interregi määruse artikkel 36) Parandatud kirjeldused (PE 6 read 8 ja 9), et parandada prioriteedi ja PE pealkirju. Lisakirjeldused kustutati lõpust, lisa nimetati ümber. Viited käsiraamatu ja taotlusvormi hindamiskriteeriumidele ühtlustati.
Muudetud versioon 1.1 -> 2	Programmieesmärk 5: teine tulemusnäitaja („Organisatsioonide poolt kasutusele võetud või edendatud lahendused“) viidi üle väljundindikaatorite sektsiooni, lk 26-27. Lisati partnerite sobivuse tabel (Tabel 4), lk 45. “Projektijuhi” eest on kustutatud sõna “täistööajaga”, lk 48. Uuendati hindamismetoodika peatükki, lk 57-68. Näost näkku toimuvate sündmuste ühikukulu (lihtsustatud kuluvaliku) teksti värskendati. Tabeli numbrid uuendati Soome ja Rootsi kohta (Tabel 11). Uuendati lihtsustatud kuluvaliku kontrolljälje ja hüvitamise teksti, lk 89–91.
Muudetud versioon 1 -> 1.1	Programmi logo ja sellega seotud kommunikatsiooniteavet ajakohastatakse, kui uus Interregi kaubamärgi kujundamise juhend on avaldatud, järgides Komisjoni lõplikke juhiseid, lk 95. Projektijuhtimise seadmete ühikumaksumuse juures puudus ühest kohast sõna „seadmed“ mis on nüüd lisatud, lk 87. VKE-de osalust mainiti PE 3 ja PE 5 all, see on muudetud mainimiseks PE 4 ja PE 5 all, lk 46. 4 000 0000 parandatud 4 000 000-ks Tabelis 2, lk 41. Viide partneriotsingu tööriistale üldise grupierandi määruse all eemaldati kui üleliigne, lk 91. Täpsustati lihtsustatud kuluvalikute teise taseme auditite ulatust, lk 101. Tööpaketi dimensioon eemaldati eelarvejaotusest kui üleliigne, lk 53. Parandati PE 3 ühte väljundindikaatorit, lk 20. Parandati PE 5 ühte väljundindikaatorit, mis viidi üle tulemusnäitajate juurde, lk 26-27.